

โทษประหารชีวิต : ศึกษาสัดส่วนในการกำหนดโทษและการบังคับโทษ

โดย

นายบุญนำ หนามฉัตร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

นิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขากฎหมายอาญา

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

โทษประหารชีวิต : ศึกษาสัดส่วนในการกำหนดโทษและการบังคับโทษ

โดย

นายบุญนำ หนามฉัตร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

นิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขากฎหมายอาญา

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

THE DEATH PENALTY: PENOLOGY OF PUNISHMENT AND ENFORCEMENT

BY

MR. BOONNUM NAMCHAT

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS

FOR THE DEGREE OF MASTER OF LAWS

CRIMINAL LAW

FACULTY OF LAW

THAMMASAT UNIVERSITY

ACADEMIC YEAR 2016

COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSIT

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

นิติศาสตร์

วิทยานิพนธ์

ของ

นายบุญนำ หนามฉัตร

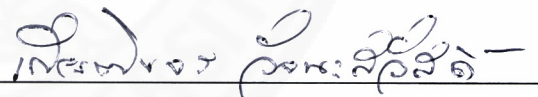
เรื่อง

โทษประหารชีวิต : ศึกษาสัดส่วนในการกำหนดโทษและการบังคับโทษ

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
นิติศาสตรมหาบัณฑิต

เมื่อ วันที่ 18 สิงหาคม พ.ศ. 2560

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(ศาสตราจารย์พิเศษ ดร. เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

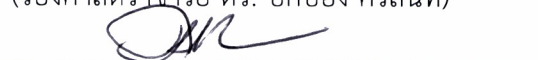
(ศาสตราจารย์ ดร. สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร. ปกป้อง ศรีสนิท)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(อาจารย์ ประธาน จุฬาโรจน์มนตรี)

คณบดี

(ศาสตราจารย์ ดร. อุดม รัฐอมฤต)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	โทษประหารชีวิต : ศึกษาสัดส่วนการกำหนดโทษและการบังคับโทษ
ชื่อผู้เขียน	นายบุญนำ หนามฉัตร
ชื่อปริญญา	นิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	กฎหมายอาญา คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ศาสตราจารย์ ดร. สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล
ปีการศึกษา	2559

บทคัดย่อ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีปัญหาการก่ออาชญากรรมไม่ว่าจะเป็นอาชญากรรมที่มีความร้ายแรงหรืออาชญากรรมที่ไม่ร้ายแรง ซึ่งบทลงโทษสำหรับการกระทำความผิดในแต่กรณีก็มีความแตกต่างกันออกไปตามระดับและความร้ายแรงของความผิดที่ได้กระทำ ซึ่งมีระวางโทษตั้งแต่ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ ริบทรัพย์สิน ตามประมวลกฎหมายอาญา ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ยังมีโทษประหารชีวิตบัญญัติไว้ในกฎหมายสำหรับความผิดที่มีความรุนแรง แต่ก็ยังมีความผิดบางฐานที่ได้มีความรุนแรงจนถึงขั้นที่จะต้องลงโทษประหารชีวิตกฎหมายกลับบัญญัติโทษไว้ถึงประหารชีวิต ซึ่งอาจไม่ได้สัดส่วนของการกำหนดโทษ และนอกจากนี้ยังมีกรณีเมื่อผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดที่มีระวางโทษประหารชีวิตจนคดีถึงที่สุดแต่กลับไม่มีบังคับการลงโทษประหารชีวิตในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง สำหรับการศึกษาครั้งนี้จะทำการศึกษาในส่วนของความผิดที่มีระวางโทษประหารชีวิตตามกฎหมายไทย โดยพิจารณาถึงสัดส่วนของการกำหนดโทษและการบังคับโทษ

สำหรับสัดส่วนของการกำหนดโทษประหารชีวิตนั้น การกระทำความผิดบางอย่างนั้น ไม่ได้มีผลกระทบต่อชีวิต และร่างกายของผู้ถูกกระทำความผิดแต่ส่งผลกระทบต่อทางเศรษฐกิจหรือทางสังคม แต่ก็มีระวางโทษถึงขั้นประหารชีวิต ซึ่งอาจจะถือได้ว่าเป็นกำหนดโทษที่มีความร้ายแรงเกินไปจากการกระทำความผิด ไม่ได้สัดส่วนในการกำหนดโทษจึงต้องพิจารณาฐานความผิดต่าง ๆ ในกฎหมายไทยถึงความเหมาะสมของการกำหนดโทษ

เมื่อมีการกำหนดสัดส่วนในการลงโทษที่มีความเหมาะสมแล้ว ในส่วนของขั้นตอนต่อไป เมื่อศาลตัดสินลงโทษผู้กระทำความผิดจนถึงที่สุดแล้วต้องมีการบังคับโทษอย่างจริงจังเพื่อให้ผู้กระทำความผิดได้รับการลงโทษที่สมกับการกระทำความผิดและยังเป็นการป้องปรามให้บุคคลทั่วไปเกิดความเกรงกลัวมิกล้ากระทำความผิดขึ้นอีก

คำสำคัญ: โทษประหารชีวิต , สัดส่วนการกำหนดโทษ , การบังคับโทษ , สัดส่วนการลงโทษ

Thesis Title	THE DEATH PENALTY: PENOLOGY OF PUNISHMENT AND ENFORCEMENT
Author	Mr. Boonnum Namchat
Degree	Master of Laws
Department/Faculty/University	Criminal Law Faculty of Law Thammasat University
Thesis Advisor	Professor Surasak Likhasitwattanakul,ph.D.
Academic Years	2016

ABSTRACT

Thailand is one of the countries that has criminal problems whether high or low severity. The punishment of these crimes varies in each case depending on the severity of such crime. The punishment can be death penalty, incarceration, imprisonment, or wealth confiscation according to the criminal code. Thailand is one of the country where death penalty still exist for the sever case. However, there is still some crime that is not severe enough to be punishable by death according to the code. This, at times, leads to the unfair assignment of death penalty. In addition, there are cases where the convicted is assigned with death penalty but the punishment is not enforced in practice. This research will study the penology and enforcement of punishment of crime which is punishable by death.

For the penology of death penalty, some of the crime does not result in consequence of life and body of the offended but has consequence on economic or society; these crimes are sometimes punishable by death, which in some case is an unfair assignment of justice. Therefore, there should be a review of Thai Law in area of the severity of punishment that is just to the crime.

Once the punishment for the crime is appropriate, the next step for the court is to enforce their decision strictly so that the criminal is punished fairly to the crime committed while also on the other hand acts toward the good public not to repeat the crime.

Keywords: Death Penalty, Penology, Enforcement, Proportionality of Punishment

กิตติกรรมประกาศ

นับตั้งแต่วันแรกที่เริ่มลงมือทำงานถึงวันที่วิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์หากไม่ได้รับโอกาสและความกรุณาจากบุคคลเหล่านี้ ความสำเร็จดังกล่าวมิอาจเกิดขึ้นได้เลย โดยเฉพาะอย่างยิ่งศาสตราจารย์ ดร. สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล ที่กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ถึงแม้ว่าท่านจะงานหนักเพียงใดก็ตาม ก็ยังกรุณาสละเวลาให้คำแนะนำ ในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นแนวคิด หลักการ ทฤษฎีการศึกษาในประเด็นใหม่ ๆ รวมทั้งแนะนำ หนังสือ บทความงานทางวิชาการต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนการตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์เล่มนี้เรื่อยมา ผู้เขียนซาบซึ้งและระลึกในบุญคุณของท่าน และขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง

กราบขอบพระคุณศาสตราจารย์พิเศษ ดร. เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์ ที่กรุณารับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. ปกป้อง ศรีสนิท และอาจารย์ ประธานจุฬาริเจนมนตรี ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ทุกท่านได้ให้ความรู้ คำแนะนำตลอดจนแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณคณาจารย์สาขากฎหมายอาญาทุกท่านที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ ซึ่งเป็นพื้นฐานในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ รวมทั้งขอขอบคุณ พี่ เพื่อนและน้อง ๆ หลักสูตรปริญญาโท สาขากฎหมายอาญารหัส 56 ทุกคนที่คอยช่วยเหลือและคำแนะนำต่าง ๆ

และที่สำคัญที่สุดผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณพ่อแม่ของผู้เขียนเป็นที่สุด ที่ผู้เขียนมีวันนี้ได้ก็เพราะการช่วยเหลือสนับสนุนด้านต่าง ๆ และเป็นกำลังใจที่สำคัญที่สุดของผู้เขียน

สุดท้ายนี้ หากวิทยานิพนธ์เล่มนี้มีข้อผิดพลาดประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว และหากมีสิ่งใดที่เป็นประโยชน์แก่การศึกษาหรือการพัฒนากฎหมายอยู่บ้างผู้เขียนขออุทิศไว้เป็นงานวิชาการเพื่อการศึกษาต่อไป

นายบุญนำ หนามฉัตร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญตาราง	(10)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 สมมติฐานการศึกษา	3
1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
1.4 วิธีการศึกษา	4
1.5 ขอบเขตการศึกษา	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 การลงโทษและการบังคับโทษ	5
2.1 ความหมายและแนวคิดที่ว่าด้วยโทษ	5
2.1.1 โทษทางอาญา	5
2.2 ทฤษฎีและวัตถุประสงค์ในการลงโทษ	7
2.2.1 การแก้แค้นทดแทน (Retribution)	8
2.2.2 การยับยั้งป้องปราม (Deterrence)	8
2.2.3 การตัดโอกาส (Capacitation)	9
2.2.4 การฟื้นฟูผู้กระทำผิด (Rehabilitation)	10
2.2.5 ชดเชยความเสียหาย (Restitution)	10

2.3 แนวความคิดในการกำหนดความผิดที่มีโทษทางอาญา	11
2.3.1 ความผิดอาญากรณีความผิดในตัวเอง (mala in se)	11
2.3.2 ความผิดอาญากรณีที่เป็นความผิดเพราะมีกฎหมายห้าม (mala prohibita)	11
2.4 การลงโทษและกำหนดโทษ	12
2.4.1 รูปแบบการลงโทษ และการกำหนดโทษ	12
2.4.2 ประเภทของโทษ	14
2.4.3 ความเหมาะสมในการกำหนดโทษ	16
2.4.4 คุณพินิจของผู้เกี่ยวข้องในการกำหนดโทษ	17
2.4.5 หลักความได้สัดส่วนในการลงโทษ (principle of proportionality)	18
2.5 อนุสัญญาและข้อตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการลงโทษ	19
2.5.1 ปฎิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชน	20
2.5.2 กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมือง	22
2.5.3 อนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรืออย่างย่ำยีศักดิ์ศรี	26
2.5.4 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก	28
2.6 สถานการณ์การโทษประหารชีวิตและการยกเลิกโทษประหารชีวิต ในประเทศต่าง ๆ	30
บทที่ 3 การกำหนดโทษและการบังคับโทษประหารชีวิตในต่างประเทศ	32
3.1 ประเทศอังกฤษ	32
3.1.1 กระบวนการยุติธรรมทางอาญา	32
3.1.2 การกำหนดโทษ	34
3.1.2.1 แนวคิดในการกำหนดโทษ	34
3.1.2.2 การกำหนดความผิดและชั้นของโทษ	35
3.1.3 มาตรการการบังคับโทษ	42
3.1.4 การลงโทษประหารชีวิต	43

3.2 ประเทศญี่ปุ่น	45
3.2.1 กระบวนการยุติธรรมทางอาญา	45
3.2.2 การกำหนดโทษ	47
3.2.2.1 แนวคิดในการกำหนดโทษ	47
3.2.2.2 การกำหนดความผิดและชั้นของโทษ	47
3.2.3 มาตรการการบังคับโทษ	53
3.2.4 การลงโทษประหารชีวิต	56
3.3 สหรัฐอเมริกา	57
3.3.1 กระบวนการยุติธรรมทางอาญา	58
3.3.2 การกำหนดโทษ	58
3.3.2.1 แนวคิดในการกำหนดโทษ	59
3.3.2.2 การกำหนดความผิดและชั้นของโทษ	60
3.3.3 มาตรการการบังคับโทษ	65
3.3.4 การลงโทษประหารชีวิต	66
บทที่ 4 กฎหมายเกี่ยวกับการลงโทษประหารชีวิต วิเคราะห์สัดส่วนการกำหนดโทษ และมาตรการการบังคับโทษ	68
4.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษประหารชีวิต	68
4.1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	68
4.1.2 กฎหมายที่กำหนดบทลงโทษประหารชีวิต	69
4.1.3 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	70
4.1.4 พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560	71
4.2 การลงโทษประหารชีวิตในประเทศไทย	73
4.2.1 สมัยกรุงศรีอยุธยา	74
4.2.2 สมัยกรุงรัตนโกสินทร์	75
4.2.3 สมัยปัจจุบัน	76
4.2.4 วิธีการลงโทษประหารชีวิต	76
4.3 การกำหนดโทษทางอาญาตามกฎหมายไทย	77
4.3.1 การกำหนดโทษตามกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127	77
4.3.2 การกำหนดโทษตามประมวลกฎหมายอาญา	81

4.4	มาตรการบังคับโทษตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	82
4.4.1	การดำเนินการของฝ่ายตุลาการ	82
4.4.2	การดำเนินการของฝ่ายบริหาร	83
4.5	วิเคราะห์สัดส่วนการกำหนดโทษทางอาญา และมาตรการการบังคับโทษ	85
4.5.1	สัดส่วนการกำหนดโทษ	85
4.5.2	มาตรการการบังคับโทษ	88
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ		97
5.1	บทสรุป	97
5.2	ข้อเสนอแนะ	98
5.2.1	สัดส่วนการกำหนดโทษ	98
5.2.2	มาตรการบังคับโทษ	100
บรรณานุกรม		102
ภาคผนวก		
ก.	ฐานความผิดที่มีบทลงโทษประหารชีวิต	108
ข.	สถิติการพระราชทานอภัยโทษตามพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ ในรัชกาลที่ 9 และรัชกาลปัจจุบัน	117
ประวัติผู้เขียน		121

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 สถิตินักโทษประหารชีวิต เดือน พฤษภาคม 2560	2
3.1 แสดงภาพโครงสร้างการบริหารงานราชทัณฑ์ของประเทศญี่ปุ่น	55
4.1 ตารางแสดงโครงสร้างกรมราชทัณฑ์ของประเทศไทย	73
4.2 ตารางแสดงสถิตินักโทษประหารชีวิต เดือนพฤษภาคม	90
4.3 ตารางแสดงสถิตินักโทษประหารชีวิตในประเทศไทยตั้งแต่ปี 2547-2558	92
4.4 ตารางแสดงสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ	96

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยในปัจจุบันมีคดีความผิดเกี่ยวอาชญากรรม และวิธีการก่ออาชญากรรมของผู้กระทำความผิดที่มีแนวโน้มความรุนแรงมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการเสนอภาพข่าวต่าง ๆ ทางสื่อวิทยุโทรทัศน์ สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อสังคมออนไลน์ เป็นต้น ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นบ่อนทำลายความสงบสุขของประชาชนและสังคมโดยรวม รัฐจึงจำเป็นต้องมีมาตรการป้องกันสังคมให้สงบสุข โดยมีการตรากฎหมายกำหนดบทลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดแต่การลงโทษผู้กระทำความผิดนั้นจะลงโทษหนักหรือเบาขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการก่อเหตุและสภาพความผิดที่หนักหรือเบาโดยเชื่อว่าการลงโทษผู้กระทำความผิดนั้นจะก่อให้เกิดผลดีต่อความสงบสุขของสังคม การลงโทษผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรรมนั้นมีอยู่หลายวิธี ซึ่งการลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญานั้นมีอยู่ 5 ประเภท คือ 1) ประหารชีวิต 2) จำคุก 3) กักขัง 4) ปรับ 5) ริบทรัพย์สิน โดย “โทษประหารชีวิต” เป็นการลงโทษที่รุนแรงที่สุดเป็นการตัดผู้กระทำความผิดออกไปจากสังคม โดยเด็ดขาด โทษประหารชีวิตเป็นโทษที่มีมาตั้งแต่โบราณจนถึงปัจจุบันโดยมีวัตถุประสงค์ในการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนความผิดที่ได้กระทำให้ขึ้นรวมทั้งยังเป็นยับยั้งชั่งใจมิให้มีการกระทำความผิด สำหรับการประหารชีวิตในประเทศไทยนั้น การประหารชีวิตด้วยอาวุธปืนได้ถูกยกเลิกเมื่อวันที่ 18 กันยายน 2546 เนื่องจากรัฐบาลได้มีการเสนอแก้ไขพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 16) พ.ศ. 2546 โดยแก้ไขมาตรา 19 ว่า “ผู้ใดต้องโทษประหารชีวิตให้ดำเนินการด้วยวิธีฉีดยาหรือสารพิษให้ตาย” ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเริ่มมีผลบังคับใช้ในวันที่ 19 กันยายน 2546

ประเทศไทยยังเป็นประเทศหนึ่งที่มีการกำหนดโทษประหารชีวิตไว้ในตัวบทกฎหมาย และยังคงมีการลงโทษประหารชีวิต โดยมีรายละเอียดตามตารางที่ 1.1 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในปัจจุบันประเทศไทยยังมีการลงโทษประหารชีวิตอยู่

ตาราง 1.1

สถิตินักโทษประหารชีวิต เดือน พฤษภาคม 2560

ประเภทคดี	เพศ	สถานภาพคดี			รวม (คดี)
		อุทธรณ์	ฎีกา	เด็ดขาด	
คดียาเสพติด ให้โทษ	ชาย	97	13	60	170
	หญิง	52	0	15	67
คดีความผิด ทั่วไป	ชาย	116	4	86	206
	หญิง	6	0	4	10

ที่มา : กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม

จากสถิตินักโทษประหารชีวิตของกรมราชทัณฑ์ตามตารางที่ 1.1 จะเห็นได้ว่ามีนักโทษเด็ดขาด ที่ถูกตัดสิทธิลงโทษประหารชีวิตในความผิดคดียาเสพติดให้โทษ (ชายและหญิง) จำนวน 75 ราย และความผิดในคดีทั่วไป (ชายและหญิง) จำนวน 90 ราย ซึ่งนักโทษที่ถูกตัดสิทธิประหารชีวิตจนคดีเสร็จเด็ดขาด ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้กำหนดมาตรการบังคับโทษไว้ว่าผู้ใดต้องคำพิพากษาให้ประหารชีวิตให้เจ้าหน้าที่นำตัวผู้นั้นไปประหารชีวิตเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันฟังคำพิพากษา เว้นแต่ในกรณีที่มีการถวายเรื่องราวหรือคำแนะนำขอให้พระราชทานอภัยโทษต่อพระมหากษัตริย์ ก็ให้ทุเลาการประหารชีวิตไว้จนกว่าจะพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมถวายเรื่องราวหรือคำแนะนำ แต่ถ้าทรงยกเรื่องราวนั้นเสียก็ให้จัดการประหารชีวิตก่อนกำหนดนี้ได้ แต่ทว่าทางปฏิบัติในปัจจุบันมิได้มีการดำเนินการตามบทบัญญัติของกฎหมายนี้อย่างเคร่งครัดดังจะเห็นได้จากประเทศไทยมีการประหารชีวิตนักโทษครั้งล่าสุดเมื่อ พ.ศ. 2552 ซึ่งเป็นนักโทษคดียาเสพติด หลังจากนั้นก็ไม่ปรากฏว่ามีการประหารชีวิตนักโทษ รายใดอีกเลย

นอกจากนี้ในบางคดีถึงแม้ว่าศาลพิพากษาลงโทษประหารชีวิตจนคดีเสร็จเด็ดขาด แต่นักโทษก็ได้รับการพระราชทานอภัยโทษเรื่อยมาจนในที่สุดได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำ ตัวอย่างเช่น นักโทษในคดีร่วมกันฆ่าผู้อื่น ศาลชั้นต้นพิพากษาให้ประหารชีวิต และศาลอุทธรณ์เห็นตามศาลชั้นต้น จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2549 ศาลฎีกามีคำพิพากษาเป็นที่สิ้นสุด ยืนตามศาลอุทธรณ์ให้ประหารชีวิต ต่อมาในปี พ.ศ. 2550 ก็ได้รับพระราชทานอภัยโทษลดวันต้องโทษ ลดโทษจากโทษประหารชีวิตเป็นจำคุกตลอดชีวิตในปี พ.ศ. 2553 ได้รับพระราชทานอภัยโทษลดวันต้องโทษอีกครั้งจากจำคุกตลอดชีวิต เหลือจำคุก 50 ปี และในปี พ.ศ. 2554 ได้รับพระราชทานอภัยโทษลด

วันต้องโทษเช่นเดียวกัน จากจำคุก 50 ปี ได้ลดวันต้องโทษ 13 ปี และได้รับการพักโทษเมื่อวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2558 ที่ผ่านนั้น จะเห็นได้ว่าท้ายสุดแล้วนักโทษที่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษประหารชีวิต มีระยะเวลาในการรับโทษจำคุกในเรือนจำประมาณ 10 กว่าปีเท่านั้น กรณีดังกล่าวไม่น่าจะต้องตามวัตถุประสงค์ในการลงโทษผู้กระทำความผิดที่ต้องการให้ได้รับโทษอย่างสาสมกับความผิดที่ได้กระทำและเพื่อเป็นการยับยั้งผู้กระทำความผิดมิให้กลับมากระทำความผิดอีก ผู้ศึกษามีความมุ่งหมายที่จะศึกษามาตรการทางกฎหมายที่นำมาใช้บังคับการลงโทษประหารชีวิตตลอดจนวัตถุประสงค์ในการลงโทษและสัดส่วนในการกำหนดโทษของความผิดที่มีกำหนดโทษทางอาญา โดยมีความมุ่งหวังว่าจะกำหนดมาตรการบังคับโทษให้มีความชัดเจนสามารถบังคับใช้ได้และกำหนดมาตรการการลงโทษให้ได้สัดส่วนกับความผิดที่ได้กระทำลงให้ต้องตามวัตถุประสงค์ในการลงโทษที่เหมาะสมกับสภาพความผิดตามกฎหมายของประเทศไทย

1.2 สมมติฐานการศึกษา

เนื่องจากประเทศไทยยังมีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดโทษประหารชีวิตไว้และศาลยุติธรรมก็มีการพิพากษาตัดสินลงโทษผู้กระทำความผิดถึงขั้นประหารชีวิต ผู้ศึกษาคาดว่าควรมีความชัดเจนในมาตรการการบังคับใช้กฎหมายเพื่อให้การลงโทษประหารชีวิตนั้นเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย และควรกำหนดมาตรการในกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้รับโทษประหารชีวิต แต่ภายหลังได้รับการพระราชทานอภัยโทษลดโทษลงมาเหลือโทษจำคุกตลอดชีวิตและได้รับการลดโทษเรื่อยมาตามลำดับควรมีมาตรการกำหนดโทษอัตราโทษขั้นต่ำสำหรับกรณีที่ได้รับการอภัยโทษ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการลงโทษที่เหมาะสมกับสภาพของการกระทำความผิด

นอกจากนี้ สัดส่วนในการกำหนดโทษสำหรับความผิดอาญาบางฐานมีการกำหนดโทษไว้สูงเกินไป เช่น ในความผิดเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือการทุจริตต่อหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่มีการกำหนดโทษขั้นสูงถึงประหารชีวิต ซึ่งไม่น่ามีความเหมาะสมสำหรับการกำหนดโทษกับการกระทำความผิดโดยผู้ศึกษาเห็นว่าควรกำหนดมาตรการการลงโทษให้ได้สัดส่วนกับความผิดที่ได้กระทำลงเพื่อให้เกิดความเหมาะสมต้องตามวัตถุประสงค์ในการลงโทษ

1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.3.1 เพื่อให้ทราบถึงที่มา แนวคิด ทฤษฎี วิวัฒนาการ วิธีการและกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษประหารชีวิตและการยกเลิกโทษประหารชีวิตในต่างประเทศ

1.3.2 เพื่อให้ทราบถึงมาตรการในการบังคับใช้โทษประหารชีวิตตามกฎหมายของประเทศไทย

1.3.3 ศึกษาถึงแนวทางในการใช้บังคับกฎหมายเกี่ยวกับการลงโทษประหารชีวิตของบุคคลากรในกระบวนการยุติธรรม

1.3.4 ศึกษาการกำหนดบทลงโทษและสัดส่วนของการลงโทษที่เหมาะสมกับสภาพของความผิดตามกฎหมายไทย

1.3.5 ศึกษาเพื่อนำข้อมูล ความเห็น และข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาเป็นแนวทางในการพิจารณาเพื่อแก้ไขและกำหนดมาตรการต่าง ๆ ในการบังคับโทษประหารชีวิตและสัดส่วนของการลงโทษที่เหมาะสมกับสภาพของความผิดตามกฎหมายไทย ควรมีขอบเขตและแนวทางอย่างไร ให้ความเหมาะสมและเกิดสัมฤทธิ์ผลกับสังคมไทย

1.4 วิธีการศึกษา

ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Research) บทความ ตำราวิชาการ วิทยานิพนธ์ ตำบทยกกฎหมาย สื่ออิเล็กทรอนิกส์ มาตรฐานระหว่างประเทศ และกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสัดส่วนในการกำหนดบทลงโทษและมาตรการบังคับโทษ

1.5 ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับสัดส่วนการกำหนดโทษ มาตรการบังคับโทษ ตลอดจนแนวทางในการบังคับใช้โทษประหารชีวิตตามกฎหมายไทยและศึกษามาตรการการบังคับโทษประหารชีวิตที่เหมาะสมกับสภาพของสังคมไทย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบถึง แนวคิด ทฤษฎี วิวัฒนาการ วิธีการและกฎหมายต่างๆที่เกี่ยวกับการลงโทษประหารชีวิตและการยกเลิกโทษประหารชีวิตในต่างประเทศ

1.6.2 ทำให้ทราบถึงมาตรการในการบังคับใช้โทษประหารชีวิตตามกฎหมายของประเทศไทย

1.6.3 ทำให้ทราบแนวทางในการใช้บังคับกฎหมายเกี่ยวกับการลงโทษประหารชีวิตของบุคคลากรในกระบวนการยุติธรรม

1.6.4 ทำให้ทราบข้อสรุปถึงมาตรการบังคับโทษประหารชีวิตในประเทศไทย

1.6.5 เพื่อเป็นฐานข้อมูล หรือกรอบแนวทางให้กับผู้ที่มีความสนใจศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบังคับ โทษประหารชีวิต มาตรการลงโทษที่เหมาะสมกับสังคมไทยต่อไป

บทที่ 2

การลงโทษและการบังคับโทษ

การที่สังคมจะดำรงอยู่ด้วยความปกติสุขได้นั้น จึงต้องมีหลักเกณฑ์ที่กำหนดว่าการกระทำหรือการไม่กระทำใดเป็นความผิด เมื่อมีการกำหนดหลักเกณฑ์ว่าการกระทำใดเป็นความผิดแล้วต้องมีบทลงโทษสำหรับการกระทำนั้น เพื่อให้ผู้ที่กระทำความผิดได้รับการลงโทษที่เหมาะสมกับการกระทำที่ตนได้ก่อขึ้น ซึ่งบทนี้จะเป็นการกล่าวถึงแนวความคิดและความหมายของโทษในทางอาญา ทฤษฎีและวัตถุประสงค์ในการลงโทษ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงสนธิสัญญา กฎ และกติการะหว่างประเทศต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการลงโทษและสิทธิเสรีภาพของบุคคลตลอดจนสถิติของประเทศต่าง ๆ ที่ยังคงมีโทษประหารชีวิตและทัณฑ์โลกโทษประหารชีวิตแล้ว

2.1 ความหมายและแนวคิดว่าด้วยโทษ

โทษ ตามความหมายของราชบัณฑิตยสถาน มีความหมายในแง่ของความไม่ดี ความชั่ว แต่ในหัวข้อนี้จะเป็นการกล่าวถึง โทษ ในความหมายของทางอาญาซึ่งมีนักวิชาการมากมายให้ความหมายของคำว่า โทษ ดังนี้

2.1.1 โทษทางอาญา

พิจารณาจากภายนอกโดยลักษณะทั่วไปแล้วอาจจะหมายถึง ผลร้ายที่ผู้กระทำความผิดได้รับจากการกระทำความผิดที่เขาได้กระทำลงโดยเป็นการตอบสนองทางสังคมว่าเมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นผู้ที่กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษ เมื่อมนุษย์เป็นสัตว์สังคมมีการอยู่รวมกันในสังคม มีผู้กระทำการอันเป็นละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่นบุคคลนั้นย่อมได้รับการลงโทษ ซึ่งโทษนั้นถูกกำหนดโดยผู้ที่มีอำนาจในสังคมหรือรัฐในการลงโทษนั้น โทษ นั้นจะต้องมีการบัญญัติไว้ในกฎหมาย โดยกำหนดว่าการกระทำเช่นใดเป็นความผิดและต้องมีการกำหนดโทษไว้

นักวิชาการทางด้านกฎหมายได้มีการอธิบายความหมายของโทษทางอาญาไว้ดังต่อไปนี้

ศาสตราจารย์ ฮาร์ท ศาสตราจารย์ เบ็น และศาสตราจารย์ ฟูล แห่งมหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด อธิบายว่า โทษทางอาญาประกอบด้วยสาระสำคัญ 5 ประการ¹

¹ สหธน รัตน์ไพจิตร, “ความประสงค์ของการลงโทษอาญา: ศึกษาเฉพาะประเทศไทยสมัยใช้กฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายอาญา”, (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527), น. 4 – 5.

1) โทษจะต่อก่อให้เกิดความทุกข์ หมายถึงว่า ผู้ได้รับโทษจะต้องได้รับความทุกข์อย่างใดอย่างหนึ่ง อาจจะเป็นการได้รับความเจ็บปวดทางร่างกายหรือจิตใจ หรืออาจจะเป็นการกำจัดเสรีภาพ เป็นต้น

2) โทษจะต้องใช้ต่อผู้กระทำความผิดกฎหมาย หมายถึง ผู้กระทำความผิดกฎหมายเท่านั้นที่จะต้องถูกลงโทษ จะนำบุคคลอื่นที่มีใช้ผู้กระทำความผิดมาลงไม่ได้

3) โทษจะต้องมีขึ้นเมื่อมีการกระทำความผิดกฎหมาย หมายถึง ต้องมีการกระทำความผิดกฎหมายเสียก่อนแล้วจึงจะมีการลงโทษ หากไม่มีการกระทำความผิดกฎหมายก็ลงโทษไม่ได้

4) โทษจะต้องเป็นวิธีการซึ่งคนใดคนหนึ่งนอกจากผู้กระทำความผิดนำมาใช้กับผู้กระทำความผิด หากผลร้ายที่เกิดขึ้นจากการกระทำของบุคคลนั้นเอง ไม่นับเป็นโทษทางอาญา

5) โทษจะต้องเกิดจากผู้มีอำนาจที่จะกระทำให้เกิดผลร้ายนั้นขึ้นมาได้ หมายถึง โทษนั้นต้องผ่านกระบวนการตรากฎหมาย และผู้มีอำนาจตามกฎหมายจึงจะเป็นผู้ให้ผลร้ายได้

ศาสตราจารย์ โยฮันส์ แอนเดอนีส (Johannes Andenaes)² อธิบายว่าโทษอาญาจะต้องประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ

1) โทษเป็นผลร้ายที่รัฐนำมาใช้กับผู้กระทำความผิด ผลร้ายที่จะถือว่าเป็นโทษอาญาตามความหมายนี้จะต้องเป็นโทษที่รัฐซึ่งมีอำนาจนำมาใช้กับผู้กระทำความผิด

2) โทษต้องมีขึ้นเมื่อมีการกระทำความผิด หากไม่มีการกระทำความผิดแล้วได้รับผลร้าย ไม่ถือว่าเป็นโทษอาญาตามความหมายนี้

3) โทษเป็นผลร้ายซึ่งต้องการตอบแทนให้ผู้กระทำความผิด รู้ว่าเป็นผลร้ายที่ได้รับจากรัฐโดยตรงจากการกระทำความผิด ไม่ใช่ผลร้ายที่เกิดขึ้นโดยอ้อม

จากคำนิยามจากผู้ทรงคุณวุฒิข้างต้นได้ให้คำอธิบายไว้ พอสรุปได้ว่าโทษทางอาญาจะต้องประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 3 ประการ³

1) ลักษณะภายนอกของโทษ โทษเป็นผลร้ายตอบแทนแก่ผู้กระทำความผิดอันมีลักษณะที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดแก่ร่างกายหรือผลอันไม่พึงประสงค์อื่นๆ เช่น การสูญเสียเสรีภาพทางร่างกายหรือการสูญเสียทรัพย์สิน เป็นต้น

2) ผู้มีอำนาจกำหนดโทษ ต้องเป็นบุคคลที่กฎหมายบัญญัติให้มีอำนาจลงโทษ และต้องมีวิธีพิจารณาตลอดจนการลงโทษตามที่กฎหมายบัญญัติ

² สหชน รัตนไพจิตร, *เพ็ญอ้าง*, น. 6-7.

³ ณรงค์ ใจหาญ, *กฎหมายอาญาว่าด้วยโทษและวิธีเพื่อความปลอดภัย*, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2543), น. 15.

3) ความประสงค์ของการลงโทษ ต้องเป็นการตอบแทนการกระทำผิดของผู้กระทำอันมีลักษณะตำหนิผู้กระทำว่าได้กระทำในสิ่งที่ไม่สมควรและไม่ควรกระทำอีก

เมื่อพิจารณาความหมายของโทษทางอาญาได้ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 2 ความว่า “บุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น ต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย”

จากบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า มีการกล่าวถึง โทษในทางอาญา ว่า บุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อ ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายเมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่า บุคคลจะต้องรับโทษทางอาญาก็ต่อเมื่อมีการกระทำความผิด การกระทำนั้นจะต้องเป็นการกระทำตามที่บัญญัติไว้ว่าเป็นความผิดและกฎหมายกำหนดโทษสำหรับความผิดนั้นไว้

ส่วน “การบังคับโทษ” นั้นมีการให้นิยามความหมายตาม Black’s law Dictionary.⁴ ว่า “Penalty” หมายถึงเป็นการลงโทษที่มีการกำหนดโทษผู้กระทำความผิดโทษจำคุกในเรือนจำหรือการปรับและวิธีอื่น ๆ รวมถึงการลงโทษเป็นจำนวนเงินที่พิจารณาตามความเสียหายของแต่ละความผิดที่ได้กระทำกับรัฐหรือพลเรือน เป็นเรื่องของการทดแทนชดเชยให้กับคู่กรณีฝ่ายที่ได้รับความเสียหายและสูญเสียจากการกระทำอาชญากรรมที่เกิดขึ้น

2.2 ทฤษฎีและวัตถุประสงค์ในการลงโทษ

การลงโทษเป็นกลไกอย่างหนึ่งในการควบคุมสังคมที่มีประวัติศาสตร์มาอย่างยาวนาน เพื่อเป็นการควบคุมบุคคลในสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข แต่ทั้งนี้ การลงโทษในแต่ละยุคสมัยย่อมมีความแตกต่างกันออกไปซึ่งมีวัตถุประสงค์และพัฒนาการต่างกันไป โดยมีทฤษฎีในการลงโทษอยู่ 5 ประการดังนี้

⁴ Bryan A Garner, Black’s law Dictionary, 8 Edition (USA: Tomson,2004), p.1168.

2.2.1 การแก้แค้นทดแทน (Retribution)

ทฤษฎีการลงโทษเพื่อการแก้แค้นทดแทน (Retribution) เป็นวัตถุประสงค์ของการลงโทษที่เก่าแก่และแพร่หลายที่สุด สืบเนื่องมาจากการปกครอง ศาสนา และระบบสังคมในอดีต ตามทฤษฎีนี้การลงโทษเป็นไปเพื่อการแก้แค้นผู้กระทำผิดให้ได้รับโทษในลักษณะตาต่อตาฟันต่อฟัน มีการใช้วิธีการที่รุนแรงแบบต่าง ๆ เนื่องจากมีแนวคิดว่าการแก้แค้นนั้นเป็นหนทางเดียวที่จะทำให้ผู้กระทำผิดได้รับความเจ็บปวดสาสมกับผู้ที่ได้รับอันตรายและเพื่อให้ผู้กระทำความผิดสารภาพและทำให้รู้สำนึกถึงความผิดในการกระทำของตน ทฤษฎีนี้เป็นการลงโทษในลักษณะที่มองไปในอดีต ถือเอาการลงโทษเป็นการแก้แค้นทดแทนผลของการกระทำความผิดที่ได้กระทำไป โดยไม่ได้คำนึงถึงผลในอนาคตว่าการลงโทษนั้นจะมีผลเป็นการป้องกันไม่ให้มีการกระทำความผิดอีกหรือไม่ นอกจากนี้การลงโทษในทฤษฎีนี้ไม่ได้คำนึงถึงความจำเป็นของสังคม แต่คำนึงว่าโทษที่จะใช้ลงนั้นเหมาะสมได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของการกระทำความผิดหรือไม่ ซึ่งเมื่อลงโทษผู้กระทำความผิดครบตามอัตราโทษแล้วก็จะปล่อยตัวผู้กระทำความผิดออกสู่สังคม แม้ว่าผู้ผู้นั้นจะยังเป็นอันตรายต่อสังคมอยู่

ฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับทฤษฎีนี้ได้ให้ความเห็นว่า ทฤษฎีนี้ไม่สามารถใช้ได้ ในทางปฏิบัติว่า การลงโทษผู้กระทำความผิดนั้นจะต้องได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของความผิดที่ได้กระทำลงไป ถ้ากระทำความผิดร้ายแรงมากก็ต้องลงโทษให้สาสมกับความผิด ถ้ากระทำความผิดเพียงเล็กน้อยก็ลงโทษสถานเบาหรือรอการลงโทษ ซึ่งในทฤษฎีนี้ มนุษย์เรายังไม่สามารถจะวัดขนาดของความผิดแต่ละเรื่องและจัดวางโทษให้พอเหมาะกับความผิดนั้น ๆ ได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการลงโทษตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน มีดังนี้

- 1) เพื่อเป็นการตอบแทนการกระทำของผู้กระทำผิด เพราะเขาสมควรที่จะได้รับโทษเนื่องจากการกระทำความผิด
- 2) เพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อการกระทำของเขาที่ได้กระทำลงไป
- 3) เพื่อธำรงความยุติธรรมในสังคม
- 4) เพื่อเป็นการรักษากฎหมาย

2.2.2 การยับยั้งป้องปราม (Deterrence)

การลงโทษตามทฤษฎีนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อว่า การกระทำที่เกิดขึ้นในสังคมเมื่อเกิดขึ้นแล้วไม่สามารถที่จะย้อนเวลากลับไปไม่ให้เกิดการกระทำนั้นเกิดขึ้นอีกได้ ดังนั้น เมื่อเกิดการกระทำผิดขึ้นจึงควรที่จะหาทางป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดในลักษณะนั้นเกิดขึ้นมาอีกมากกว่าที่จะแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิด

วัตถุประสงค์ของการลงโทษตามทฤษฎีนี้มี 2 ประการ ดังนี้

1) การลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้งโดยเฉพาะหรือป้องกันโดยเฉพาะเป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดเป็นการเฉพาะราย เพื่อยับยั้งมิให้เขากระทำความผิดซ้ำอีก อาจจะถูกกล่าวอีกนับว่าเป็นวิธีการป้องกันเฉพาะ (Specific Prevention)

2) การลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้งโดยทั่วไปหรือป้องกันโดยทั่วไปเป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดเพื่อเป็นตัวอย่างให้สังคมทั่วไปเห็น เพื่อที่จะได้เกรงกลัวโทษจากการกระทำความผิดและไม่คิดที่จะกระทำความผิดตามแบบซ้ำมาอีก และอีกนัยหนึ่งอาจจะเป็นการป้องกันโดยทั่วไป (General Prevention)

การลงโทษตามทฤษฎีนี้เป็นการลงโทษโดยมองไปในอนาคต ซึ่งฝ่ายที่สนับสนุนทฤษฎีนี้ เห็นว่า ขณะที่คนเรากำลังตกลงใจจะกระทำความผิดดีหรือไม่นั้น จะคิดว่าหากกระทำผิดลงไปจะได้ผลดีอย่างไรและจะมีผลเสียอย่างไร หากเมื่อเปรียบเทียบกับแล้ว เห็นว่ามีผลดีมากกว่าผลเสียก็จะตกลงใจกระทำความผิดไป หากเห็นว่าถ้ากระทำความผิดไปแล้วจะเกิดผลเสียมากกว่าผลดี ย่อมล้มเลิกความคิดที่จะกระทำความผิดนั้น ฉะนั้น วิธีการป้องกันคือ กำหนดอัตราโทษที่ผู้กระทำความผิดจะได้รับซึ่งเป็นผลเสียให้สูงกว่าผลดีที่จะได้จากการกระทำความผิด ผู้ที่คิดจะกระทำความผิดจะได้ล้มเลิกความตั้งใจไม่กล้ากระทำความผิดต่อไป

การลงโทษตามทฤษฎีนี้ก็มีผู้ที่ไม่เห็นด้วย โดยให้เหตุผลไว้ว่า วัตถุประสงค์ของการลงโทษตามทฤษฎีนี้ก็เพื่อลดจำนวนการกระทำความผิดที่จะเกิดขึ้นต่อไป ทั้งจากผู้ที่ถูกลงโทษและจากผู้อื่นที่รับรู้เห็นการลงโทษ แต่การลงโทษเพื่อข่มขู่ไม่ให้ผู้ถูกลงโทษไปกระทำความผิดซ้ำอีกอาจจะมีผลเป็นการข่มขู่ไม่ทำให้บุคคลอื่นกระทำความผิดขึ้น แต่สำหรับการลงโทษประหารชีวิตย่อมได้รับประโยชน์ตามความมุ่งหมายของทฤษฎีนี้เพราะผู้กระทำความผิดไม่สามารถจะกลับมากระทำความผิดได้อีกต่อไป และสำหรับบุคคลอื่น ๆ ที่เห็นการลงโทษประหารชีวิตก็อาจจะเกรงกลัวไม่กล้ากระทำความผิดเป็นได้ แต่สำหรับโทษอย่างอื่นนอกจากโทษประหารชีวิต อาจจะไม่สมประโยชน์ตามความมุ่งหมายของทฤษฎีดังกล่าว นอกจากนี้ยังมีคนจำนวนมากที่ไม่เคยกระทำความผิดเลย และมีจำนวนไม่น้อยที่เมื่อกระทำความผิดแล้วได้รับโทษและพ้นโทษออกมาไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก ซึ่งเราไม่สามารถจะกำหนดหรือพิสูจน์ได้ว่าการงดเว้นไม่กระทำมีจำนวนเท่าใดที่เกิดจากความหวาดกลัวว่า จะต้องถูกลงโทษถ้ากลับไปกระทำความผิดอีก

2.2.3 การตัดโอกาส (Capacitation)

การลงโทษตามทฤษฎีนี้ มุ่งเน้นที่ตัวผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญ เป็นการลงโทษเพื่อที่จะตัดโอกาสผู้นั้นออกจากสังคม เป็นการป้องกันมิให้ผู้นั้นกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก การลงโทษตามทฤษฎีนี้คล้ายกับทฤษฎีข่มขู่และทฤษฎีแก้ไขฟื้นฟู ในข้อที่ว่า มุ่งหมายจะไม่ให้ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดซ้ำอีกแตกต่างกันที่ว่า ตามทฤษฎีข่มขู่ให้ผู้กระทำความผิดเกรงกลัวไม่กล้ากระทำ

ความผิดขั้นอีก ตามทฤษฎีปรับปรุงแก้ไขมุ่งอบรมให้ไม่คิดกระทำความผิดขั้นอีก ดังนั้น การลงโทษตามทฤษฎีนี้มุ่งเน้นการลงโทษที่ทำให้ผู้นั้นไม่มีโอกาสกระทำความผิดอีก เช่น การลงโทษประหารชีวิตจำคุกตลอดชีวิตหรือการควบคุมตัว เป็นต้น

2.2.4 การฟื้นฟูผู้กระทำความผิด (Rehabilitation)

แนวคิดในการลงโทษตามทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่าการลงโทษควรมีเพื่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ให้กลับตัวเป็นคนดี เพื่อไม่ให้ผู้กระทำความผิดกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดให้กลับเข้าเป็นคนดีสู่สังคมได้อย่างปกติสุขแต่อย่างไรก็ตามการแก้ไขฟื้นฟูเป็นวิธีการที่เหมาะสมที่จะใช้เฉพาะผู้กระทำความผิดที่สามารถแก้ไขพฤติกรรมได้ ไม่เหมาะสมกลับผู้กระทำความผิดโดยสันดาน หรือผู้กระทำความผิดที่เป็นอาชญากรโดยกำเนิด วิธีการแก้ไขฟื้นฟูเป็นวิธีการที่คำนึงถึงพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดที่จะเกิดในอนาคตจำเป็นต้องแก้ไขให้สามารถดำรงอยู่ในสังคมได้

วัตถุประสงค์ของการลงโทษตามทฤษฎีการฟื้นฟูผู้กระทำ มีดังนี้

- 1) มุ่งศึกษาทำความเข้าใจสาเหตุแห่งการกระทำความผิด โดยเน้นตัวบุคคลผู้กระทำความผิด และสภาพแวดล้อม
- 2) เพื่อหาทางแก้ไขผู้กระทำความผิด มากกว่าที่มุ่งการลงโทษ
- 3) การทำให้ผู้กระทำความผิดกลับไปสู่สังคมของตนเองได้ และมีชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมอย่างมีปกติสุข

ซึ่งทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการลงโทษที่ใหม่ที่สุดโดยผู้สนับสนุนเห็นว่า แม้ว่าการลงโทษเพื่อข่มขู่อาจมีผลทำให้ผู้กระทำความผิดประสงค์จะกลับตัวไม่กระทำความผิดซ้ำได้อีกบ้าง แต่ไม่ได้หาทางที่จะทำให้ผู้กระทำความผิดมีความสามารถที่จะกลับตัวได้ เมื่อบุคคลมีแต่ความประสงค์จะกลับตัวแต่ไม่มีความสามารถ โอกาสที่จะกลับมากระทำความผิดขั้นอีกย่อมมีอยู่อีกมาก นอกจากนี้วิธีการลงโทษที่ทำให้เกิดผลดีเป็นการแก้ไขหรือฟื้นฟูจิตใจผู้กระทำความผิดได้อยู่หลายวิธี ขึ้นอยู่กับลักษณะและพื้นฐานของจิตใจผู้กระทำความผิดจึงก่อให้เกิดหลัก (Individualization)⁵ ซึ่งเป็นการลงโทษและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคล โดยเน้นไปเพื่อการบำบัดรักษา แทนการลงโทษให้ได้รับความเจ็บปวด

2.2.5 การชดเชยความเสียหาย (Restitution)

แนวคิดการลงโทษเพื่อชดเชยความเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย เป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญของผู้เสียหายในคดีอาญาในอันที่จะได้รับการคุ้มครองและเยียวยาในการกระบวนการยุติธรรมทางอาญา นั้นทำให้การกำหนดโทษของศาลจะต้องคำนึงถึงความพอใจของผู้เสียหายได้รับการ

⁵ ณรงค์ ใจหาญ, อ่างแล้ว เชิงอรรถที่ 5, น. 32.

ชดใช้ค่าเสียหายจากผู้กระทำความผิด เช่น หากผู้เสียหายได้รับการชดใช้ค่าเสียหายจนเป็นที่พอใจ ก็จะได้รับโทษน้อยลง หรือผู้เสียหายอาจจะได้รับการชดเชยความเสียหายจากการกระทำความผิดจากรัฐ ดังปรากฏในพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย ค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544

2.3 แนวความคิดในการกำหนดความผิดที่มีโทษทางอาญา

เนื่องจากกฎหมายอาญาเป็นกฎหมายที่กำหนดว่าการกระทำหรือไม่กระทำการใดเป็น ความผิดและกำหนดบทลงโทษซึ่งเป็นการกำจัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลไว้ จึงพิจารณาว่าการกระทำ ใดที่ควรกำหนดโทษหรือบัญญัติให้เป็นความผิดอาญานั้น ซึ่งแบ่งได้ 2 ประเภทดังนี้

2.3.1 ความผิดอาญากรณีความผิดในตัวเอง (mala in se)

เป็นความผิดอาญาที่ปรากฏให้เห็นถึงความชั่วร้ายที่มีอยู่ธรรมชาติ เป็นการกระทำ ในตัวเอง เป็นการกระทำที่ผิดศีลธรรมและการกระทำที่ละเมิดต่อความรู้สึกผิดชอบชั่วดี โดยที่ mala in se ถือว่าเป็นความผิดที่มีอยู่ตามธรรมชาติมนุษย์สามารถรับรู้ถึงการกระทำดังกล่าวได้ด้วยตัวเอง เช่น การกระทำความผิดฐานฆ่าคน การลักทรัพย์ของผู้อื่น เป็นต้น

2.3.2 ความผิดอาญากรณีที่เป็นความผิดเพราะมีกฎหมายห้าม (mala prohibita)

ความผิดเป็นเกณท์นี้เป็นความผิดที่ต้องมีกฎหมายบัญญัติกำหนดไว้ว่าการกระทำใด เป็นความผิด ไม่ถือว่าเป็นความผิดอาญาที่มีอยู่ทั่วไปตามธรรมชาติ เป็นความผิดเพราะมีการกระทำที่ กฎหมายห้ามมิให้กระทำ เช่น การพกพาอาวุธปืนไปในที่สาธารณะ การห้ามที่ขยะในที่ห้ามทิ้ง เป็นต้น ความผิดต่าง ๆ เหล่านี้เป็นความที่บัญญัติขึ้นเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยภายในสังคม เป็นข้อตกลง กันของสังคม ซึ่งความผิดประเภท mala prohibita โดยส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับศีลธรรม โดยตรง ดังนั้น ผู้ที่กระทำความผิดประเภทนี้จะถูกมองว่าเป็นเพียงการละเมิดข้อตกลงมากกว่าที่ ถูกมองว่าเป็นอาชญากรรมซึ่งรูปแบบของการบัญญัติมักจะมี ความแตกต่างกันสังเกตได้ดังนี้

1. บัญญัติว่าการกระทำอย่างนั้นอย่างนี้เป็นความผิด เช่น บัญญัติว่าผู้ใดกระทำการลักทรัพย์มีความผิด
2. บัญญัติบังคับให้การกระทำอย่างนั้นอย่างนี้ และบัญญัติต่อไปว่าถ้าผู้ใด ไม่ทำตามเป็นความผิด
3. บัญญัติห้ามมิให้กระทำอย่างนั้นอย่างนี้ และบัญญัติต่อไปว่าถ้าฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมีความผิด

การแบ่งความผิดประเภทนี้เมื่อสังคมมีการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงมากขึ้นตามลำดับ อาจจะมีการปรับเปลี่ยนแบบแผนให้มีรายละเอียดมากยิ่งขึ้น ซึ่งความผิดบางประเภทจากเดิมเคยบัญญัติไว้เป็นความผิดต่อมาสังคมมีการพัฒนาขึ้นก็อาจจะกลับกลายเป็นไม่มีความผิดอีกต่อไป ทั้งนี้ความเปลี่ยนแปลงย่อมเป็นไปตามสำนักทางศีลธรรมของคนในชุมชนแต่ละชุมชนย่อมมีการเปลี่ยนแปลง⁶

2.4 การลงโทษและกำหนดโทษ

เมื่อได้ทราบถึงความหมายของ โทษ ในทางอาญารวมถึงทฤษฎีต่าง ๆ ของการลงโทษมาแล้วต่อไปจะเป็นกล่าวถึงแนวคิด ที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษและการกำหนดโทษตลอดไปจนถึงการจำแนกประเภทของโทษ วิธีการลงโทษและหลักความได้สัดส่วนในการลงโทษ

2.4.1 รูปแบบการลงโทษ และการกำหนดโทษ

รูปแบบวิธีการลงโทษผู้กระทำความผิด ล้วนแต่เป็นนโยบายทางกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของรัฐนั้น ๆ แปรผันไปตามสภาพแวดล้อมของสังคม ลักษณะการปกครอง เช่น ในสมัยโบราณการลงโทษผู้กระทำความผิดถือเป็นการแก้แค้น สำหรับในปัจจุบันการลงโทษนอกจากจะเป็นการแก้แค้นและยังมีมาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดมิให้กลับมากระทำความผิดอีก

การจำแนกแบบอย่างการลงโทษ ตั้งแต่ที่มีมาแต่ดั้งเดิมจนถึงวิวัฒนาการมาสู่รูปแบบการลงโทษสมัยใหม่ เอ็ดวิน เอช. ซัทเธอร์แลนด์ (Edwin H. Sutherland) และ โดแนลด์ อาร์. เครสซี (Donald R. Cressey) ได้วิเคราะห์ศึกษาสรุปเป็น 4 ประเภท ดังนี้⁷

1. การลงโทษที่เป็นผลเสียหายทางการเงินของผู้กระทำความผิด (Financial Loss) เช่น การลงโทษที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน ทรัพย์สิน ทรัพย์สิน การชดใช้ค่าเสียหาย
2. การลงโทษโดยการทรมานทางกาย ต่อผู้กระทำความผิด (Physical Torture) การเขียนตี การตัดอวัยวะ เป็นต้น

⁶ อรรถชัย วงศ์อุดมมงคล, “การใช้มาตรการอื่นแทนโทษทางอาญา : ศึกษาเฉพาะกรณีความผิดบางประเภท,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548), น. 16 -17.

⁷ ประเสริฐ เมฆมณี, หลักทัณฑ์วิทยา, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, 2523), น. 2-3.

3. การลงโทษโดยการตัดออกจากสังคม (Removal From the Group) เช่น การเนรเทศ การจำคุก การประหารชีวิต

4. การลงโทษโดยการประจานหรือลดฐานะทางสังคม (Social Degradation) ซึ่ง มีผลทำให้ผู้กระทำความผิดเกิดการละอาย ถูกดูหมิ่นเหยียดหยาม ถูกจำกัดสิทธิบางประการ เป็นต้น

เมื่อได้พิจารณาถึงรูปแบบของการลงโทษและต่อไปจะอธิบายถึงรูปแบบการ กำหนดโทษ (Models of Criminal Sentencing) ซึ่งมีการกำหนดรูปแบบหรือขั้นตอนโดยองค์กรที่มี อำนาจเอาไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. องค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติ (Legislatively fixed model)

การกำหนดโทษในรูปแบบนี้ ฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นผู้กำหนดว่าการกระทำการ เช่นใดสมควรเป็นความผิด สมควรได้รับโทษเท่าใด ระยะเวลาเท่าใด ถึงแม้ฝ่ายนิติบัญญัติจะเป็น กำหนดโทษ แต่อย่างไรก็ตาม ตำรวจและอัยการก็ยังคงสามารถใช้ดุลพินิจในการตั้งข้อหาหรือฐาน ความผิดได้เช่น ควรจะฟ้องผู้กระทำความผิดฐานใดระหว่างฐานทำร้ายร่างกายกับความผิดฐาน พยายามฆ่า เป็นต้น ถึงกระนั้นฝ่ายนิติบัญญัติก็ยังมีดุลพินิจในการพิจารณาว่าการกระทำใดสมควรจะ ได้รับการลงโทษอย่างไรนอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่เข้ามามีบทบาทในการเป็นองค์ประกอบ พิจารณากำหนดโทษให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

2. องค์กรที่ใช้อำนาจทางตุลาการ (Judicially fixed model)

เมื่อฝ่ายนิติบัญญัติได้พิจารณากำหนดโทษออกเป็นกฎหมายใช้บังคับแล้ว ผู้พิพากษาซึ่งเป็นฝ่ายตุลาการมีหน้าที่พิจารณาตัดสินลงโทษให้อยู่ภายในกรอบที่ฝ่ายที่นิติบัญญัติได้ กำหนดขึ้น ดังจะเห็นได้ว่าอำนาจการใช้ดุลพินิจในการพิพากษากำหนดโทษอยู่ที่ผู้พิพากษาแต่ การจะลงโทษเพียงใดเท่านั้น ย่อมขึ้นอยู่กับฝ่ายนิติบัญญัติให้อำนาจไว้อย่างไร

3. องค์กรที่ใช้อำนาจทางบริหาร (Administratively fixed model)

เมื่อฝ่ายนิติบัญญัติกำหนดว่าการกระทำเช่นใดเป็นความผิดและกำหนดโทษ ในขณะที่ผู้พิพากษาในฐานะที่เป็นผู้ใช้อำนาจตุลาการพิจารณาพิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิดให้อยู่ ในกรอบระยะเวลาที่ฝ่ายนิติบัญญัติกำหนดไว้ แต่ระยะเวลาที่จะต้องรับโทษจริงนั้นหน่วยงานที่เป็น ฝ่ายบริหารใช้อำนาจในทางปกครองจะเป็นผู้ตัดสินในระหว่างที่รับโทษอยู่ ซึ่งให้อำนาจในการใช้ ดุลพินิจให้ฝ่ายบริหารและเจ้าหน้าที่เรือนจำเป็นผู้กำหนด

รูปแบบการลงโทษในกฎหมายอาญานั้น มีวัตถุประสงค์หลากหลายรวมถึง การกักกัน การฟื้นฟูผู้กระทำผิด การแก้แค้นทดแทนดังนั้น วัตถุประสงค์เหล่านี้จึงควรที่จะมีความ สมดุลระหว่างกันเอง เพื่อให้สามารถกำหนดโทษที่เหมาะสมแก่บุคคลนั้น ๆ และหากเป้าหมายของ กฎหมายอาญาเป็นไปในทิศทางเดียวกันแล้ว การกำหนดโทษสามารถจะทำได้ง่ายขึ้น

2.4.2 ประเภทของโทษ

โทษในปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ก็มีวิธีการลงโทษคล้ายคลึงกันสำหรับในประเทศไทยมีวิธีการลงโทษผู้กระทำความผิด ที่ไม่แตกต่างกันไปกว่าประเทศอื่น ๆ ซึ่งที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18 บัญญัติว่า “ โทษสำหรับลงแก่ผู้กระทำความผิดมีดังนี้

1. ประหารชีวิต
2. จำคุก
3. กักขัง
4. ปรับ
5. ริบทรัพย์สิน

โทษประหารชีวิตและจำคุกตลอดชีวิตมิให้นำมาใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งกระทำความผิดในขณะที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี

ในกรณีผู้ซึ่งกระทำความผิดในขณะที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีได้กระทำความผิดที่มีระวางโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิตให้ถือว่าระวางโทษดังกล่าวได้เปลี่ยนเป็นระวางโทษจำคุกห้าสิบปี”

นอกจากนี้ยังมีวิธีการเพื่อความปลอดภัย ถ้าพิจารณาความหมายอย่างกว้างแล้วก็มีลักษณะคล้ายกับการลงโทษ แต่มีความมุ่งหมายเพื่อป้องกันมิให้คนที่กระทำความผิดนั้นได้กระทำความผิดอีก ซึ่งวิธีการเพื่อความปลอดภยนั้นได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 39 มี อยู่ 5 วิธี ดังนี้

1. กักกัน
2. ห้ามเข้าเขตกำหนด
3. เรียกประกันทัณฑ์บน
4. คุมตัวไว้ในสถานพยาบาล
5. ห้ามประกอบอาชีพบางอย่าง

1. โทษประหารชีวิต นั้นมีความมุ่งหมายของการลงโทษอยู่ 3 ประการคือ เป็นการป้องกันสังคม คือเป็นการตัดผู้กระทำความผิดออกจากสังคมอย่างเด็ดขาดไม่ให้มีโอกาสหวนกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก ความมุ่งหมายอีกประการหนึ่ง คือเพื่อทำให้ประชาชนคนอื่นเกิดความหวาดกลัวไม่กล้ากระทำความผิด ประการสุดท้าย การลงโทษประหารชีวิตเป็นไปในทำนองแก้แค้นผู้กระทำความผิดให้สาสมกับความผิดที่ได้กระทำที่ทารุณโหดร้ายอาจจะเห็นได้ว่าการที่ศาลตัดสินลงโทษ

ประหารชีวิตโดยไม่นำเหตุบรรเทาโทษ เหตุลดโทษมาพิจารณาประกอบด้วยนั้นก็มีลักษณะเป็นการแก้แค้นก็เป็นได้⁸

วิธีการประหารชีวิตของประเทศไทยในปัจจุบัน นั้นใช้วิธี ฉีดยาพิษเสียชีวิต โดยเปลี่ยนมาจากการยิงเป้าในสมัยก่อน เพราะปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ที่ยังลงโทษประหารชีวิต ก็พยายามหาวิธีการให้มีความเจ็บปวดหรือทรมานให้น้อยที่สุด ซึ่ง วิธีการที่นิยมใช้ในการประหารชีวิต ก็มีการยิงเป้า การแขวนคอ การนั่งเก้าอี้ไฟฟ้า การรมด้วยแก๊สพิษ เป็นต้น

2. โทษจำคุก นั้นก็มีความมุ่งหมายในการตัดผู้กระทำความผิดออกจากสังคมอย่างเด็ดขาด (กรณีจำคุกตลอดชีวิต) หรือชั่วระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งโทษจำคุกนั้นเป็นการลงโทษที่นิยมใช้กันมากที่สุดในปัจจุบัน และได้รับการปรับปรุงให้มีความก้าวหน้าเป็นไปตามหลักสิทธิมนุษยชนมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการจัดระบบต่าง ๆ ทั้งในด้านสถานที่ การจัดศึกษาอบรม การให้การศึกษารักษาพยาบาลทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ เพื่อที่จะทำให้ผู้กระทำความผิดนั้นกลับตัวเป็นคนดีในสังคมต่อไป แต่อย่างไร โทษจำคุกเป็นวิธีการลงโทษที่สิ้นเปลืองมากที่สุดและเพื่อที่แก้ไขความประพฤติของผู้กระทำผิดให้ได้ผลดี จะต้องการจัดการที่ต้องมีสถานที่ที่เหมาะสม ไม่แออัดยัดเยียดเกินไป ต้องมีอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการศึกษา การฝึกอาชีพ รวมถึงความบันเทิงให้ผู้ต้องขังตามสมควร

3. การลงโทษกักขัง นั้นก็เป็นการกำจัดเสรีภาพของผู้กระทำความผิดอีกทางหนึ่ง กล่าวคือเป็นโทษสำหรับความผิดที่ไม่ร้ายแรง ดังที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 23 บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำความผิดซึ่งมีโทษจำคุกและในคดีนั้นศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน ถ้าไม่ปรากฏว่านั้นได้รับโทษจำคุกมาก่อนหรือปรากฏว่าได้รับโทษมาก่อนแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ ศาลจะลงโทษกักขังแทนโทษจำคุกก็ได้”

โทษกักขังต่างจากโทษจำคุกอีกอย่างหนึ่งคือ โทษจำคุกนั้น ผู้ถูกจำคุกจะต้องถูกส่งตัวไปขังไว้ในเรือนจำ แต่การกักขังนั้น เป็นการกักตัวไว้ในสถานที่อื่นที่มีไข้เรือนจำหรืออาจจะเป็นการกักตัวไว้ในสถานที่อยู่อาศัยของผู้ถูกกักขังเองก็ได้ถ้าผู้ถูกลงโทษกักขัง ถูกกักขังไว้ในสถานที่กำหนดก็จะมีสิทธิพิเศษเหนือกว่าผู้ที่ถูกจำคุกหลายอย่าง เช่น มีสิทธิจะได้รับอาหารจากภายนอกโดยเสียค่าใช้จ่ายของตนเองใช้เสื้อผ้าของตนเอง มีสิทธิที่จะเลือกงานในสถานที่กักขังได้ตามสมควร เป็นต้น

⁸ ชาย เสวิกุล, อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2514), น. 220.

4. โทษปรับ เป็นการที่ผู้กระทำความผิดต้องชำระเงินค่าปรับให้แก่รัฐจึงเป็นผลประโยชน์ของรัฐอย่างหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีประโยชน์อย่างอื่นอีกคือ ถ้าไม่ปรับและใช้วิธีการจำคุกแก่ผู้กระทำความผิดแล้วรัฐจะต้องเป็นภาระเลี้ยงดูผู้กระทำความผิด ตลอดเวลาที่ถูกจำคุก ซึ่งทำให้รัฐต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ในคดีเล็ก ๆ น้อย ๆ โทษปรับจึงเป็นสิ่งที่มีความประโยชน์แต่ก็มีข้อเสียในแง่ที่ว่า การปรับไม่ทำให้ผู้กระทำความผิดดีขึ้นแต่อย่างใด เพราะผู้กระทำความผิดไม่ได้รับการแก้ไขทางจิตใจแต่อย่างใด เมื่อเสียค่าปรับแล้วก็ป็นอันเสร็จสิ้นกันไป

5. โทษริบทรัพย์สิน เป็นการลงโทษแก่ผู้ที่มีทรัพย์สินอันมิไว้เป็นการผิดกฎหมาย หรือมิไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรือที่ได้มาด้วยการกระทำความผิด หรือเพื่อจงใจหรือเพื่อเป็นรางวัลในการที่ผู้อื่นกระทำความผิด การริบทรัพย์สินจึงมีความมุ่งหมายที่จะให้เป็นการปฏิบัติการตามกฎหมายด้วย

6. วิธีการเพื่อความปลอดภัย วิธีการเพื่อความปลอดภัยนี้มีใช้โทษหนึ่งในห้าสถานตามประมวลกฎหมายอาญา แต่เป็นวิธีการเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่สังคมด้วยการแยกผู้กระทำความผิดออกจากสังคม เช่น กักกัน การห้ามเขตเขตที่กำหนด การเรียกประกันทัณฑ์บน คือมีการวางเงื่อนไขว่าจะไม่กระทำความผิดอีกการคุมตัวไว้ในสถานพยาบาล คือการคุมตัวผู้กระทำความผิดที่มีจิตบกพร่องโรคจิต หรือจิตฟั่นเฟือน เพื่อให้ผู้นั้นอยู่ในความควบคุม และการห้ามประกอบอาชีพอย่าง คือกรณีที่ผู้กระทำความผิดอาศัยโอกาสจากการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพหรือเนื่องจากการประกอบวิชาชีพนั้นจึงห้ามมิให้ประกอบอาชีพนั้น

2.4.3 ความเหมาะสมในการกำหนดโทษ

การกำหนดโทษของจำเลยในคดีอาญาถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของการดำเนินคดีอาญา ซึ่งการกำหนดโทษของจำเลยในแต่ละประเทศก็มีความแตกต่างกันออกไป คือประเทศในระบบคอมมอนลอว์มีรูปแบบการดำเนินคดีอาญาแบบต่อสู้หรือระบบคู่ปรปักษ์ (Adversary System or Fight Theory) มีการกำหนดขั้นตอนการวินิจฉัยความผิด และขั้นตอนการกำหนดโทษแยกออกจากกัน กระบวนการกำหนดโทษจำเลย จะเริ่มหลังจากที่มีคำตัดสินว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิด ไม่ว่าจะจำเลยจะให้การรับสารภาพ หรือการวินิจฉัยข้อเท็จจริงในคดีโดยผู้พิพากษาหรือลูกขุน และในขั้นตอนการกำหนดโทษ จะมีการเสนอข้อเท็จจริงสภาพความผิดบุคลิกลักษณะของจำเลยตลอดจนประวัติ ความรู้ ของจำเลยต่อศาลหรือต่อผู้ที่ทำหน้าที่กำหนดโทษในรูปแบบของรายงานต่าง ๆ โดยต้องมีการเปิดเผยรายละเอียดให้จำเลยทราบด้วย เพื่อให้โอกาสจำเลยได้โต้แย้งข้อมูลเหล่านั้นหากจำเลยไม่เห็นด้วย ภายหลังจากมีการเสนอข้อเท็จจริงต่างๆเสร็จสิ้นแล้ว ก็จะเป็นขั้นตอนการกำหนดโทษของจำเลยโดยโทษนั้น จะต้องภายใต้ขอบเขตที่กฎหมายบัญญัติไว้ ขั้นตอนต่าง ๆ เหล่านี้ประเทศในทางคอมมอนลอว์ เรียกว่า กระบวนการกำหนดโทษจำเลยคดีอาญา (Sentencing Process)

ประเทศในระบบซีวิลลอว์ การกำหนดโทษจำเลยคดีอาญามีลักษณะที่แตกต่างไปจากประเทศในระบบคอมมอนลอว์ คือ ประเทศในระบบซีวิลลอว์มีระบบการพิจารณาคดีแบบไม่ใช่คู่ต่อสู้หรือปรปักษ์ต่อกัน โดยใช้ระบบไต่สวนหาความจริง (Non-adversary system or Inquisitorial type) ดังนั้น การวินิจฉัยความผิดและการกำหนดโทษจำเลยจะดำเนินไปอย่างเป็นเอกภาพไม่มีการแยกออกจากกัน ซึ่งการพิจารณาพิพากษาคดีและกำหนดโทษสามารถกระทำไปพร้อมกันได้ เพราะในการพิจารณาคดีผู้พิพากษามีข้อมูลเกี่ยวกับตัวจำเลยและข้อมูลอื่น ๆ ที่สำคัญสำหรับใช้ดุลพินิจในการลงโทษอยู่แล้ว⁹

2.4.4 ดุลพินิจของผู้เกี่ยวข้องในการกำหนดโทษ

จากทฤษฎีการลงโทษและวัตถุประสงค์ในการลงโทษดังกล่าว ศาลยุติธรรมได้นำมาปรับใช้ตามความเหมาะสมโดยเน้นถึงจุดประสงค์ในการปรับปรุงแก้ไขผู้กระทำความผิดให้กลับตนเป็นคนดีมากกว่าลงโทษเพื่อตอบแทนความผิดที่เกิดขึ้น ทั้งนี้การลงโทษแก่จำเลยโทษที่จะลงจะต้องได้สัดส่วนเหมาะสมกับจำเลยแต่ละคน โดยคำนึงถึงมาตรการป้องกัน และมาตรการแก้ไขเป็นต้น

เหตุผลในการนำมาใช้ประกอบดุลพินิจในการกำหนดโทษ¹⁰

1) สภาพความผิดและพฤติการณ์ของการกระทำความผิด เวลา และสถานที่ในการกระทำผิดถ้าร้ายแรง ใช้อาวุธ กระทำการอันเป็นทารุณ โหดเหี้ยม ก็สมควรที่จะลงโทษหนัก แต่ถ้าไม่ร้ายแรงก็สมควรที่จะลงโทษสถานเบา

2) สาเหตุที่ก่อให้เกิดการกระทำผิด เช่น การกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ซึ่งอาจเกิดจากความยากจน หรือความจำเป็นอย่างอื่น การทำร้ายร่างกายถ้าเกิดเป็นการกระทำไปเพื่อป้องกันสิทธิของตนเอง ก็สมควรที่จะได้รับโทษสถานเบา แต่ถ้ากรณีดังกล่าวเกิดจากความแค้น หรือมีการคิดวางแผนในการกระทำความผิดมาก่อนสมควรที่จะลงโทษสถานหนัก

3) ผลของความผิดที่เกิดขึ้นต่อสังคมหรือต่อเอกชนมีความร้ายแรงเพียงใด เช่น การกระทำความผิดดังกล่าวก่อให้เกิดผลเสียหายเป็นภัยร้ายแรงต่อสังคม มีบุคคลได้รับความเสียหายหรือบาดเจ็บเป็นจำนวนมาก กระทำต่อสาธารณะหรือต่อทรัพย์สินของทางราชการสมควรที่จะลงโทษสถานหนัก

⁹ ณรงค์ ใจหาญ, *อ้าวแล้ว เชิงอรรถที่ 5*, น. 43 - 45.

¹⁰ ประสพสุข บุญเดช, *ลักษณะความผิดและดุลพินิจในการกำหนดโทษ*, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานส่งเสริมตุลาการ, 2531), น. 2 - 7.

4) พิจารณาจากตัวผู้กระทำความผิด เช่น พิจารณาจากอายุ เพศ ความรู้สำนึก ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นเด็กหรือกระทำความผิดครั้งแรก สมควรลงโทษสถานเบา แต่ถ้าเป็นผู้กระทำความผิดติดนิสัย กระทำความผิดด้วยความจงใจ สมควรลงโทษสถานหนัก

5) พิจารณาจากการที่ผู้กระทำความผิดมีการพยายามเบาเทาผลร้ายที่เกิดขึ้น หรือมีการชดใช้ค่าเสียหายหรือบางแล้วเพียงใดซึ่งถ้ามีการบรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้นแล้วก็สมควรที่จะได้รับโทษสถานเบา

2.4.5 หลักความได้สัดส่วนในการลงโทษ (principle of proportionality)

แนวคิดการลงโทษที่ได้สัดส่วนเริ่มตั้งในสมัยบาบิโลเนีย กำหนดหลักที่ว่า “อาชญากรควรได้รับการลงโทษเสมือนกับความเสียหายที่ได้ก่อให้เกิดขึ้นกับผู้เสียหาย” ซึ่งหลักการดังกล่าวนำมาใช้เรียกกันต่อมาว่า “หลักตาต่อตา ฟันต่อฟัน” (an eye for an eye principle) เป็นจุดเริ่มต้นของแนวคิดในการกำหนดสัดส่วนการลงโทษผู้กระทำความผิดให้เหมาะสมกับความเสียหายที่ผู้กระทำก่อขึ้น

การพิจารณาว่าโทษที่จะใช้กับผู้กระทำความผิดนั้นได้สัดส่วนกับการกระทำความผิดหรือไม่มีมาตรการวัด 3 ประการ คือ

1. ความรุนแรงของการกระทำความผิด หมายถึง การให้ศาลเป็นผู้พิจารณาว่าผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดที่รุนแรงเพียงใด

2. การเปรียบเทียบกับคดีอื่น หมายถึง ให้ศาลพิจารณากำหนดโทษโดยเปรียบเทียบกับคดีอื่นว่าในคดีอื่นนั้นมีความรุนแรงกว่าคดีที่ตัดสินนี้หรือไม่ ซึ่งศาลควรที่จะลงโทษไม่เกินกว่าคดีที่รุนแรงกว่าคดีที่ตัดสิน

3. การเปรียบเทียบกับศาลอื่น หมายถึง ให้ศาลพิจารณาว่าในคดีแบบเดียวกันศาลอื่นลงโทษเพียงใด ซึ่งศาลควรลงโทษใกล้เคียงกันกับที่ศาลอื่นลงโทษในลักษณะเดียวกัน¹¹

นอกจากนี้ยังมีหลักการสำคัญอีกอันหนึ่งของการลงโทษคือ การลงโทษให้มีความเหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแต่ละคน โดยพิจารณาจากลักษณะส่วนตัวของผู้กระทำความผิด ประกอบกับการลงโทษซึ่งลักษณะของการลงโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแต่ละคน แยกได้เป็น 3 ช่วงเวลา กล่าวคือ การกำหนดขนาดบทลงโทษในกฎหมาย การใช้ดุลพินิจของศาลในการลงโทษ การปรับใช้โทษให้เหมาะสมกับนักโทษแต่ละคน

¹¹ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล และปกป้อง ศรีสนิท, “โครงการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาเพื่อพัฒนาแนวทางการลงโทษ: หลักการลงโทษที่ได้สัดส่วน กรณีคดียาเสพติดให้โทษ”, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2557, น. 15.

1. การกำหนดขนาดบทลงโทษในกฎหมาย เป็นรูปแบบหนึ่งของการลงโทษ ผู้กระทำความผิดให้เหมาะสมที่ฝ่ายนิติบัญญัติกำหนดไว้ล่วงหน้า ซึ่งการกำหนดขนาดของบทลงโทษ อาจกำหนดให้เป็น เหตุลดโทษ เช่น การกำหนดให้ผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กหรือเยาวชนให้ได้รับการยกเว้นโทษ หรือการให้ได้รับการลดโทษกึ่งหนึ่งหรือหนึ่งในสามตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 73 ถึง มาตรา 76 นอกจากเหตุลดโทษแล้วฝ่ายนิติบัญญัตียังอาจกำหนดเป็นเหตุเพิ่มเติมโทษ เช่น การกำหนดเพิ่มโทษไว้ในเหตุฉกรรจ์ตามประมวลกฎหมายอาญา

2. การใช้ดุลพินิจของศาลในการลงโทษ (personnalisation judiciaire de la peine) แม้ว่าฝ่ายนิติบัญญัติจะบัญญัติกฎหมายให้มีเหตุเพิ่มโทษหรือเหตุลดโทษให้กับผู้กระทำความผิดสำหรับการกระทำความผิดที่เหตุต่างกันแล้ว แต่อย่างไรก็ตามเวลาที่ศาลจะลงโทษผู้กระทำความผิด ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษที่เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแต่ละคนที่มีลักษณะการกระทำความผิดที่แตกต่างกันออกไปได้

3. การปรับใช้โทษให้เหมาะสมกับนักโทษแต่ละคน คือ เมื่อศาลพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิดแล้ว หลักการลงโทษที่เหมาะสมยังถูกนำมาใช้ในขั้นตอนของเรือนจำ กล่าวคือ นักโทษเด็ดขาดแต่ละคนอาจถูกปรับระยะเวลา หรือเงื่อนไขในการจำคุกที่แตกต่างกันได้โดยลักษณะของนักโทษแต่ละคน เช่น การอภัยโทษ การพักการลงโทษ หรือการลดวันต้องโทษ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม แนวคิดในการลงโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดในขั้นตอนของเรือนจำยังไม่ได้ถูกนำมาใช้อย่างเป็นรูปธรรมอย่างจริงจังเพราะด้วยความแออัดของนักโทษในเรือนจำ¹²

2.5 อนุสัญญาและข้อตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการลงโทษ

สนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนมีลักษณะเป็นสนธิสัญญาพหุภาคี กล่าวคือ เป็นสนธิสัญญาที่มีรัฐมากกว่าสองรัฐขึ้นไปเข้าเป็นภาคีสถิติสัญญา ซึ่งกระบวนการในการทำสนธิสัญญามีหลายขั้นตอน นับตั้งแต่การเจรจา การให้ความยินยอมของรัฐเพื่อผู้พันตามสนธิสัญญาโดยการลงนาม การให้สัตยาบัน การภาคยานุวัติ และบางรัฐอาจตั้งข้อสงวน หรือตีความสนธิสัญญาและเมื่อปฏิบัติตามขั้นตอนในการทำสัญญาครบถ้วนแล้ว ภาคีก็มีพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติตามสนธิสัญญาต่อไปการเข้าเป็นภาคีของสนธิสัญญาก่อให้เกิดพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกับสนธิสัญญา มิฉะนั้นอาจต้องรับผิดชอบในทางระหว่างประเทศ ดังนั้น เมื่อประเทศไทยเข้าเป็นภาคีสถิติสัญญาด้านสิทธิมนุษยชน ประเทศไทยก็ต้องปฏิบัติตามพันธกรณีของสนธิสัญญาดังกล่าว พันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของไทย

¹² สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล และปกป้อง ศรีสนิท, *เพิ่งอ้าง*, น.21-24.

ในปัจจุบันประเทศไทยเป็นภาคีสถิติสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนซึ่งสหประชาชาติถือเป็นสนธิสัญญาหลัก จำนวน 7 ฉบับ จากอนุสัญญาที่ประเทศไทยได้เป็นภาคีสมาชิก หรือยอมรับข้อตกลงนั้นมีบางฉบับที่มีการกำหนดพันธกรณีในการปฏิบัติต่อบุคคลของรัฐในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษประหารชีวิตหรือการลงโทษในกรณีต่าง ๆ ที่มีลักษณะเป็นการทารุณโหดร้าย ดังจะได้กล่าวต่อไปนี้ คือ

2.5.1 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) ถือกำเนิดมาจาก เหตุการณ์ทำลายล้างชีวิตมนุษย์ในสงครามโลกครั้งที่ 1 และ 2 โดยภายหลังการสิ้นสุดของสงครามโลกครั้งที่ 2 และได้มีการก่อตั้งองค์การ สหประชาชาติประเทศสมาชิก สหประชาชาติจึงได้ให้คำมั่นว่าจะร่วมกันป้องกันมิให้เกิด โศกนาฏกรรมดังกล่าวขึ้นอีก และได้มีการจัดทำปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนเพื่อประกันสิทธิและเสรีภาพ ขั้นพื้นฐานของมนุษย์ทุกคน ซึ่งมีทั้งหมด 30 ข้อครอบคลุมทั้งสิทธิทางการเมือง และสิทธิพลเมือง สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ได้รับการรับรองและประกาศโดยข้อมติสมัชชาสหประชาชาติที่ 217 เอ (III) วันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2491 ประเทศไทยเป็นหนึ่งใน 48 ประเทศแรก ของโลกที่ร่วมรับรองปฏิญญาสากลฉบับนี้ เมื่อ พ.ศ. 2491 ซึ่งถือเป็นเอกสารทางประวัติศาสตร์ในการวางรากฐานด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศฉบับแรกของโลก ตราสารระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนทุกฉบับในปัจจุบันล้วนมีพื้นฐานและได้รับการพัฒนามาจากปฏิญญาสากลฯ และรัฐธรรมนูญของไทยก็ได้ประกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชนบนพื้นฐานของปฏิญญาสากลฉบับนี้ โดยที่ประชาคมโลกตระหนักถึงความสำคัญของปฏิญญาสากลฯ ในฐานะเป็นเอกสารแม่บทของสิทธิมนุษยชน¹³

เมื่อพิจารณาจากคำอารัมภบทของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแล้ว จะเห็นได้ว่า ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนมุ่งแสดงให้เห็นถึงการยอมรับนับถือศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตั้งแต่กำเนิด และสิทธิที่เท่าเทียมกันไม่อาจเพิกถอนได้ของมวลมนุษยชาติ ซึ่งเป็นพื้นฐานแห่งอิสรภาพ ความยุติธรรม และสันติภาพของโลก ซึ่งเป็นหลักประกันว่ามนุษย์ทุกคนสามารถใช้ชีวิตอยู่บนโลกด้วยความมีอิสรภาพในด้านต่าง ๆ นอกจากนี้ยังเป็นพื้นฐานของการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งจะเห็นได้ว่าสิทธิในการมีชีวิต สิทธิในการที่จะได้รับความยุติธรรมซึ่งเป็นสิทธิมนุษยชนประการหนึ่งย่อมได้รับการคุ้มครองตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนนี้ด้วย

¹³ กระทรวงการต่างประเทศ, “คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ คำมั่นด้านสิทธิมนุษยชนของไทย”, สืบค้นเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2559, จาก <http://humanrights.mfa.go.th/th/download/?type=book>.

ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนยังได้บัญญัติถึงสิทธิมนุษยชนซึ่งเกี่ยวข้องกับการลงโทษประหารชีวิตและสิทธิในกระบวนการยุติธรรมไว้ในข้อ 3 ของปฏิญญาโดยวางหลักว่าคนทุกคนมีสิทธิในการดำรงชีวิต เสรีภาพ และความเสมอภาคมั่นคงแห่งตัวตน¹⁴ นอกจากนี้ยังมีปฏิญญาข้ออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อสิทธิในกระบวนการยุติธรรมของมนุษย์ที่ได้รับความคุ้มครองไว้ตามปฏิญญา ดังนี้

ข้อ 5 บุคคลใดจะถูกกระทำทรมานหรือการปฏิบัติหรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือย่ำยีศักดิ์ศรีไม่ได้¹⁵

ข้อ 7 ทุกคนเสมอภาคกันตามกฎหมายและมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองของกฎหมายเท่าเทียมกันโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใด ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกันจากการเลือกปฏิบัติใดอันเป็นการล่วงละเมิดปฏิญญานี้ และจากการยุยงให้มีการเลือกปฏิบัติดังกล่าว¹⁶

ข้อ 9 บุคคลใดจะถูกจับกุม กักขัง หรือเนรเทศตามอำเภอใจไม่ได้¹⁷

ข้อ 10 ทุกคนย่อมมีสิทธิในความเสมอภาคอย่างเต็มที่ในการได้รับการพิจารณาคดีที่เป็นธรรมและเปิดเผยจากศาลที่อิสระและไม่ลำเอียง ในการพิจารณากำหนดสิทธิและหน้าที่ของตน และข้อกล่าวหาอาญาใดต่อตน¹⁸

¹⁴ Universal Declaration of Human Rights Article 3 Everyone has the right to life, liberty and security of person.

¹⁵ Universal Declaration of Human Rights Article 5 No one shall be subjected to torture or to cruel, inhuman or degrading treatment or punishment.

¹⁶ Universal Declaration of Human Rights Article 7 All are equal before the law and are entitled without any discrimination to equal protection of the law. All are entitled to equal protection against any discrimination in violation of this Declaration and against any incitement to such discrimination.

¹⁷ Universal Declaration of Human Rights Article 9 No one shall be subjected to arbitrary arrest, detention or exile.

¹⁸ Universal Declaration of Human Rights Article 10 Everyone is entitled in full equality to a fair and public hearing by an independent and impartial tribunal, in the determination of his rights and obligations and of any criminal charge against him.

ข้อ 11

(1) ทุกคนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางอาญา มีสิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์ จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่ามีความผิดตามกฎหมายในการพิจารณาคดีที่เปิดเผย ซึ่งตนได้รับหลักประกันที่จำเป็นทั้งปวงสำหรับการต่อสู้คดี

(2) บุคคลใดจะถูกตัดสินว่ามีความผิดทางอาญาใด อันเนื่องจากการกระทำหรือละเว้นใดอันมิได้ ถือว่าเป็นความผิดทางอาญาตามกฎหมายแห่งชาติหรือกฎหมายระหว่างประเทศ ในขณะที่ได้กระทำการนั้นไม่ได้ และจะกำหนดโทษที่หนักกว่าที่บังคับใช้ในขณะที่ได้กระทำความผิดทางอาญานั้นไม่ได้¹⁹

จากปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนดังกล่าวมีการบัญญัติรับรองคุ้มครองบุคคลเอาไว้ว่าบุคคลจะถูกกระทำการทรมานหรือการปฏิบัติหรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรีไม่ได้ ดังนั้นการลงโทษบุคคลโดยวิธีการประหารชีวิตซึ่งถือว่าเป็นการลงโทษที่รุนแรงและไร้มนุษยธรรมขัดต่อปฏิญญาสากลฉบับนี้

2.5.2 กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights - ICCPR)

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองประกอบด้วย อารัมภบทกล่าวถึงพันธกรณีของรัฐด้านสิทธิมนุษยชนตามกฎหมายบัตรสหประชาชาติรวมทั้งหน้าที่ของบุคคลที่จะส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และได้รับสิทธิทั้งด้านพลเมือง การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมอย่างเท่าเทียมกัน มีบทบัญญัติ 53 ข้อ ซึ่งแบ่งเป็น 6 ส่วน ดังนี้

¹⁹ Universal Declaration of Human Rights Article 11

1. Everyone charged with a penal offence has the right to be presumed innocent until proved guilty according to law in a public trial at which he has had all the guarantees necessary for his defence.

2. No one shall be held guilty of any penal offence on account of any act or omission which did not constitute a penal offence, under national or international law, at the time when it was committed. Nor shall a heavier penalty be imposed than the one that was applicable at the time the penal offence was committed.

1. กล่าวถึงสิทธิในการกำหนดเจตจำนงตนเอง (right of self-determination)

2. กล่าวถึงพันธกรณีของรัฐภาคีที่รับรองจะเคารพและประกันสิทธิของบุคคล รวมถึงการห้ามการเลือกปฏิบัติ ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลทาง เชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง สัญชาติ สถานะทางเศรษฐกิจ สังคม ถิ่นกำเนิด หรือสภาพอื่นใด โดยจะดำเนินการให้เกิดผลในทางปฏิบัติภายในประเทศ ประกันว่าบุคคลที่ถูกละเมิดจะได้รับการเยียวยา ไม่ว่าจะบุรุษหรือสตรีจะได้รับสิทธิพลเมืองและการเมืองอย่างเท่าเทียมกัน การลิดรอนสิทธิในสถานการณ์ฉุกเฉิน และการห้ามการตีความกติกาในอันที่จะไปจำกัดสิทธิและเสรีภาพอื่น ๆ

3. กล่าวถึงสาระของสิทธิในส่วนที่เป็นสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ได้แก่ สิทธิในการมีชีวิตรอยู่ เสรีภาพจากการถูกทรมาน การห้ามบุคคลมิให้ตกอยู่ในภาวะเยี่ยงทาส การห้ามบุคคลมิให้ถูกจับกุมโดยตามอำเภอใจ การปฏิบัติต่อผู้ถูกลิดรอนเสรีภาพอย่างมีมนุษยธรรม การห้ามบุคคลถูกจำคุกด้วยเหตุที่ไม่สามารถชำระหนี้ตามสัญญาได้ เสรีภาพในการโยกย้ายถิ่นฐาน ความเสมอภาคของบุคคลภายใต้กฎหมาย การห้ามมิให้มีการบังคับใช้กฎหมายอาญาย้อนหลัง สิทธิการได้รับรองเป็นบุคคลตามกฎหมายการห้ามแทรกแซงความเป็นส่วนตัว การคุ้มครองเสรีภาพทางความคิด เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออก การห้ามการโฆษณาชวนเชื่อ เพื่อการสงครามหรือก่อให้เกิดความเกลียดชังทางเชื้อชาติ สิทธิที่จะชุมนุมอย่างสันติ การรวมกันเป็นสมาคม สิทธิของชายหญิงที่อยู่ในวัยที่เหมาะสมในการมีครอบครัว การคุ้มครองสิทธิเด็ก และการที่พลเมืองทุกคนมีสิทธิที่จะมีส่วนในกิจการสาธารณะ การรับรองว่าบุคคลทั้งปวงย่อมเสมอภาคกันตามกฎหมายและได้รับการคุ้มครองอย่างเท่าเทียมกัน การรับรองสิทธิของชนกลุ่มน้อยทางเผ่าพันธุ์ ศาสนา และภาษาภายในรัฐ

4. กล่าวถึงการจัดตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการตรวจสอบการปฏิบัติตามพันธกรณีที่กำหนดไว้ในกติกา รวมถึงพันธกรณีในการเสนอรายงานของรัฐภาคี การยอมรับอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน และขั้นตอนการพิจารณาข้อร้องเรียน

5. ห้ามการตีความไปในทางขัดกับกฎหมายระหว่างประเทศอื่น ๆ รวมทั้งการมิให้ตีความในการที่จะลิดรอนสิทธิที่จะใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ²⁰

จากบทบัญญัติของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมือง ได้กล่าวถึงสิทธิมนุษยชนซึ่งเกี่ยวข้องกับการลงโทษและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไว้ในข้อ 6 และข้อ 7 ของกติกาซึ่งมีหลักการดังนี้

²⁰ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, “พันธกรณีระหว่างประเทศ”, สืบค้นเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2559, <http://www.nhrc.or.th/Human-Rights-Knowledge/International-Human-Rights-Affairs/International-Law-of-human-rights.aspx>

ข้อ 6 มีหลักว่า

1. มนุษย์ทุกคนมีสิทธิที่จะมีชีวิตมาแต่กำเนิด สิทธินี้ต้องได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมาย บุคคลจะต้องไม่ถูกทำให้ เสียชีวิตโดยอำเภอใจ²¹
2. ในประเทศที่ยังมิได้ยกเลิกโทษประหารชีวิต การลงโทษประหารชีวิตอาจกระทำได้เฉพาะคดีอุกฉกรรจ์ที่สุด ตามกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะกระทำความผิดและไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งกติกานี้ และต้องสัญญาว่าด้วยการป้องกันและ การลงโทษอาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์ การลงโทษเช่นว่านี้จะกระทำ ได้ก็แต่โดยคำพิพากษาถึงที่สุดของศาลที่มีอำนาจ²²
3. ในกรณีที่ทำให้เสียชีวิตมีลักษณะเป็นอาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์ ย่อมเป็นที่เข้าใจว่าข้อนี้มีให้อำนาจอรัฐ ภาคีใดแห่งกติกานี้ในอันที่จะเลี่ยงจากพันธกรณีที่มีตามบทบัญญัติแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันและการลงโทษ อาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์²³
4. บุคคลใดต้องคำพิพากษาประหารชีวิต ย่อมมีสิทธิขออภัยโทษหรือลดหย่อนผ่อนโทษตามคำพิพากษา การนิรโทษกรรม การอภัยโทษ หรือการลดหย่อนผ่อนโทษตามคำพิพากษาประหารชีวิตอาจให้ได้ในทุกรณี ²⁴

²¹ International Covenant on Civil and Political Rights Article 6 “ 1. Every human being has the inherent right to life. This right shall be protected by law. No one shall be arbitrarily deprived of his life.”

²² International Covenant on Civil and Political Rights Article 6 “ 2. In countries which have not abolished the death penalty, sentence of death may be imposed only for the most serious crimes in accordance with the law in force at the time of the commission of the crime and not contrary to the provisions of the present Covenant and to the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide. This penalty can only be carried out pursuant to a final judgement rendered by a competent court.

²³ International Covenant on Civil and Political Rights Article 6 “ 3. When deprivation of life constitutes the crime of genocide, it is understood that nothing in this article shall authorize any State Party to the present Covenant to derogate in any way from any obligation assumed under the provisions of the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide.

²⁴ International Covenant on Civil and Political Rights Article 6 4. Anyone sentenced to death shall have the right to seek pardon or commutation of the sentence. Amnesty, pardon or commutation of the sentence of death may be granted in all cases.

5. บุคคลอายุต่ำกว่า 18 ปี กระทำความผิดจะถูกพิพากษาประหารชีวิตมิได้ และจะดำเนินการประหารชีวิตสตรี ขณะมีครรภ์มิได้²⁵

6. รัฐภาคีใดแห่งกตินี้จะยกข้อนี้ขึ้นอ้างเพื่อประวิง หรือขัดขวางการยกเลิกโทษประหารชีวิตมิได้²⁶

ข้อ 7 วางหลักว่า

บุคคลจะถูกทรมาน หรือได้รับการปฏิบัติ หรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือต่ำช้ามิได้โดยเฉพาอย่างยิ่ง บุคคลจะถูกใช้ในการทดลองทางการแพทย์ หรือทางวิทยาศาสตร์ โดยปราศจากความยินยอมอย่างเสรีของบุคคลนั้นมิได้²⁷

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง เป็นกติกาที่สมัชชาที่ประชุมใหญ่แห่งสหประชาชาติได้ให้การรับรองเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม ค.ศ. 1966 และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 23 มีนาคม ค.ศ. 1976 โดยกติกานี้ให้คำมั่นสัญญาว่ารัฐภาคีจะเคารพสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองของบุคคล รวมถึงสิทธิในชีวิต เสรีภาพในศาสนา เสรีภาพในการพูด เสรีภาพในการรวมตัว สิทธิเลือกตั้ง ฯลฯ

ในประเด็นเรื่องโทษประหารชีวิตซึ่งกำหนดอยู่ในมาตรา 6 ของกติกาดังกล่าว โดยกำหนดว่าโทษประหารชีวิตถือว่าเป็นข้อยกเว้นอย่างยิ่งของสิทธิในการมีชีวิตซึ่งครอบคลุมทั้งการกำหนดโทษประหารชีวิตและการบังคับใช้โทษประหารชีวิตด้วย โดยปรากฏหลักเกณฑ์ที่ใช้บังคับกับโทษประหารชีวิต ซึ่งมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. จำกัดในการใช้โทษประหารชีวิตเฉพาะในคดีอุกฉกรรจ์ที่สุดหรืออาชญากรรมที่ร้ายแรงที่สุดเท่านั้น
2. ห้ามบังคับใช้โทษประหารชีวิต เมื่อเป็นการละเมิดสิทธิอื่น ๆ

²⁵ International Covenant on Civil and Political Rights Article 6 “ 5. Sentence of death shall not be imposed for crimes committed by persons below eighteen years of age and shall not be carried out on pregnant women.

²⁶ International Covenant on Civil and Political Rights Article 6 “6. Nothing in this article shall be invoked to delay or to prevent the abolition of capital punishment by any State Party to the present Covenant.

²⁷ International Covenant on Civil and Political Rights Article 7 “ No one shall be subjected to torture or to cruel, inhuman or degrading treatment or punishment. In particular, no one shall be subjected without his free consent to medical or scientific experimentation.

3. ห้ามการบังคับใช้โทษประหารชีวิตย้อนหลัง
4. สิทธิที่จะได้รับการอภัยโทษหรือลดโทษจากโทษประหารชีวิต
5. ห้ามการประหารชีวิตบุคคลที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีในเวลาที่กระทำความผิด
6. ห้ามการประหารชีวิตในหญิงที่ตั้งครรภ์

นอกจากนี้ในกติการะหว่างประเทศฯ ดังกล่าวใน ข้อ 6 (2) ได้กำหนดข้อยกเว้นให้สำหรับประเทศที่ยังมีได้ยกเลิกโทษประหารชีวิต ไว้ว่าการลงโทษประหารชีวิตอาจกระทำได้เฉพาะคดีอุกฉกรรจ์ที่สุดแต่อย่างไรก็ตามในกติการะหว่างประเทศฯ ก็มีได้ให้คำนิยามว่า “คดีอุกฉกรรจ์ที่สุด” มีความหมายว่าอย่างไรหรือมีหลักเกณฑ์เช่นใด แต่อย่างไรก็ตามการที่บัญญัติไว้เช่นนี้ก็เป็นการเปิดโอกาสให้รัฐต่าง ๆ สามารถตีความได้อย่างกว้างขวางโดยอาจจะตีความแตกต่างกันไปตามศาสนา วัฒนธรรม และบริบทของแต่ละประเทศถือว่าการพยายามกำหนดทิศทางเพื่อนำไปสู่การยกเลิกโทษประหารชีวิตโดยกำหนดพันธกรณีของรัฐเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในการจำกัดการกำหนดโทษประหารชีวิตต่อไป²⁸

2.5.3 อนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือ ย่ำยีศักดิ์ศรี (Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment - CAT)

อนุสัญญานี้มีขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการระงับและยับยั้งการทรมานโดยในเนื้อหาของอนุสัญญาดังกล่าวได้กำหนดความหมายของ การทรมาน ว่าหมายถึงการกระทำใดก็ตามโดยเจตนาที่ทำให้เกิดความเจ็บปวดหรือความทุกข์ทรมานอย่างสาหัสไม่ว่าทางกายภาพหรือทางจิตใจต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งด้วยความมุ่งประสงค์ เพื่อให้ข้อสนเทศหรือคำสารภาพจากบุคคลนั้นหรือบุคคลที่สาม การลงโทษบุคคลนั้นสำหรับการกระทำซึ่งบุคคลนั้นหรือบุคคลที่สามกระทำหรือถูกสงสัยว่าได้กระทำ รวมทั้งการบังคับขู่เข็ญโดยมุ่งเน้นไปที่การกระทำหรือโดยความยินยอมของเจ้าหน้าที่รัฐหรือบุคคลอื่น ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งทางการ²⁹ อนุสัญญาดังกล่าวยอมรับว่าสิทธิเหล่านั้นเป็นศักดิ์ศรีที่มาจากกำเนิดของมนุษย์ โดยคำนึงถึงข้อ 5 ของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และข้อ 7 ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ซึ่งทั้งสองฉบับต่างบัญญัติว่าต้องห้ามมิให้บุคคลตกอยู่ภายใต้การทรมาน หรือการประติบัติหรือการลงโทษที่โหดร้าย

²⁸ เมธินี สารสุวรรณ, “ความเหมาะสมของโทษประหารชีวิตในความผิดกฎหมายอาญา,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556), น. 37 - 38.

²⁹ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, “พันธกรณีระหว่างประเทศ”, สืบค้นเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2559, <http://www.nhrc.or.th/Human-Rights-knowledge/International-Human-Rights-Affairs/International-Law-of-human-rights.aspx>

โรมันนุษยธรรม หรือที่ย้ายศักดิ์ศรี ซึ่งสหประชาชาติได้ตกลงรับเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม ค.ศ. 1975 ซึ่งประเทศไทยเข้าเป็นภาคีโดยการภาคยานุวัติ เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2550 และมีผลใช้บังคับกับประเทศไทยเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2550

อนุสัญญาดังกล่าวมีบทบัญญัติที่กล่าวถึงสิทธิมนุษยชนในอันที่ได้รับความรับรองคุ้มครองในการลงโทษหรือดำเนินการทางกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ดังนี้

ข้อที่ 4³⁰

1. ให้รัฐภาคีแต่ละรัฐประกันว่าการกระทำทรมานทั้งปวงเป็นความผิดตามกฎหมายอาญาของตน ให้ใช้หลักการเดียวกันนี้บังคับสำหรับการพยายามกระทำการทรมาน และสำหรับการกระทำโดยบุคคลใดที่เป็นการสมรู้ร่วมคิด หรือการมีส่วนร่วมในการทรมาน

2. ให้รัฐภาคีแต่ละรัฐทำให้ความผิดเหล่านี้เป็นความผิดที่มีโทษ ซึ่งมีระวางโทษที่เหมาะสมกับความร้ายแรงของการกระทำเหล่านั้น

ข้อที่ 13³¹

ให้รัฐภาคีแต่ละรัฐประกันว่า บังคับบุคคลที่อ้างว่าตนถูกทรมานในอาณาเขตใดก็ตามที่อยู่ ภายใต้เขตอำนาจของรัฐนั้น มีสิทธิที่จะร้องทุกข์ต่อพนักงานผู้มีอำนาจของรัฐนั้นและที่จะทำ ให้กรณีของตนได้รับการพิจารณาตรวจสอบโดยพลันและโดยปราศจากความลำเอียงโดยพนักงานผู้มี

³⁰ Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment Article 4

1. Each State Party shall ensure that all acts of torture are offences under its criminal law. The same shall apply to an attempt to commit torture and to an act by any person which constitutes complicity or participation in torture. 2. Each State Party shall make these offences punishable by appropriate penalties which take into account their grave nature.

³¹ Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment Article 13 Each State Party shall ensure that any individual who alleges he has been subjected to torture in any territory under its jurisdiction has the right to complain to, and to have his case promptly and impartially examined by, its competent authorities. Steps shall be taken to ensure that the complainant and witnesses are protected against all ill-treatment or intimidation as a consequence of his complaint or any evidence given.

อำนาจของรัฐนั้น ให้ดำเนินขั้นตอนทั้งปวงเพื่อประกันว่า ผู้ร้องทุกข์และพยานได้รับความคุ้มครองให้พ้นจากการประทุษร้ายหรือการข่มขู่ให้หวาดกลัวทั้งปวงอันเป็นผลจากการร่างทุกข์หรือการให้พยานหลักฐานของบุคคลนั้น

2.5.4 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child)

รัฐภาคีแห่งอนุสัญญานี้ ยอมรับในศักดิ์ศรีแต่กำเนิดและสิทธิที่เท่าเทียมกัน ซึ่งไม่อาจเพิกถอนได้ของสมาชิกทั้งปวงของมวลมนุษยชาตินั้น เป็นรากฐานของเสรีภาพ ความยุติธรรมและสันติภาพในโลกสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานและต่อศักดิ์ศรีและคุณค่าของมนุษย์ และได้ตั้งเจตจำนงที่จะส่งเสริมความก้าวหน้าทางสังคมและมาตรฐานแห่งชีวิตที่ดีขึ้น ภายใต้เสรีภาพที่กว้างขวางขึ้นยอมรับว่าสหประชาชาติได้ประกาศ และตกลงในปฏิญญาและกติกาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนว่า ทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพทั้งปวงที่กำหนดไว้ โดยปราศจากการแบ่งแยกไม่ว่าชนิดใด ๆ อาทิเช่น เชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองหรือทางอื่น ต้นกำเนิดทางการเมืองหรือทางอื่น ต้นกำเนิดทางชาติหรือสังคม ทรัพย์สิน การเกิดหรือสถานะอื่น ซึ่งประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กโดยการภาคยานุวัติ เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2535 และมีผลใช้บังคับกับไทย เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2535

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กมีข้อตกลงในส่วนที่เกี่ยวข้องสิทธิมนุษยชนในการคุ้มครองการลงโทษเด็ก ไม่ว่าจะเป็นการลงโทษประเภทต่าง ๆ รวมถึงการลงโทษประหารชีวิต ดังนี้

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ข้อ 2 ระบุรายละเอียดว่ารัฐจะต้องดำเนินการที่เหมาะสมเกี่ยวกับการลงโทษไม่ว่าจะเป็นโทษประเภทใดก็ตาม ดังนี้

2. รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวง เพื่อที่จะประกันว่าเด็กได้รับการคุ้มครองจากการเลือกปฏิบัติ หรือการลงโทษในทุกรูปแบบ บนพื้นฐานของสถานภาพ กิจกรรมความคิดเห็นที่แสดงออกหรือความเชื่อของบิดา มารดา ผู้ปกครองตามกฎหมาย หรือสมาชิกในครอบครัวของเด็ก

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ข้อ 6 ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับสิทธิในการมีชีวิตของเด็ก

1. รัฐภาคียอมรับว่า เด็กทุกคนมีสิทธิติดตัวที่จะมีชีวิต
2. รัฐภาคีจะประกันอย่างเต็มที่เท่าที่จะทำได้ ให้มีการอยู่รอด และการพัฒนาของเด็ก

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ข้อ 37 ระบุรายละเอียดในการรับประกันว่าเด็กจะต้องไม่ได้รับการทรมาน ทรมาน การลงโทษที่โหดร้าย โดยจะไม่มีการนำโทษประหารชีวิตและจำคุกต้องชีวิตมาใช้กับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี นอกจากนี้ยังรับรองสิทธิเสรีภาพในด้านอื่น ๆ

ข้อ 37 รัฐภาคีประกันว่า

ก) จะไม่มีเด็กคนใดได้รับการทรมาน หรือถูกปฏิบัติ หรือลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือต่ำช้าจะไม่มี การลงโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิตที่ไม่มีโอกาสจะได้รับการปล่อยตัวสำหรับความผิดที่กระทำโดยบุคคลที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี

ข) จะไม่มีเด็กคนใดถูกลิดรอนเสรีภาพโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือโดยผลการจับกุมกักขังหรือจำคุกเด็กจะต้องเป็นไปตามกฎหมาย และจะใช้เป็นมาตรการสุดท้ายเท่านั้น และให้มีระยะเวลาที่สั้นที่สุดอย่างเหมาะสม

ค) เด็กทุกคนที่ถูกลิดรอนเสรีภาพจะได้รับการปฏิบัติด้วยมนุษยธรรม และด้วยความเคารพในศักดิ์ศรีแต่กำเนิดของมนุษย์ และในลักษณะที่คำนึงถึงความต้องการของบุคคลในวัยนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็กทุกคนที่ถูกลิดรอนเสรีภาพจะต้องถูกแยกต่างหากจากผู้ใหญ่ เว้นแต่จะพิจารณาเห็นว่าจะเป็นประโยชน์สูงสุดต่อเด็กที่จะไม่แยกเช่นนั้น และเด็กจะมีสิทธิที่จะคงการติดต่อกับครอบครัวทางหนังสือโต้ตอบและการเยี่ยมเยียน เว้นแต่ในสภาพการณ์พิเศษ

ง) เด็กทุกคนที่ถูกลิดรอนเสรีภาพมีสิทธิที่จะขอความช่วยเหลือทางกฎหมาย หรือทางอื่นที่เหมาะสมโดยพลัน ตลอดจนสิทธิที่จะคัดค้านความชอบด้วยกฎหมายของการลิดรอนเสรีภาพของเขาต่อศาล หรือหน่วยงานที่มีอำนาจอื่นที่เป็นอิสระและเป็นกลาง และที่จะได้รับคำวินิจฉัยโดยพลันต่อการดำเนินการเช่นว่า³²

ประเทศไทยได้มีการอนุวัติกฎหมายภายในประเทศให้มีการสอดคล้องกับอนุสัญญาดังกล่าว โดยการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 16) พ.ศ. 2546 เป็นการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18 โดยบัญญัติไม่ให้ลงโทษผู้กระทำความผิดที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ด้วยการประหารชีวิตและลงโทษจำคุกตลอดชีวิต ถ้าผู้กระทำความผิดให้ลดโทษประหารชีวิตและโทษจำคุกตลอดชีวิตลง เหลือโทษจำคุก 50 ปี กรณีที่ผู้กระทำความผิดมีอายุต่ำกว่า 18 ปี

³² กระทรวงต่างประเทศ, “พันธกรณีระหว่างประเทศ”, สืบค้นเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2559, <http://humanrights.mfa.go.th/th/humanrights/obligation/international-human-rights-mechanism/CRC.php>

2.6 สถานการณ์การลงโทษประหารชีวิตและการยกเลิกโทษประหารชีวิตในประเทศต่าง ๆ

ปัจจุบันในการใช้โทษประหารชีวิตและแนวทางในการยกเลิกโทษประหารชีวิตของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกมีแนวโน้มในการที่จะยกเลิกโทษประหารชีวิตเพิ่มมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากสถิติการใช้โทษประหารชีวิตมีประเทศต่าง ๆ ยกเลิกการใช้โทษประหารชีวิตไปแล้วเป็นส่วนใหญ่กว่าสองในสามประเทศทั่วโลกได้ยกเลิกมาตรการลงโทษขั้นเด็ดขาดในรูปแบบนี้และแสวงหาทางเลือกของการลงโทษที่ไม่ละเมิดสิทธิในการมีชีวิต ล่าสุดแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล รายงานสถานการณ์โทษประหารชีวิตและการประหารชีวิตทั่วโลกในปี 2558³³ โดยรายงานระบุว่าปี 2558 เป็นปีที่มีการประหารชีวิตมากที่สุด นับตั้งแต่มีการบันทึกจากปี 2532 โดยมีผู้ถูกประหารชีวิตมากกว่า 1,634 คนใน 25 ประเทศเพิ่มขึ้นจากปี 2557 ถึง 54% ซึ่งตัวเลขนี้ยังไม่นับรวมตัวเลขจากประเทศจีน

สำหรับประเทศที่ประหารชีวิตมากที่สุดห้าอันดับแรกของโลกในปี 2558 ได้แก่ จีน อิหร่าน ปากีสถาน ซาอุดีอาระเบียและสหรัฐอเมริกา ตามลำดับ และยังมีประเทศที่ยกเลิกโทษประหารชีวิต ในกฎหมายอย่างถาวรในปี 2558 ได้แก่ ฟิจิ มาดากัสการ์ สาธารณรัฐคองโก และซูรินาม

นอกจากนี้ยังมีรายชื่อประเทศต่าง ๆ ที่มีการยกเลิกโทษประหารชีวิตและยังคงมีการลงโทษประหารชีวิตโดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้³⁴

1. ประเทศซึ่งยกเลิกโทษประหารชีวิตสำหรับความผิดทางอาญาทุกประเภทและประเทศซึ่งไม่มีกฎหมายให้ลงโทษประหารชีวิตสำหรับอาชญากรรมใด ๆ ได้แก่ ประเทศแอลเบเนีย, อันดอร์รา, แองโกลา, อาร์เจนตินา, อาร์เมเนีย, ออสเตรเลีย, ออสเตรีย, อาเซอร์ไบจาน, เบลเยียม, ภูฏาน, โบลิเวีย, บอสเนียและเฮอร์เซโกวีนา, บัลแกเรีย, บุรุนดี, กัมพูชา, แคนาดา, เคปเวิร์ด, โคลอมเบีย, หมู่เกาะคุก, คอสตาริกา, โกดดิวัร์, โครเอเชีย, ไซปรัส, สาธารณรัฐเช็ก, เดนมาร์ก, จิบูตี, สาธารณรัฐโดมินิกัน, เอกวาดอร์, เอสโตเนีย, ฟินแลนด์, ฝรั่งเศส, กาบอง, จอร์เจีย, เยอรมนี, กรีซ, กินีบิสเซา, เฮติ, นครรัฐวาติกัน, ฮอนดูรัส, ฮังการี, ไอซ์แลนด์, ไอร์แลนด์, อิตาลี, คิริบาตี, คีร์กีซสถาน, ลัตเวีย, ลิกเตนสไตน์, ลิทัวเนีย, ลักเซมเบิร์ก, มาซิโดเนีย, มอลตา, หมู่เกาะมาร์แชลล์,

³³ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลไทยแลนด์, “เปิดรายงานสถานการณ์โทษประหารชีวิตและการประหารชีวิตทั่วโลกในปี 2558”, สืบค้นเมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2560 <https://www.amnesty.or.th/news/press/785>

³⁴ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย, รายงานสถานการณ์โทษประหารชีวิตและการประหารชีวิต ปี 2556, (กรุงเทพมหานคร : แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย, 2557), น. 30 – 32.

มอริเชียส, เม็กซิโก, ไมโครนีเชีย, มอลโดวา, โมนาโก, มอนเตเนโกร, โมซัมบิก, นามิเบีย, เนปาล, เนเธอร์แลนด์, นิวซีแลนด์, นิการากัว, นีอูเอ, นอร์เวย์, ปาเลา, ปานามา, ปารากวัย, ฟิลิปปินส์, โปแลนด์, โปรตุเกส, โรมานี, รัสเซีย, ซามัว, ซานมารีโน, เซาตูเมและปรินซิปี, เซเนกัล, เซอร์เบีย (รวมทั้งโคโซโว), เซเชลส์, สโลวาเกีย, สโลวีเนีย, หมู่เกาะโซโลมอน, แอฟริกาใต้, สเปน, สวีเดน, สวิตเซอร์แลนด์, ติมอร์-เลสเต, โตโก, ตุรกี, เติร์กเมนิสถาน, ตูวาลู, ยูเครน, สหราชอาณาจักร, อูรุกวัย, อุซเบกิสถาน, วานูอาตู, เวเนซุเอลา

2. ประเทศซึ่งยกเลิกโทษประหารชีวิตสำหรับความผิดทางอาญา ทั่วไปเท่านั้น ประเทศเหล่านี้เป็นประเทศซึ่งโทษประหารชีวิตมีไว้สำหรับอาชญากรรมบางประเภทเท่านั้น เช่น อาชญากรรมภายใต้ธรรมนูญทหาร หรืออาชญากรรมซึ่งเกิดขึ้นจากเงื่อนไขที่เป็นข้อยกเว้น ได้แก่ ประเทศบราซิล, ชิลี, เอลซัลวาดอร์, ฟีจี, อิสราเอล, คาซัคสถาน, เปรู

3. ประเทศซึ่งยกเลิกโทษประหารชีวิตในทางปฏิบัติ ประเทศเหล่านี้ยังคงไว้ซึ่งโทษประหารชีวิตสำหรับอาชญากรรมทั่วไป เช่น ฆาตกรรม แต่อาจถือได้ว่าได้ยกเลิกโทษประหารชีวิตในทางปฏิบัติ เนื่องจากได้ ระงับการใช้โทษประหารในช่วงสิบปีที่ผ่านมาและยังเชื่อได้ว่า มีนโยบายหรือ ระเบียบปฏิบัติที่จะไม่ลงโทษประหารชีวิต ได้แก่ ประเทศแอลจีเรีย, เบนิน, บรูไนดารุสซาลาม, บุร์กินาฟาโซ, แคมเอรูน, สาธารณรัฐ แอฟริกากลาง, สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก, เจริเรีย, กานา, เกรเนดา, เคนยา, ลาว, ไลบีเรีย, มาดากัสการ์, มาลาวี, มัลดีฟส์, มาลี, มอริเตเนีย, มองโกเลีย, โมร็อกโก, พม่า, นาอูรู, ไนเจอร์, ปาปัวนิวกินี, สหพันธรัฐรัสเซีย, เซียร์ราลีโอน, เกาหลีใต้, ศรีลังกา, ซูรินาม, สวาซิแลนด์, ทาจิกิสถาน, แทนซาเนีย, ตองกา, ตูนิเซีย, แคมเบีย

4. ประเทศซึ่งยังคงมีบทลงโทษประหาร ประเทศเหล่านี้ยังคงไว้ซึ่งโทษประหารชีวิตสำหรับอาชญากรรมทั่วไป ได้แก่ ประเทศอัฟกานิสถาน, แอนติกาและบาร์บูดา, บาฮามาส, บาร์เรน, บังคลาเทศ, บาร์เบโดส, เบลารุส, เบลีซ, บอตสวานา, ชาด, จีน, คอโมโรส, สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก, คิวบา, โดมินีกา, อียิปต์, อิเควทอเรียลกินี, เอธิโอเปีย, แกมเบีย, กัวเตมาลา, กินี, กายอานา, อินเดีย, อินโดนีเซีย, อิหร่าน, อิรัก, จาเมกา, ญี่ปุ่น, จอร์แดน, คูเวต, เลบานอน, เลโซโท, ลิเบีย, มาเลเซีย, ไนจีเรีย, เกาหลีเหนือ, โอมาน, ปากีสถาน, ปาเลสไตน์, กาตาร์, เซนต์คิตส์และเนวิส, เซนต์เซีย, เซนต์วินเซนต์และเกรนาดีนส์, ซาอุดีอาระเบีย, สิงคโปร์, โซมาเลีย, ซูดานใต้, ซูดาน, ซีเรีย, ไต้หวัน, ไทย, ตรินิแดดและโตเบโก, ยูกันดา, สหราชอาณาจักร, สหรัฐอเมริกา, เวียดนาม, เยเมน, ซิมบับเว

บทที่ 3

การกำหนดโทษและการบังคับโทษประหารชีวิตในต่างประเทศ

โทษประหารชีวิตเป็นบทลงโทษที่มีความร้ายแรงที่สุดเป็นการตัดผู้กระทำความผิดออกจากสังคมอย่างเด็ดขาด ดังนั้น การที่จะกำหนดว่าการกระทำความผิดใดสมควรจะได้รับการลงโทษถึงขั้นประหารชีวิตนั้นต้องเป็นการกระทำที่สังคม ศาสนา หรือวัฒนธรรมของประเทศต่าง ๆ มองว่าเป็นการกระทำที่มีความร้ายแรงอย่างยิ่ง ซึ่งบทนี้จะเป็นการกล่าวถึง การกำหนดโทษและการบังคับโทษประหารชีวิตของต่างประเทศว่ามีการกำหนดโทษและการบังคับโทษสำหรับการกระทำความผิดที่มีความร้ายแรงไว้อย่างไร เพื่อนำมาศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศไทยสำหรับเป็นแนวทางในการนำมาพัฒนาของกฎหมายภายในประเทศต่อไป โดยจะทำการศึกษากฎหมายของต่างประเทศคือ กฎหมายประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ และกฎหมายของประเทศญี่ปุ่นที่ใช้ระบบกฎหมายซีวิลลอว์ มีรายละเอียดดังจะกล่าวต่อไป

3.1 ประเทศอังกฤษ

ประเทศอังกฤษเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายแบบจารีตประเพณี หรือ ระบบคอมมอนลอว์ เป็นหลักในหัวข้อนี้กล่าวเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา การกำหนดโทษและการบังคับโทษตลอดจนถึงการลงโทษประหารชีวิตของประเทศอังกฤษ ดังนี้

3.1.1 กระบวนการยุติธรรมทางอาญา

กระบวนการยุติธรรมในประเทศอังกฤษเริ่มจากเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งมีหน้าที่ในจับกุมการสืบสวนสอบสวนความผิดอาญารวบรวมพยานหลักฐานเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมนำส่งพนักงานอัยการเพื่อนำคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาลพิพากษาตัดสินคดี

ประเทศอังกฤษมุ่งเน้นการป้องกันมากกว่าการแก้ไข คือ มีระบบการทำงานเป็น 2 ระบบผสมผสานกันคือ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญากับนอกกระบวนการยุติธรรมทางอาญานอกจากนี้ยังมีนโยบายในการคุ้มครองเหยื่อและสร้างความเข้มแข็งของกระบวนการ ดังนี้

มีกระบวนการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ คือการป้องกันมิให้กระทำความผิดซ้ำโดยการกำหนดโทษ และวิธีการลงโทษให้เหมาะสมตั้งแต่ครั้งแรกในการลงโทษผู้กระทำความผิด กระบวนการยุติธรรมของประเทศอังกฤษนั้นทุกหน่วยงานสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างสอดคล้องซึ่งกันและกัน ในความคิดที่ว่ากระบวนการยุติธรรมทางอาญา มิใช่เป็นของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง

โดยเฉพาะ แต่เป็นของสังคมโดยแท้มีระบบการทำงานที่เป็นระบบปกป้องความเป็นอิสระของผู้พิพากษา อัยการ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน

มีการเตรียมคดีก่อนฟ้องเป็นอย่างดีทำให้กระบวนการยุติธรรมไม่ล่าช้าและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ผู้กระทำความผิดที่เป็นเยาวชนมีหลักว่า “ ป้องกันดีกว่าการเยียวยา ” โดยจะใช้วิธีการทางสังคมเข้ามาเยียวยาผู้กระทำความผิด ซึ่งส่งผลดีต่อการป้องกันการกระทำความผิดของผู้เยาว์ได้ มีการพยายามใช้มาตรการให้การศึกษ้อบรม หรือการปรับปรุงพฤติกรรมเสียก่อน

การใช้มาตรการลงโทษอย่างอื่นแทนการลงโทษจำคุก ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นเด็กหรือเยาวชนจะเน้นการใช้วิธีการชุมชนบำบัดโดยนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการควบคุมตัวภายนอกเรือนจำ จากสถิติของ Home Detention มีถึงร้อยละ 98 พบว่าผู้กระทำความผิดจะไม่กระทำความผิดซ้ำอีก และสถิติการใช้โทษในประเทศอังกฤษยังพบว่า 3 ใน 5 ของคดีทั้งหมดเป็นโทษปรับและมีเพียงร้อยละ 59 ที่ปรับจริงเต็มอัตราโทษ ในประเทศอังกฤษมีการปรับปรุงศาลเพื่อจัดการให้ได้ผู้กระทำความผิดจริง ๆ ได้รับการลงโทษมากที่สุด เพราะว่าการลงโทษที่ถูกต้องจะเป็นส่วนสำคัญในการรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม ซึ่งสังคมในประเทอังกฤษสมัยยังมีความเชื่อว่าโทษที่กำหนดไว้ยังมีความไม่เหมาะสม เช่น บุคคลที่กระทำความผิดไม่ได้รับการลงโทษที่เหมาะสมทำให้ประชาชนเกิดความไม่เชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม จึงทำให้เกิดการก่อตั้งคณะกรรมการพิจารณากำหนดโทษ (Sentencing Guideline Council) โดยมี Lord Chief Justice เป็นประธานเพื่อป้องกันไม่ให้มีการวินิจฉัยลงโทษที่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการบังคับโทษโดยมีแนวทางดังนี้ เช่น

1. มีการใช้ระบบการลงโทษทางเลือก คือ มีการลงโทษโดยสังคมเป็นการลงโทษแนวใหม่ทำให้โทษลดลง Custody Minus ที่มีคนเข้ารับโทษเป็นเวลาเพียงเพื่อการบำบัด หรือการใช้วิธีการจำคุกเพียงบางวัน
2. ระบบการพักการลงโทษ โดยคณะกรรมการพักการลงโทษ ทำการพิจารณาผ่อนปรนหรือปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดร้ายแรง
3. รัฐมีนโยบายให้ใช้โทษปรับเพิ่มขึ้นมากกว่าเดิม เพื่อคัดคนทำผิดที่ไม่ปฏิบัติตามในการลงโทษครั้งแรก
4. นำกระบวนการฟื้นฟูบำบัด ผู้กระทำความผิดมาเป็นส่วนหนึ่งในการลงโทษ
5. ความผิดที่ไม่รุนแรงให้นำมาตรการการลงโทษทางสังคมเข้ามาเกี่ยวข้องมาใช้แทนการจำคุก

3.1.2 การกำหนดโทษ

ในหัวข้อนี้จะเป็นการศึกษาถึงแนวคิดในการกำหนดความผิด โทษและชั้นของโทษ ในกฎหมายของประเทศอังกฤษซึ่งเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์

3.1.2.1 แนวคิดในการกำหนดโทษ

นโยบายในการกำหนดโทษของอังกฤษนั้นตั้งอยู่บนหลักการที่สำคัญ 3 ประการ คือความเสมอภาค เป็นธรรม และยุติธรรม หลักความเสมอภาค หมายถึงความเท่าเทียม ในการกำหนดโทษในความผิดที่กระทำในลักษณะเดียวกัน และไม่มีการเลือกปฏิบัติ ซึ่งกำหนดไว้อย่างชัดเจนใน Criminal justice Act 1991 แต่ก็มีแนวความคิดเพิ่มเติมว่าผู้กระทำความผิดบางประเภท อาจได้รับโทษที่มีลักษณะแตกต่างจากผู้กระทำความผิดโดยทั่วไปได้แม้ว่าได้กระทำความผิดในลักษณะเดียวกัน เช่น ผู้กระทำความผิดที่มีจิตปกติ เป็นต้น นอกจากนี้ในความผิดบางลักษณะที่กระทำต่อผู้หญิง หรือเด็ก คนพิการ ผู้กระทำอาจได้รับโทษสูงขึ้นกว่าการกระทำต่อบุคคลทั่วไปซึ่งมีหลักเกณฑ์กำหนดไว้ใน Criminal justice Act 2003 เป็นต้น¹

สำหรับการลงโทษที่เป็นธรรมนั้น พิจารณาการใช้โทษอาญาต่อการกระทำความผิดและต่อผู้กระทำความผิด และจำนวนโทษที่กำหนดให้แก่ผู้กระทำความผิดว่ามีอย่างไร ซึ่งศาลจะต้องลงโทษอย่างเป็นธรรม และจำนวนโทษที่กำหนดเป็นแบบแผนอย่างเดียวกัน ดังนั้น การลงโทษที่เป็นธรรมและยุติธรรมจึงเป็นหลักการที่สำคัญที่กฎหมายอังกฤษนำมาใช้และนำไปสู่การลงโทษที่ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ว่าได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของความผิด (Proportionate) มีความสม่ำเสมอ (Consistent) มีความเป็นกลางไม่เลือกปฏิบัติ (improper discrimination) ซึ่งสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน (human right) มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ การลงโทษที่ยุติธรรมจะพิจารณาจากความเป็นธรรมของทุกกลุ่มของสังคม ไม่ว่าจะเป็นด้านผู้เสียหาย ผู้กระทำความผิดและเป็นประโยชน์ต่อสังคมในภาพรวม แนวคิดในการลงโทษจะพิจารณาถึงความเสียหายของผู้กระทำความผิดในการก่อให้เกิดอันตรายต่อสังคมจึงทำให้ Criminal justice act 2003 กำหนดมาตรการให้ศาลออกคำสั่งหรือใช้มาตรการทางอาญาเพื่อดำเนินการแก่ผู้กระทำความผิดที่มีความเสี่ยงในการก่อให้เกิดอันตรายต่อสังคมเพื่อให้สังคมอยู่ในความควบคุมและมีมาตรการอื่น ๆ เน้นการลงโทษจำคุกหรือกักขังเป็นหลักมีการจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่บันทึกประวัติการกระทำความผิดระดับชาติเพื่อติดตามประวัติของผู้ที่เป็นอันตรายและมีแนวโน้มการกระทำความผิด ฉะนั้นแนวคิดใน

¹ เอกสารประกอบการประชุมระดมความคิดเห็นเรื่อง, “การจัดแบ่งกลุ่มความผิดและโทษทางอาญา : ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ,” จัดโดยสำนักงานกิจการยุติธรรม ร่วมกับ สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, น. 42.

การกำหนดโทษของอังกฤษในปัจจุบัน โดยเฉพาะใน CJA 2003 จึงเน้นการป้องกันสังคมให้ปลอดภัยจากการกระทำความผิดที่ร้ายแรงและผู้กระทำความผิดที่เป็นอันตราย²

3.1.2.2 การกำหนดความผิดและชั้นของโทษ

การกำหนดความผิดตามกฎหมายอังกฤษในปัจจุบันคือ พระราชบัญญัติ The Criminal Law Act 1977 บัญญัติแยกประเภทความผิดทางอาญาออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ความผิดประเภทแรกที่ต้องพิจารณาโดยวิธีอินดิคต์เมนต์ (Offence triable only on indictment) ได้แก่ความผิดอุกฉกรรจ์ที่มีอัตราโทษสูง เช่น ความผิดฐานฆ่าผู้อื่น (Murder) ความผิดฐานปล้นทรัพย์ (robbery) ความผิดประเภทนี้การพิจารณาคดีจะกระทำในศาล Crown Court มีคณะลูกขุนเป็นผู้วินิจฉัยข้อเท็จจริงในคดี

2. ความผิดประเภทสองที่อาจได้รับการพิจารณาโดยวิธีอินดิคต์เมนต์หรือวิธีรวบรัด (Offences triable either way) คือ ความผิดที่มีอัตราโทษในระดับกลาง เช่น ความผิดฐานลักทรัพย์ (theft) ความผิดประเภทนี้เมื่อศาลเห็นสมควรและจำเลยยินยอมจำเลยจะเลือกให้พิจารณาโดยรวบรัดในศาล Magistrates' court หรือจะให้พิจารณาคดีโดยผู้พิพากษาและลูกขุนในศาล Crown Court ก็ได้

3. ความผิดประเภทที่สามที่ต้องได้รับการพิจารณาโดยวิธีรวบรัด (Offences triable only summary) ได้แก่ ความผิดที่มีอัตราโทษต่ำ เช่น ความผิดตามกฎหมายจราจร (Driving Offences) ความผิดประเภทนี้จะพิจารณาโดยรวบรัดโดยปราศจากลูกขุนในศาล³

ส่วนการกำหนดโทษจำเลยนั้น หากเป็นคดีความผิดไม่ร้ายแรง (misdemeanor) ที่ได้ยื่นฟ้องต่อศาล Magistrates' Court เมื่อจำเลยให้การรับสารภาพศาลมีอำนาจพิพากษาลงโทษจำเลยได้ทันทีหากปรากฏข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้

1. จำเลยหลายคนร่วมกันกระทำความผิด โดยจำเลยบางคนให้การรับสารภาพขณะที่จำเลยคนอื่นให้การปฏิเสธ ในกรณีนี้การกำหนดโทษจำเลยซึ่งให้การรับสารภาพจะกระทำเมื่อศาลได้ตัดสินคดีจำเลยซึ่งให้การปฏิเสธแล้ว

2. กรณีจำเลยถูกฟ้องในความผิดหลายกรรมต่างกัน การกำหนดโทษจะกระทำเมื่อมีการตัดสินในความผิดสุดท้าย

² เฟิงอั้ง, น. 42 – 43.

³ เกียรติภูมิ แสงศศิธร, “กระบวนการกำหนดโทษจำเลยคดีอาญา : ศึกษาเปรียบเทียบของไทยกับต่างประเทศ”, (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533), น. 49 – 50.

3. กรณีศาลเห็นสมควรให้พนักงานคุมประพฤติ นักสังคมสงเคราะห์ แพทย์หรือนักจิตวิทยา ทำรายงานเสนอต่อศาลเพื่อใช้ประกอบดุลพินิจในการกำหนดโทษ หรือ กำหนดมาตรการบังคับต่อจำเลย

ทั้งสามกรณีดังกล่าวข้างต้น รวมทั้งกรณีคดีที่ได้ยื่นฟ้องต่อศาล Crown Court การกำหนดโทษจำเลย จะกระทำโดยการใช้กระบวนการกำหนดโทษ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน

1. การรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวจำเลย
2. การเปิดเผยข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวจำเลย
3. การร้องขอให้ลงโทษสถานเบา
4. การพิพากษาคดี

ชั้นของโทษจำคุก และโทษปรับ

1. โทษจำคุก ประเทศอังกฤษได้ยกเลิกโทษประหารชีวิตไปตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1965 โทษสูงสุดของกฎหมายอังกฤษจึงเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิต การกำหนดโทษนั้นกฎหมายจะบัญญัติไว้แน่นอนแล้วกำหนดโทษขั้นสูงไว้ โดยให้ศาลใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษตามกระบวนการกำหนดโทษ แยกประเภทของโทษได้ดังนี้

1.1 โทษที่กำหนดไว้แน่นอนตามกฎหมาย

1. โทษจำคุกตลอดชีวิต ได้แก่

- ความผิดฐานฆ่าคนตายโดยเจตนา
- กระทำความผิดร้ายแรง (Serious offence) เป็นครั้งที่สองระหว่าง

ที่รับโทษจำคุกตลอดชีวิตอยู่ตาม PCC(s)A, 2000 s. 109 และผู้กระทำความผิดต้องมีอายุตั้งแต่ 21 ปี ขึ้นไป และไม่ได้รับการลดโทษตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎหมายความผิดร้ายแรงตามที่กำหนดใน มาตรา 109(5) ได้แก่

- ความผิดฐานพยายามฆ่า หรือสมคบหรือช่วยเหลือในการกระทำ ความผิดฐานฆ่าคน
- ความผิดฐานให้คำปรึกษาในการกระทำความผิดฐานฆ่า (soliciting murder)
- ความผิดฐาน manslaughter
- ความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนได้รับอันตรายสาหัสโดยเจตนา
- ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา หรือพยายามข่มขืน
- ความผิดฐานกระทำชำเราหญิงที่มีอายุกว่า 13 ปี

- ความผิดฐานครอบครองอาวุธปืนโดยเจตนาจะทำร้ายผู้อื่นใช้ปืนเพื่อ
ขัดขวางการจับกุมหรือพกอาวุธปืนเพื่อกระทำความผิดอย่างอื่น

- ความผิดฐานชิงทรัพย์โดยมีอาวุธปืน

2. จำคุกอย่างต่ำ 7 ปี ในกรณีกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
class a เป็นครั้งที่สาม โดยเป็นผู้กระทำความผิดนั้นมีอายุกว่า 18 ปี และถูกลงโทษในราชอาณาจักร
มาแล้วในความผิดฐานค้ายาเสพติด 2 ครั้ง

3. จำคุกอย่างต่ำ 3 ปี ในกรณีกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ในเคหสถาน
เป็นครั้งที่สาม โดยผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ในเคหสถาน มีอายุขณะกระทำความผิดตั้งแต่ 18 ปี
ขึ้นไปและได้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ในเคหสถานในราชอาณาจักรมาแล้ว 2 ครั้ง

1.2 โทษที่กำหนดอัตราโทษขั้นสูงตามกฎหมาย มี ดังนี้

- โทษจำคุกตลอดชีวิต ได้แก่ความผิด Manslaughter ฆ่าเด็กทารก
ข่มขืนกระทำชำเรา กระทำชำเราเด็กอายุไม่เกิน 13 ปี ทำร้ายร่างกายบาดเจ็บสาหัส ครอบครองอาวุธ
ปืนเพื่อกระทำความผิด

- โทษจำคุกไม่เกิน 14 ปี ได้แก่ความผิดฐานลักทรัพย์ในเคหสถาน
รับของโจร ริดเอาทรัพย์ จำหน่ายยาเสพติด

- โทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี ได้แก่ความผิดฐานยักยอกทรัพย์ ลักทรัพย์
ที่ไม่ใช่ในเคหสถาน ทำให้เสียทรัพย์ ทำร้าย ฉ้อโกง ปลอมเอกสารเพื่อใช้ขับรถโดยประมาททำให้ผู้อื่น
ถึงแก่ความตาย

- โทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี ได้แก่ความผิดฐานลักทรัพย์ แจ้งความเท็จ สมรส
ซ้อน อาศัยอยู่กับหญิงซึ่งค้าประเวณี ครอบครองยาเสพติด

- โทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี ได้แก่ความผิดฐานทำร้ายร่างกายเป็นเหตุให้
ได้รับบาดเจ็บ ทำร้ายร่างกายบาดเจ็บสาหัส หลอกหลวงเพื่อให้ได้รับบริการ

- โทษจำคุกไม่เกิน 3 ปีได้แก่ความผิดฐานทำเครื่องมือที่ใช้ในการ
ลักทรัพย์ในเคหสถาน หรือฉ้อโกง

- โทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี ได้แก่ความผิดฐาน ขับรถในลักษณะที่น่าจะ
อันตราย ปลอมเอกสาร มีอาวุธโดยไม่ได้รับอนุญาต

- โทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน ได้แก่ความผิดฐานทำร้ายตำรวจระหว่าง
ปฏิบัติหน้าที่ เมมาแล้วขับ ทำให้ผู้อื่นตกใจกลัว

- โทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน ได้แก่ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์อันเกิดจาก
การดื่มสุราแล้วขับรถจนก่อให้เกิดความเสียหาย

- โทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน ได้แก่ความผิดฐานฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งกระทำการตามหน้าที่⁴

โทษที่กำหนดไว้ตามกฎหมายข้างต้น มีความผิดบางฐานที่มีการปรับปรุงให้มีโทษสูงขึ้นตาม CJA 2003 เพราะเป็นนโยบายทางนิติบัญญัติที่ปรับปรุงการลงโทษความผิดที่ถือเป็นความผิดร้ายแรง (Serious Offence) และเป็นผู้กระทำความผิดที่มีพฤติการณ์ที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งกฎหมายกำหนดว่าเป็นความผิดที่อันตราย ดังนั้นใน CJA 2003 ซึ่งกำหนดความผิดบางฐานที่เกี่ยวกับความผิดต่อชีวิต ร่างกาย และความผิดเกี่ยวกับเพศว่าถือเป็นความผิดร้ายแรงที่กฎหมายกำหนดและสามารถลงโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุกอย่างต่ำ 10 ปี ขึ้นไป หากเป็นผู้กระทำความผิดที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป⁵

2. โทษปรับ โทษปรับเป็นโทษที่ก่อให้เกิดความเสียหายในทางทรัพย์สินแก่ผู้กระทำความผิด ในประเทศอังกฤษมีการกำหนดไว้สำหรับความผิดที่ไม่นำโทษปรับมาใช้บังคับ คือความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา (Murder) หรือกรณีศาลมีคำสั่งอื่นในกรณีที่ไม้อาจลงโทษปรับได้ เช่น การส่งไปบำบัดรักษาในโรงพยาบาลหรือยกฟ้อง ส่วนความผิดฐานอื่นๆ ศาล Magistrate และศาล Crown Court มีอำนาจลงโทษปรับได้ อย่างไรก็ตาม ความผิดบางฐานที่กฎหมายกำหนดโทษปรับไว้แน่นอนในกฎหมาย ตำรวจหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสามารถบังคับใช้โทษปรับได้

2.1 โทษปรับในคดีที่พิจารณาแบบ Summary Trial

ส่วนใหญ่จะเป็นความผิดที่กำหนดจำนวนโทษปรับไว้ในแต่ความผิดระดับชั้นโทษปรับจะกำหนดอัตราโทษปรับขั้นสูงไว้โดยกระทรวงยุติธรรมของอังกฤษ สามารถเพิ่มหรือลดอัตราดังกล่าวได้ ต่อมาเมื่อมีการกำหนดอัตราโทษปรับใหม่จะต้องกำหนดระดับความร้ายแรงของความผิดที่จำเลยกระทำลงว่ามีความร้ายแรงในระดับใด และจึงบวกราคาของระดับดังกล่าวด้วยรายรับของจำเลยโดยการประเมินรายได้ ดังนั้นโทษปรับจึงแปรผันไปตามฐานะของผู้กระทำความผิด หากเป็นผู้กระทำความผิดที่มีฐานะยากจนจะถูกปรับในจำนวนที่น้อยกว่าผู้ที่มีรายได้สูงกว่าในความผิดเดียวกัน แต่ก็ได้มีการยกเลิกไปเนื่องจากมีคนวิจารณ์ว่าผู้กระทำอาจถูกปรับสูงเท่ากับความผิดร้ายแรง แม้ว่าได้กระทำความผิดเล็กน้อยหากผู้นั้นมีฐานะดี จึงได้มีการแก้ไขปรับปรุงอัตราโทษใหม่ โดยกำหนดหลักเกณฑ์ว่า ศาลจะต้องคำนึงสภาพทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดและค่าปรับจะต้อง

⁴ เอกสารประกอบการประชุมระดมความคิดเห็น, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ 1*, น. 44 – 45.

⁵ สถาบันวิจัยและพัฒนาการบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม, การกำหนดชั้นโทษและการนำไปปรับใช้ในประมวลกฎหมายอาญา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกิจการยุติธรรม, 2551), น. 89.

กำหนดตามความร้ายแรงของความผิดที่ศาลพิจารณา โดยศาลมีอำนาจลดหรือเพิ่มอัตราโทษปรับได้ โดยพิจารณาจากฐานะของผู้กระทำความผิด

โดยสมาคมผู้พิพากษา Magistrate กำหนดแนวทางการกำหนดโทษปรับ ในความผิดแต่ละลักษณะไว้ เพื่อให้ศาลนำมาใช้ประกอบดุลพินิจในการกำหนดโทษ เพื่อให้เกิดความเสมอภาคในการลงโทษและได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของความผิด โดยมีแนวทางกำหนดโทษดังนี้

<u>ลักษณะของความผิด</u>	<u>โทษปรับ</u>
เมาสุราและไม่อาจครองสติได้	90 ปอนด์
ขับรถโดยประมาท	180 ปอนด์
ทำให้เสียทรัพย์	270 ปอนด์
ลักทรัพย์ในร้านค้า	270 ปอนด์
ไม่หยุดเพื่อรายงานเมื่อมีอุบัติเหตุ	360 ปอนด์
ขับรถโดยไม่มีประกัน	540 ปอนด์

2.2 การลงโทษปรับในศาล Crown Court

โทษปรับในคดี Indictment โดยศาล Crown Court ตามกฎหมาย มีอำนาจกำหนดโทษปรับได้โดยไม่มีอัตราโทษขั้นสูง แต่อย่างไรก็ตามศาลอาจถูกจำกัดมิให้ลงโทษปรับในเหตุดังนี้

1. ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษในกระบวนการพิจารณา Indictment ในคดีที่มีการพิจารณาในแบบ Summary ได้
2. ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษในความผิดเล็กน้อย
3. ศาล Crown Court ได้พิพากษากลับคำพิพากษาศาล Magistrate ในคดีที่พิจารณาแบบ Summary ซึ่งศาลได้ยกฟ้อง ให้ลงโทษโดยชุมชน หรือยกฟ้องโดยมีเงื่อนไขที่ศาลกำหนด
4. เมื่อศาลสั่งให้ปรับเพราะมีการอุทธรณ์เกี่ยวกับคำวินิจฉัยในเรื่องที่ตัดสินว่าจำเลยผิด หรืออุทธรณ์โต้แย้งคำวินิจฉัยของศาล Magistrate

2.3 การบังคับชำระค่าปรับกรณีไม่อาจชำระค่าปรับได้

เมื่อศาล Crown Court หรือศาล Magistrate Court ลงโทษปรับแล้ว โดยหลักผู้ต้องโทษปรับต้องนำเงินสดมาชำระต่อศาลโดยเงินสดหรือเช็ค หากไม่ชำระในทันที ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจกำหนดเวลาให้ชำระค่าปรับได้ตามสมควร หากยังไม่ชำระอีก ศาลมีอำนาจออกคำสั่งให้บังคับชำระค่าปรับจากทรัพย์สินอื่นหรืออาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ ค้นตัวผู้ต้องโทษปรับได้และหากบังคับโดยทางอื่นไม่ได้ก็อาจสั่งให้กักขังแทนค่าปรับ

แนวทางในการกำหนดโทษของศาล Crown Court นั้น โทษปรับ เป็นโทษที่ศาลพิจารณาเป็นอันดับแรก ทั้งนี้ โทษปรับที่ศาลจะลงแก่ผู้กระทำความผิดต้องพิจารณา จากความร้ายแรงของความผิดที่ได้กระทำลง นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงสถานะทางเศรษฐกิจของ ผู้กระทำผิดมีเพียงใด เพื่อกำหนดโทษปรับให้เหมาะสมกับความผิดและเป็นการยับยั้งมิให้กลับมา กระทำความผิดอีก⁶

กระบวนการกำหนดโทษ (Sentencing Process)

กฎหมายอังกฤษได้ให้ดุลพินิจแก่ศาลในการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับความผิดไว้ อย่างกว้างขวางและมีพัฒนาการให้ศาลเลือกใช้ตามมาตรการทางอาญา ไม่ว่าจะเป็นการจำคุก กักขัง หรือปรับ ก่อนที่ศาลจะทำการกำหนดโทษจะต้องมีกระบวนการพิจารณาที่เรียกว่า Sentencing Process มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบรายงานการสืบเสาะพฤติการณ์ของความผิด และสภาพแวดล้อม ของจำเลย หลังจากที่มีการวินิจฉัยแล้วว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิด โดยศาลจะให้โอกาสในการที่ จำเลยชี้แจงข้อเท็จจริงที่สืบเสาะมาเสร็จแล้วจึงกำหนดโทษให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงความจำเป็นที่ จะต้องจำคุกหรือกักขังไว้ในเรือนจำ โดยกำหนดเงื่อนไขในการลงโทษให้เหมาะสมกับสภาพของ ความผิดและผู้กระทำความผิดตลอดจนการเยียวยาความเสียหายและป้องกันสังคมมิให้มีการกระทำ ความผิดซ้ำอีก

การกำหนดโทษตาม CJA 1991 และ PCC(S)A 2000 มีหลักเกณฑ์ดังนี้

ศาลจะลงโทษจำคุกหรือกักขังในเรือนจำกรณีที่เป็นโทษร้ายแรง และมีลักษณะที่ จำเป็นต้องจำคุก กักขัง เพื่อป้องกันอันตรายมิให้เกิดขึ้นในสังคม โดยมีหลักเกณฑ์การกำหนดโทษ ดังนี้

1. ความผิดนั้นเป็นความผิดร้ายแรง ควรต้องจำคุกหรือกักขังจึงจะเหมาะสมต่อ ความร้ายแรงของความผิดที่จำเลยได้กระทำ มีดังนี้

- ลักษณะของการกระทำความผิด
- มีลักษณะที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ร่างกายหรือทรัพย์สินของผู้เสียหาย
- ความผิดนั้นมีการเตรียมหรือการสมคบกันมาก่อนหรือไม่
- จำเลยมีเหตุอันควรบันดาลโทสะหรือไม่
- มีการก่อให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจต่อผู้เสียหายเพียงใด
- จำเลยเคยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกมาก่อนหรือไม่
- ความผิดได้กระทำระหว่างมีการปล่อยชั่วคราวระหว่างพิจารณาหรือไม่

⁶ เฟ็งอ้าง, น. 93 – 96.

2. เป็นความผิดที่ใช้กำลังประทุษร้าย หรือเป็นความผิดเกี่ยวกับเพศที่จำเป็นต้องลงโทษจำคุกหรือเป็นการกระทำที่ซ้ำ

3. เป็นความผิดที่กระทบต่อความสงบสุขของประชาชน หากไม่จำคุกจะก่อให้เกิดอันตรายแก่สังคม

4. เมื่อพิจารณาความร้ายแรงของความผิดแล้ว ศาลต้องพิจารณาเหตุที่จะลดโทษของจำเลย ดังนี้

- จำเลยยอมรับผิดตามที่กล่าวหาหรือไม่แล้วมีการเยียวยาผู้เสียหายเพียงใด
- จำเลยได้กระทำความผิดในขณะที่มีเมตตาหรือเสพยาเสพติดหรือไม่
- จำเลยมีความบกพร่องทางจิตหรือไม่
- มีคุณงานความดีมาก่อนหรือไม่
- มีความบกพร่องทางด้านร่างกายจิตใจหรือไม่
- จำเลยเคยต้องโทษจำคุกมาก่อนหรือไม่

หลังจากที่ศาลพิจารณาถึงความร้ายแรงของโทษและเหตุผลในการลดโทษของจำเลยแล้ว ในการกำหนดจำคุกนั้นศาลต้องมีเกณฑ์การใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษดังนี้

1. จำนวนโทษที่ศาลกำหนด ศาลต้องพิจารณาจากอัตราขั้นสูงที่ลงโทษได้ ประกอบกับความร้ายแรงที่จำเลยได้กระทำความผิด

2. ถ้าศาลปล่อยผู้กระทำความผิดเข้าสู่สังคมแทนการลงโทษจำคุก จะก่อให้เกิดอันตรายแก่สังคมหรือไม่อย่างไร⁷

หลักเกณฑ์ในการที่จะพิจารณาว่าความผิดนั้นเป็นความผิดที่ร้ายแรงหรือไม่ มีหลักเกณฑ์ ดังนี้

1. ศาลต้องพิจารณาว่าการกระทำความผิดของกระทำได้กระทำโดยเจตนาหรือยอมเล็งเห็นผลในการกระทำความผิดหรือไม่

2. การพิจารณาความร้ายแรงของความผิด ให้พิจารณาผู้กระทำความผิดได้กระทำการเดียวหรือหลายกรรม และถ้าผู้นั้นได้กระทำความผิดมาแล้ว ศาลอาจนำมาเป็นเหตุให้เพิ่มโทษได้

3. กรณีที่ผู้กระทำความผิดในขณะที่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวถือว่าเป็นที่ทำให้ศาลเพิ่มโทษจำเลยได้⁸

⁷ เฟิงอ๋าง, น. 98 – 100.

⁸ เฟิงอ๋าง, น. 102.

3.1.3 มาตรการการบังคับโทษ

กฎหมายที่เป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการกำหนดกฎเกณฑ์กรอบแนวทางในการบังคับโทษของประเทศอังกฤษจะถูกบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (Prison Act of 1999) ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 1 เมษายน 1999⁹ ภาระหน้าที่และวัตถุประสงค์ของระบบงานราชทัณฑ์ตาม ข้อ 3 Prison Rules of 1999 เพื่อเป็นการฝึกอบรมและปฏิบัติต่อนักโทษที่ถูกตัดสินให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสนับสนุนและช่วยเหลือผู้ต้องขังเพื่อนำไปสู่ชีวิตที่ดีและมีประโยชน์¹⁰

เป้าหมายแรก เปลี่ยนทัศนคติของผู้กระทำผิดให้มีผลเหมือนกับคนทั่วไปมีการเยียวยาให้มีการปรับปรุงตัว มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง

เป้าหมายที่สอง วิเคราะห์วิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง และวิเคราะห์การกำหนดและไม่กำหนดระยะเวลาการจำคุกทั้งหมดมีแนวคิดในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในการเบี่ยงเบนโทษจำคุกและนำสิทธิต่าง ๆ ในเรื่องของมนุษยธรรม เมตตา กรุณา อย่างมีขอบเขตมาใช้ภายใต้การบริหารงานของกระทรวงมหาดไทย

เป้าหมายที่สาม ภารกิจที่รองรับการดำเนินการตามคำพิพากษาของศาลให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับได้ในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง¹¹

นักโทษที่ยังไม่ถูกตัดสินคดี จะสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ ราชทัณฑ์มีหน้าที่ที่ต้องดำเนินการพานักโทษไปยังศาลได้อย่างปลอดภัยและจะรักษาความสงบเรียบร้อยได้รับอนุญาตสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมในการขอลดโทษให้เป็นอิสระในการประกันตัว รักษาที่พักและการจ้างงานของให้นักโทษได้รับการติดต่อกับญาติและเพื่อนสนิท ได้รับความช่วยเหลือเกี่ยวกับปัญหาส่วนตัว ได้รับการดูแลสุขภาพที่เหมาะสมกับความต้องการ มีโอกาสในการศึกษาการปฏิบัติทางศาสนา การออกกำลังกายและการพักผ่อนหย่อนใจและที่เป็นไปได้สำหรับการฝึกอบรมและคุมขัง

⁹ PRISONS the Prison Rules 1999 1. These Rules may be cited as the Prison Rule's 1999 and shall come into force on 1st April 1999.

¹⁰ Purpose of prison training and treatment

3. The purpose of the training and treatment of convicted prisoners shall be to encourage and assist them to lead a good and useful life.

¹¹ ธาณี วรภัทร์, “กฎหมายบังคับโทษในประเทศไทย : การบังคับโทษจำคุก”, (ดุสิตนิพนธ์ดุสิตบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2552), น. 233.

กระบวนการบังคับโทษมีภาระในการดำเนินงานที่สูงมาก ตามรายงานของ คณะกรรมการตรวจสอบเรือนจำ¹² ได้สรุปความรับผิดชอบในการดำเนินงานบังคับโทษทางอาญาไว้ ดังนี้

1. มีการสร้างสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับผู้ต้องขังเพื่อเสริมสร้างให้ผู้ต้องขังมีการปรับตัวและสามารถกลับมาสู่สังคมได้
2. สร้างการรู้สำนึกให้กับนักโทษเพื่อให้นักโทษได้กลับตัวรู้ในการกระทำของตน
3. แยกตัวผู้กระทำความผิดออกไปจากสังคม เพื่อต้องการให้ผู้ที่จะกระทำความผิดปรับปรุงแก้ไขและเพื่อเป็นการป้องกันความปลอดภัยของสังคม
4. เตรียมความพร้อมในการรองรับผู้กระทำความผิดในการกลับคืนสู่สังคมและการติดตามช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง

ระบบและองค์กรในการบังคับโทษทางอาญาของประเทศไทย ตั้งแต่ ปีค.ศ. 1963 บริหารจัดการโดย กระทรวงมหาดไทย มีผู้บังคับบัญชาาระดับสูงที่นอกจากจะมีอำนาจในการบังคับโทษทางอาญาแล้วยังมีอำนาจในการพักการลงโทษ การคุมประพฤติ สร้างความปลอดภัยของสังคมให้กับผู้ต้องขังในเรือนจำ องค์กรราชทัณฑ์ดำเนินการโดยคณะกรรมการราชทัณฑ์ โดยกรมราชทัณฑ์แบ่งการบริหารออกเป็น 4 ส่วน (เหนือ กลาง ตะวันตกเฉียงใต้ ใต้) ซึ่งในแต่ละภาคจะมีผู้บังคับบัญชา (Regional Director) ดำเนินการบริหารจัดการกับผู้ต้องขังภายในเรือนจำ¹³

3.1.4 การลงโทษประหารชีวิต

ในอดีตประเทศไทยอังกฤษเป็นประเทศหนึ่งที่มีการลงโทษประหารชีวิตแต่ในปัจจุบัน ประเทศไทยได้ยกเลิกโทษประหารชีวิตไปแล้วซึ่งโทษสูงสุดของประเทศไทยในปัจจุบัน คือ การจำคุกตลอดชีวิต แต่อย่างไรก็ดีเพื่อจะให้เห็นถึงวิธีการลงโทษประหารชีวิตในอดีตที่ผ่านมาของประเทศไทย ซึ่งมีวิธีการลงโทษประหารชีวิตหลากหลายวิธี ดังกล่าวต่อไปนี้

1. การประหารชีวิตด้วยวิธีการถ่วงน้ำให้ตาย (Drowning) การประหารชีวิตด้วยวิธีการนี้มีมาตั้งแต่สมัยประมาณ 450 ก่อนคริสตกาล เป็นการลงโทษในลักษณะทั่วไปโดยจะมีการถ่วงน้ำหนักไว้ที่คอหรืออวัยวะต่าง ๆ ของนักโทษ เพื่อป้องกันมิให้นักโทษหลบหนี
2. การแขวนคอ (Hanging) การประหารชีวิตด้วยวิธีการนี้เป็นวิธีที่ใช้กันโดยทั่วไปในสมัยยุคแองโกลแซกซอนเป็นวิธีที่ใช้กันมากถึงแม้จะเป็นความผิดเล็ก ๆ น้อยก็ถูกลงโทษประหารชีวิต

¹² The report of the Committee of Inquiry into the United Kingdom Prison Service.

¹³ ธานี วรภัทร์, *อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 11*, น. 235 - 236.

โดยการประหารชีวิตจะเป็นการแขวนในที่สาธารณะอันมีลักษณะเป็นการประจานให้คนทั่วไปได้รับรู้ แต่ก็ได้มีการยกเลิกการประหารชีวิตแบบนี้ไปใน ค.ศ.1868 โดยมีการนำโทษอื่นมาใช้แทน

3. การเผาให้ตาย (Burning to Death) เป็นวิธีการที่มีมานานเกิดจากความเชื่อทางศาสนา ที่มีความป่าเถื่อนรุนแรงมาก ในอังกฤษเคยมีการลงโทษประหารชีวิตโดยวิธีการนี้กับการกระทำความผิดบางประเภท ซึ่งกระบวนการลงโทษเริ่มจากการทาน้ำมันดิบบนเสื้อผ้าของนักโทษที่จะประหารชีวิต และทาถนบนเนื้อตัวร่างกาย เมื่อได้เวลาประหารก็จะนำนักโทษออกไปยังลานประหาร นำมัดกับหลักประหารโดยเริ่มมัดตั้งแต่ลำตัวจนถึงคอ จากนั้นจึงทำการจุดไฟเผา วิธีการประหารดังกล่าวนี้เดิมมีกฎหมายยกเลิกเมื่อ ค.ศ. 1790 โดยเปลี่ยนมาใช้วิธีการประหารแบบอื่นแทน

4. การตัดศีรษะ (Beheading) สำหรับอังกฤษวิธีการประหารนี้ถือเป็นการตายที่มีเกียรติที่สุดโดยจะใช้วิธีนี้กับชนชั้นสูงเริ่มใช้เป็นครั้งแรกใน ค.ศ. 1076 และใช้เรื่อยมาจนถึงปลายศตวรรษที่ 14 แต่ในช่วงหลังประมาณ ค.ศ. 1305 การประหารชีวิตโดยการตัดศีรษะนำมาใช้กับผู้กระทำความผิดประเภทอื่นแทน

5. การแขวน การลาก และการแยกออกเป็นชิ้นส่วน (Hanging, Drawing and Quartering) การประหารชีวิตวิธีการนี้เริ่มจากการนำผู้กระทำความผิดออกจากเรือนจำไปยังสถานที่ทำการประหารชีวิตโดยผู้ที่ถูกประหารชีวิตจะถูกผูกติดไว้กับหางม้าลากไปตามถนน จากนั้นผู้กระทำความผิดจะถูกทำการแขวนคอ จนกระทั่งใกล้ถึงความตายผู้ทำการประหารจะตัดเชือกที่ทำการแขวนคอกออกแล้วผ่าเอาอวัยวะภายในของผู้กระทำความผิดออกมาเผา จากนั้นจะทำการตัดศีรษะผ่าแยกร่างกายออกเป็นชิ้นๆ โดยจะนำศีรษะไปเสียบประจานไว้ให้ประชาชนทั่วไปได้เห็น

6. การนำไปต้มในน้ำเดือดจนตาย (Boiling to Death) วิธีการนี้เป็นการลงโทษในสมัยโบราณแต่ไม่นิยมใช้กันมากนักโดยเริ่มจากการมัดตัวผู้กระทำความผิดไว้ แล้วจึงหย่อนลงในน้ำต้มเดือดหลายๆครั้งจนผู้กระทำความผิดถึงความตาย

7. การทรมานด้วยวิธีการต่าง ๆ จนถึงแก่ความตาย (Pressing to Death) วิธีการนี้เป็นวิธีการลงโทษที่รุนแรงและป่าเถื่อนวิธีการหนึ่งของประเทศอังกฤษ ส่วนใหญ่จะใช้กับจำเลยที่ให้การปฏิเสธ นักโทษจะถูกนำมายังห้องที่เพดานต่ำและมีด และวางก้อนน้ำหนักรับน้ำหนักโทษให้มีน้ำหนักมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ในห้องนั้นจะมีเพียงน้ำและขนมปังให้นักโทษได้กินโดยนักโทษเลือกกินได้เพียงอย่างใดอย่างหนึ่งทรมานไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะตายการลงโทษโดยวิธีนี้ก็เพื่อให้นักโทษรับสารภาพในความผิดที่ตนได้กระทำ หากนักโทษรับสารภาพก็จะนำกลับมาดำเนินคดีตามปกติแต่หากยังคงปฏิเสธจะถูกทรมานไปจนจะตาย

3.2 ประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นยังเป็นประเทศหนึ่งที่มีการบัญญัติโทษประหารชีวิตไว้ในกฎหมายและมีการบังคับใช้โทษประหารชีวิตอยู่ ซึ่งหัวข้อนี้จะเป็นการกล่าวถึงกฎหมายของประเทศญี่ปุ่นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา การกำหนดโทษและการบังคับโทษตลอดจนการลงโทษประหารชีวิต รายละเอียดดังกล่าวต่อไป

3.2.1 กระบวนการยุติธรรมทางอาญา

กระบวนการยุติธรรมทางอาญาในประเทศญี่ปุ่นได้บัญญัติหลักการพื้นฐานของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไว้ดังนี้

1. การพิสูจน์ความจริงที่ถูกต้อง
2. ปรับใช้กฎหมายอาญาดด้วยความยุติธรรมและรวดเร็ว
3. รักษาประโยชน์สาธารณะ
4. เป็นหลักประกันพื้นฐานส่วนบุคคลตามหลักสิทธิมนุษยชน

กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศญี่ปุ่นนั้นมีแนวคิดที่ไม่ให้บุคคลอยู่ในกระบวนการยุติธรรมเป็นระยะเวลานานเพราะจะเกิดผลกระทบต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่ายสำหรับหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศญี่ปุ่นนั้นประกอบไปด้วย

1. องค์กรตำรวจ ซึ่งเป็นหน่วยงานราชการที่มีหน้าที่ปกป้องสิทธิและเสรีภาพของบุคคลและการรักษาความสงบสุขของประชาชนและเพื่อที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยตามที่รัฐธรรมนูญญี่ปุ่นปัจจุบันได้กำหนดไว้ ตามกฎหมายจะกำหนดอำนาจหน้าที่ของตำรวจกฎหมายในการป้องกันชีวิตของบุคคลและทรัพย์สินของบุคคล การป้องกันการปราบปรามและการตรวจสอบอาชญากรรมและจับกุมผู้ต้องสงสัย การควบคุมการจราจร และหน้าที่อื่น ๆ ที่จำเป็นเพื่อรักษาความสงบสุขของประชาชนเกี่ยวข้องกับความยุติธรรมทางอาญา

2. หนายความ ในประเทศญี่ปุ่นมีหนายความที่ลงทะเบียนประมาณ 15,000 คน โดยส่วนใหญ่มีความเชี่ยวชาญในคดีแพ่งมากกว่าคดีอาญา¹⁴ และมี สมาคมหนายความ JFBA มีหน้าที่กำกับกำกับดูแลการดำเนินงานเกี่ยวกับสถานภาพของหนายความฝึกเช่นการตรวจสอบคุณสมบัติการ

¹⁴ สถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด, สารานุกรมกระบวนการยุติธรรมนานาชาติ, 2540, น. 41.

ลงโทษวินัย ฯลฯ นอกจากนี้ JFBA ได้มีการจัดตั้งสมาคมช่วยเหลือทางกฎหมายญี่ปุ่นที่จะให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายในคดีแพ่งคดีอาญาและคดีอื่น ๆ¹⁵.

3. อัยการ สำนักงานอัยการ (Public Prosecutors Office) สังกัดกระทรวงยุติธรรมแต่มีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่มีอัยการสูงสุด (Prosecutor – General) เป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่ดำเนินคดีอาญาเป็นหลักโดยการสอบสวนคดีอาญา, สั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องคดีอาญา, ดำเนินคดีอาญาในศาล และควบคุมดูแลการบังคับคดีอาญาให้เป็นไปตามคำพิพากษา อีกทั้งมีอำนาจใช้ดุลพินิจในการสั่งชะลอการฟ้องโดยกำหนดเงื่อนไขเพื่อปรับปรุงความประพฤติของผู้ต้องหาแทนการฟ้องคดี กับมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการเพื่อประโยชน์สาธารณะตามกฎหมายแพ่งและกฎหมายอื่น ๆ¹⁶

4. ศาล ศาลทั้งหมดในประเทศญี่ปุ่นได้มีการรวบรวมเป็นฐานระบบตุลาการแห่งชาติ ประกอบด้วยศาลฎีกาซึ่งเป็นศาลสูงสุด 1 ศาล ศาลสูง 8 ศาล และศาลแขวงอีก 448 ศาล มีโครงสร้างคล้ายกันกับอัยการ การตัดสินคดีของศาลญี่ปุ่น ศาลจะรวบรวมตรวจสอบพยานหลักฐานที่อ้างประกอบการพิจารณาแล้วพิพากษาคัดสินคดี

5. ราชทัณฑ์ ถือเป็นกระบวนการขั้นสุดท้ายที่หน้าที่ในการบังคับโทษผู้ที่กระทำความผิด ซึ่งประกอบไปด้วยเรือนจำ จำนวน 59 เรือนจำ และมีเรือนจำสำหรับเยาวชน 8 เรือนจำรองรับเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 26 ปี เรือนจำสำหรับผู้ต้องหึง 6 เรือนจำ ไว้สำหรับควบคุมกักขังนักโทษ นอกจากนี้ยังมีสถานที่ยกกันซึ่งมีไว้เป็นสถานที่รองรับนักโทษรอการพิจารณาคดีส่วนใหญ่ กักขังผู้ต้องหาอาญาและจำเลยที่อาจจะพยายามที่จะหลบหนีหรือทำลายหลักฐานถ้าไม่ได้ถูกคุม

กรมบันราชทัณฑ์ของญี่ปุ่นแบ่งเรือนจำออกเป็น 3 ขนาดคือ ขนาดใหญ่ มีนักโทษประมาณ 1,000 – 2,500 คน เรือนจำขนาดกลาง มีนักโทษประมาณ 600 – 800 คนและเรือนจำขนาดเล็ก มีนักโทษน้อยกว่า 300 คน

จากองค์กรต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่ากระบวนการยุติธรรมทางอาญาในประเทศญี่ปุ่นมีการทำงานที่มีความสัมพันธ์กันต่อเนื่องกันเป็นระบบทุกองค์กร ทำให้มีประสิทธิภาพในการอำนวยความยุติธรรมให้กับประชาชน ไม่ว่าจะเป็นองค์กรตำรวจ ศาล อัยการ ราชทัณฑ์ทุกองค์กรล้วนมุ่งเน้นถึงประโยชน์สำคัญของประชาชนอันที่จะให้ได้รับความเป็นธรรม

¹⁵ The Secretariat of the Justice System Reform Council, “The Japanese Justice System, สืบค้นเมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2559, http://japan.kantei.go.jp/policy/sihou/singikai/990620_e.html

¹⁶ ชาติ ชัยเดชสุริยะ, “สารานุกรม”, วารสารอัยการ, น.107 (2556).

3.2.2 การกำหนดโทษ

ในหัวข้อนี้จะเป็นการกล่าวถึงแนวคิดในการกำหนดความผิดตลอดจนการกำหนดโทษและระดับชั้นของโทษในกฎหมายของประเทศญี่ปุ่นว่ามีแนวคิดในการกำหนดว่าการกระทำใดเป็นความผิดที่มีความร้ายแรงที่สุดและกำหนดโทษประหารชีวิตไว้ มีรายละเอียดดังกล่าวต่อไปนี้

3.2.2.1 แนวคิดในการกำหนดโทษ

การกำหนดความผิดอาญานั้นต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการปกป้องผลประโยชน์ของสังคม ซึ่งกฎหมายอาญาควรปกป้องประโยชน์ของสังคมตามกฎหมายและศีลธรรม การปกป้องอันตรายที่กฎหมายจะต้องป้องกันให้กับสังคมนี้ ต้องแยกว่า อันตรายนี้อันตรายเพราะได้กระทำความผิดนั้น หรือความผิดนั้นจะก่อให้เกิดอันตรายแก่สังคม ซึ่งกฎหมายประเทศญี่ปุ่นมีแนวคิดกฎหมายควรเข้าไปลงโทษการกระทำที่อาจจะก่อให้เกิดอันตรายด้วย มิใช่การกระทำที่เป็นอันตรายอย่างเดียว

ส่วนการกำหนดโทษนั้น โทษจะสูงขึ้นเมื่อมีการกระทำให้เกิดอันตรายที่ร้ายแรง เช่น การทำร้ายผู้อื่นจนถึงแก่ความตาย จะรับโทษสูงกว่าการทำร้ายแบบธรรมดา¹⁷

3.2.2.2 การกำหนดความผิดและชั้นของโทษ

การลงโทษในประเทศญี่ปุ่นมีการกำหนดโทษไว้หลายสถานโดยเรียงลำดับตามความรุนแรงของโทษ ดังนี้

1. ประหารชีวิต
2. จำคุกโดยบังคับใช้แรงงาน
3. จำคุกโดยไม่บังคับใช้แรงงาน
4. ปรับ
5. กักกันในสถานสงเคราะห์แทนการชำระค่าปรับ
6. ปรับเล็กน้อย
7. ริบทรัพย์สิน

¹⁷ สถาบันวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม. การกำหนดชั้นโทษและการนำไปปรับใช้ในประมวลกฎหมายอาญา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักกิจการยุติธรรม, 2551), น. 266.

การบังคับโทษในแต่ละประเภท

1. โทษประหารชีวิต การลงโทษประหารชีวิตไม่ได้บัญญัติห้ามไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญของประเทศญี่ปุ่น มีการนำมาใช้กันมากโดยส่วนใหญ่จะเป็นคดี ฆ่าคนตาย และการลักทรัพย์โดยเป็นเหตุให้ถึงแก่ความตาย ซึ่งการลงโทษประหารชีวิตจะดำเนินการโดยการแขวนคอ และจะไม่นำโทษประหารชีวิตมาใช้บังคับกับผู้กระทำความผิดที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ตามประมวลกฎหมายอาญาของญี่ปุ่น มาตรา 11¹⁸ สำหรับวิธีการลงโทษประหารชีวิตของประเทศญี่ปุ่นนั้น ต้องดำเนินการดังนี้

1. โทษประหารชีวิตจะต้องถูกประหารชีวิตด้วยการแขวนคอที่สถาบันทางอาญา

2. บุคคลที่ได้รับการตัดสินให้ประหารชีวิตจะต้องถูกคุมขังอยู่ในคุกจนกว่าจะดำเนินการประหารชีวิต

2. โทษจำคุกโดยบังคับใช้แรงงาน ของประเทศญี่ปุ่นมีทั้งโทษจำคุกที่ไม่มีกำหนดระยะเวลาคือจำคุกตลอดชีวิตและโทษจำคุกที่มีกำหนดระยะเวลา ซึ่งแล้วแต่พฤติการณ์ในการกระทำความผิดอาจจะมีระยะสูงสุด 20 ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 12¹⁹ การจำคุกโดยบังคับใช้แรงงาน

1. จำคุกกับการทำงานให้เป็นไปทั้งชีวิตหรือมีระยะเวลาที่ชัดเจนและระยะที่ชัดเจนของการจำคุกกับการทำงานจะต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งเดือน แต่ไม่เกิน 20 ปี

2. จำคุกกับการทำงานต้องมีการคุมขังในสถาบันทางอาญากับการทำงานที่ได้รับมอบหมาย

¹⁸ PENAL CODE (Act No.45 of 1907)

Article 11. (Death Penalty)

(1) The Death penalty shall be executed by hanging at a penal institution.

(2) A person who has been sentenced to the death penalty shall be detained in a jail until its execution.

¹⁹ PENAL CODE (Act No.45 of 1907) Article 12. (Imprisonment with Work)

(1) Imprisonment with work shall be either for life or with a definite term, and the definite term of imprisonment with work shall be not less than one month but not more than 20 years.

(2) Imprisonment with work shall consist of confinement in a penal institution with assigned work.

3. โทษจำคุกโดยไม่บังคับใช้แรงงาน โทษจำคุกโดยไม่บังคับใช้แรงงาน ซึ่งโทษจำคุกตลอดชีวิต และจำคุกมีกำหนดเวลา โดยผู้ต้องโทษจำคุกจะถูกจำคุกในเรือนจำ แต่ไม่มีข้อบังคับให้ใช้แรงงานเป็นเวลาตามที่กำหนดในคำพิพากษา แต่ไม่ต่ำกว่า 1 เดือนและไม่เกิน 20 ปี²⁰

4. โทษปรับ การลงโทษปรับมีหลายลักษณะอาจจะมีการปรับในอัตราขั้นต่ำตั้งแต่ หนึ่งหมื่นเยน ขึ้นไปและจำเงินขั้นสูงสุดจะแตกต่างกันในแต่ละความผิด นอกจากนี้ยังมีการลงโทษโดยการคุมขังในระยะเวลาอันสั้นและให้ปรับในอัตราตั้งแต่ หนึ่งพันเยนขึ้นไปแต่ไม่เกินหนึ่งหมื่นเยน²¹

5. โทษกักขัง คือโทษที่ผู้ต้องโทษกักขัง ถูกกักขังมีกำหนดเวลาในสถานที่กักขัง มีอัตราโทษอย่างต่ำไม่น้อยกว่า 1 วัน แต่ไม่เกิน 30 วัน²²

6. โทษปรับสำหรับความผิดเล็กน้อย ตามประมวลกฎหมายอาญา ข้อ 17²³ คือโทษที่ผู้ต้องโทษปรับชำระค่าปรับมีจำนวน ตั้งแต่ 1,000 เยน แต่ไม่เกิน 10,000 เยน

7. โทษริบทรัพย์สิน คือโทษที่ผู้ครอบครองทรัพย์สินที่ถูกศาลสั่งให้ริบต้องนำทรัพย์สินนั้นมาส่งต่อศาล ทรัพย์สินที่ถูกริบนั้นมี 4 ประเภทคือ

1. ทรัพย์สินซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการกระทำผิดทางอาญา
2. ทรัพย์สินที่ใช้หรือมีไว้สำหรับใช้ในการกระทำผิดทางอาญา

²⁰ PENAL CODE (Act No.45 of 1907) Article 13. (Imprisonment without Work)

(1) Imprisonment without work shall be either for life or for a definite term, and a definite term of imprisonment without work shall be not less than one month but not more than 20 years.

(2) Imprisonment without work shall consist of confinement in a penal institution.

²¹ PENAL CODE (Act No.45 of 1907) Article 15. (fine) A fine shall be not less than 10,000 yen; provided, however, that in cases where it shall be reduced, the amount may be reduced to less than 10,000 yen.

²² PENAL CODE (Act No.45 of 1907) Article 16. (Misdemeanor Imprisonment without Work) Misdemeanor imprisonment without work shall consist of confinement in a penal institution for not less than 1 day but less than 30 days

²³ PENAL CODE (Act No.45 of 1907) Article 17. (Petty Fines) A petty fine shall be not less than 1000 yen but less than 10,000 yen.

3. ทรัพย์สินที่ผลิตหรือได้มาโดยวิธีการกระทำผิดทางอาญาหรือทรัพย์สินที่ได้มาเป็นรางวัลสำหรับการกระทำผิดทางอาญา

4. ทรัพย์สินที่ได้รับในการแลกเปลี่ยนทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำ ความผิด

โดยหลักแล้ว ทรัพย์สินที่ถูกริบต้องเป็นทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด แต่ในกรณีทรัพย์สินตาม 3. และ 4. หากเป็นทรัพย์สินของผู้อื่น ที่มีได้รู้ว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดในขณะรับไว้ไม่อาจรีบได้²⁴

การระงับโทษตามคำพิพากษา เมื่อศาลพิจารณาคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน ห้าแสน เยน อาจจะมีการระงับโทษตามคำพิพากษาได้โดยมีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. จำเลยยังไม่เคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน
2. จำเลยเคยได้รับโทษจำคุกมาก่อนแต่ได้พ้นมาแล้วก่อนการกระทำความผิดครั้งหลังเกินกว่า 5 ปี

การกำหนดชั้นโทษ การกำหนดชั้นโทษในความผิดของประเทศญี่ปุ่น ในส่วนนี้จะขอกล่าวถึงความผิดที่มีระวางโทษประหารชีวิตของประเทศญี่ปุ่น ได้แก่ความผิดดังนี้

²⁴ PENAL CODE (Act No.45 of 1907) Article 19. (Confiscation)

(1) The following objects may be confiscated:

(i) An object which is a component of a criminal act;

(ii) An object used or intended for use in the commission of a criminal act;

(iii) An object produced or acquired by means of a criminal act or an object acquired as reward for a criminal act;

(iv) An object received in exchange for the object set forth in the preceding subparagraphs.

(2) An object set forth in the preceding paragraph may be confiscated only if it does not belong to a person other than the criminal; provided, however, that it may be confiscated when a person other than the criminal acquires the object after the crime with knowledge of the applicability of the preceding subparagraphs.

- การฆาตกรรมที่ร้ายแรง²⁵
- การฆ่าผู้อื่นซึ่งเป็นตัวประกัน
- การฆาตกรรมโดยองค์กระอาชญากรรม
- การเป็นผู้นำการจลาจลหรือการก่อกบฏ²⁶
- การมีส่วนร่วมในการรุกรานทางทหารจากต่างประเทศ²⁷
- การยุยงหรือชักนำให้เกิดการรุกรานจากต่างประเทศ²⁸
- การทำลายล้างโดยใช้วัตถุระเบิด
- การวางเพลิงอสังหาริมทรัพย์ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัย²⁹

²⁵ PENAL CODE (Act No.45 of 1907) Article 199. (Homicide) A person who kills another shall be punished by the death penalty or imprisonment with work for life or for a definite term of not less than 5 years.

²⁶ PENAL CODE (Act No.45 of 1907) Article 77. (Insurrection) (1) A person who commits an act of riot for the purpose of overthrowing the government, usurping the territorial sovereignty of the State, or otherwise subverting constitutional order, thereby committing the crime of insurrection shall be sentenced according to the following distinctions: (i) A ringleader shall be punished by death or life imprisonment without work;

²⁷ PENAL CODE (Act No.45 of 1907) Article 81. (Instigation of Foreign Aggression) A person who agrees with a foreign state and thereby causes the state to exercise armed force against Japan shall be punished by the death penalty

²⁸ PENAL CODE (Act No.45 of 1907) Article 82. (Assistance to the Enemy) A person who, when a foreign state exercises armed force against Japan, sides with the state by engaging in the military service of such state, or otherwise affords military advantage to such state, shall be punished by the death penalty or imprisonment with work either for life or for a definite term of not less than 2 years.

²⁹ PENAL CODE (Act No.45 of 1907) Article 108. (Arson of Inhabited Buildings) A person who sets fire to and burns a building, train, tram, vessel or mine actually used as a dwelling or in which a person is actually present shall be punished by the death penalty or imprisonment with work for life or for a definite term of not less than 5 years.

- การใช้วัตถุระเบิดที่ผิดกฎหมาย³⁰
- การปล้นทรัพย์และข่มขืนเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย³¹
- การปล้นทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย³²
- การจี้เครื่องบินเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย
- การทำให้เครื่องบินตกเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย
- การกระทำการอันเป็นโจรสลัดเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย
- การทำให้รถไฟ รถมราง เรือพลิกคว่ำ จม เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่

ความตาย³³

³⁰ PENAL CODE (Act No.45 of 1907) Article 117. (Detonating of Explosives) (1) A person who damages the object prescribed in Article 108 or the object prescribed in Article 109 which belongs to another person by detonating gunpowder, a steam-boiler or other explosive objects shall be dealt with in the same manner as in the case of committing arson. The same shall also apply to a person who damages the object prescribed in Article 109 which belongs to the person or the object prescribed in Article 110 and thereby endangers the public. (2) When an act provided for in the preceding paragraph is caused through negligence, it shall be dealt with in the same manner as in the case of fire caused through negligence.

³¹ PENAL CODE (Act No.45 of 1907) Article 241. (Rape at the Scene of a Robbery; Causing Death Thereby) When a person committing the crime of robbery rapes a female, imprisonment with work for life or for a definite term of not less than 7 years shall be imposed, and in the case of causing death thereby, the death penalty or imprisonment for life with work shall be imposed.

³² PENAL CODE (Act No.45 of 1907) Article 240. (Robbery Causing Death or Injury) When a person who has committed the crime of robbery causes another to suffer injury at the scene of the robbery, the person shall be punished by imprisonment with work for life or for a definite term of not less than 6 years, and in the case of causing death, the death penalty or imprisonment with work for life shall be imposed.

³³ PENAL CODE (Act No.45 of 1907) Article 119. (Damage to Inhabited Buildings by Flood) A person who causes a flood to damage a building, train, tram, or mine actually used as a dwelling or in which a person is actually present shall be punished by the death penalty or imprisonment with work for life or for a definite term of not less than 3 years.

- การทำอันตรายต่อการจราจรทำให้รถไฟ รถราง เรือพลิกคว่ำ เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย³⁴
- การปนเปื้อนน้ำดื่มสาธารณะเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย³⁵
- การเข้าร่วมต่อสู้เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย
- การก่อให้เกิดความเสียหายแก่สิ่งปลูกสร้างด้วยอุทกภัย

3.2.3 มาตรการการบังคับโทษ

กรมราชทัณฑ์ของประเทศญี่ปุ่น (Correction Bureau) รับผิดชอบหน้าที่จัดการคุมขังผู้กระทำความผิดในแบบของการใช้ทัณฑสถาน (Institutional treatment) ส่วนการจัดการคุมขังผู้กระทำความผิดโดยไม่ใช้ทัณฑสถาน ได้แก่การรอลงโทษแล้วมีการคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรมประเทศญี่ปุ่นแบ่งงานออกเป็นอีกส่วนหนึ่ง เรียกว่า กรมการอบรมแก้ไข (Rehabilitation Bureau) ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ การอบรมแก้ไขผู้กระทำความผิดในชุมชนโดยไม่มีการคุมขัง จำกัดเสรีภาพของผู้ที่ถูกลงโทษ และรับคุมประพฤติ (Supervise) ผู้ได้รับการรอลงโทษ (Probationer) ที่ศาลรอลงโทษตลอดจนช่วยคุมประพฤตินักโทษที่ได้รับการพักการลงโทษ³⁶ งานราชทัณฑ์ของประเทศญี่ปุ่นมีการพัฒนาในการปรับปรุงแก้ไขมายาวนาน ซึ่งการราชทัณฑ์ของประเทศญี่ปุ่นมีหน้าที่รับผิดชอบในการควบคุมต้องผู้กระทำความผิด มีการแยกเป็นสำนักราชทัณฑ์และสำนักบำบัด

³⁴ PENAL CODE (Act No.45 of 1907) Article 126. (Overturning of Trains) (1) A person who overturns or destroys a train or a tram in which a person is actually present shall be punished by imprisonment with work for life or for a definite term of not less than 3 years. (2) The same shall apply to a person who capsizes, sinks or destroys a vessel in which a person is actually present. (3) A person who, by commission a crime proscribed under the preceding two paragraphs, causes the death of another person shall be punished by the death penalty or life imprisonment with work.

³⁵ PENAL CODE (Act No.45 of 1907) Article 146. (Pollution of Water Supplies with Poisonous Materials and Causing Death Thereby) A person who pollutes water which is supplied to the public for drinking purposes or a water supply system with poisonous materials or any other substance harming human health, shall be punished by imprisonment with work for a definite term of not less than 2 years. If the death of another is thereby caused, the offender shall be punished by the death penalty or imprisonment with work for life or for a definite term of not less than 5 years

³⁶ ประดิษฐ พานิชการ และคณะ, รายงานการดำเนินงานราชทัณฑ์ ณ สาธารณรัฐเกาหลี และประเทศญี่ปุ่น 14-25 มิถุนายน 2514 (กรุงเทพมหานคร : กรมราชทัณฑ์, 2514), น. 23.

ฟื้นฟูผู้กระทำผิด รับผิดชอบควบคุมดูแล และงานแก้ไขผู้กระทำความผิดอย่างเป็นเอกเทศ โดยสำนักราชทัณฑ์ดูแลเกี่ยวกับเรือนจำและทัณฑสถานทุกประเภทส่วนสำนักบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำความผิดดูแลงานคุมประพฤติ งานพักการลงโทษและงานสงเคราะห์ผู้ต้องขังภายหลังพ้นโทษ ทั้งสองสำนักงานสังกัดกระทรวงยุติธรรม โดยมีรัฐมนตรีเป็นผู้ดูแล โดยมีนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญคอยให้คำปรึกษาในการปฏิบัติงานในสำนักงาน

สำนักงานราชทัณฑ์รับผิดชอบและดูแลการดำเนินงานของเรือนจำและทัณฑสถานต่าง ๆ ทั่วประเทศมีหน้าที่หลักดังนี้

1. ควบคุมดูแลการดำเนินงานของเรือนจำและทัณฑสถานต่างๆ ให้สอดคล้องกับหลักสำคัญต่าง ๆ ได้แก่ ความมั่นคงปลอดภัย การฝึกวิชาชีพ การให้คำปรึกษา การรักษาพยาบาล สุขอนามัย เพื่อสนับสนุนให้ผู้ต้องขังกลับเข้าสู่สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ทำการวิจัยและสำรวจในเรื่องที่เกี่ยวกับการดูแลผู้ต้องขัง

3. พัฒนาหน่วยงานทั้งด้านงบประมาณ เจ้าหน้าที่และสถานที่

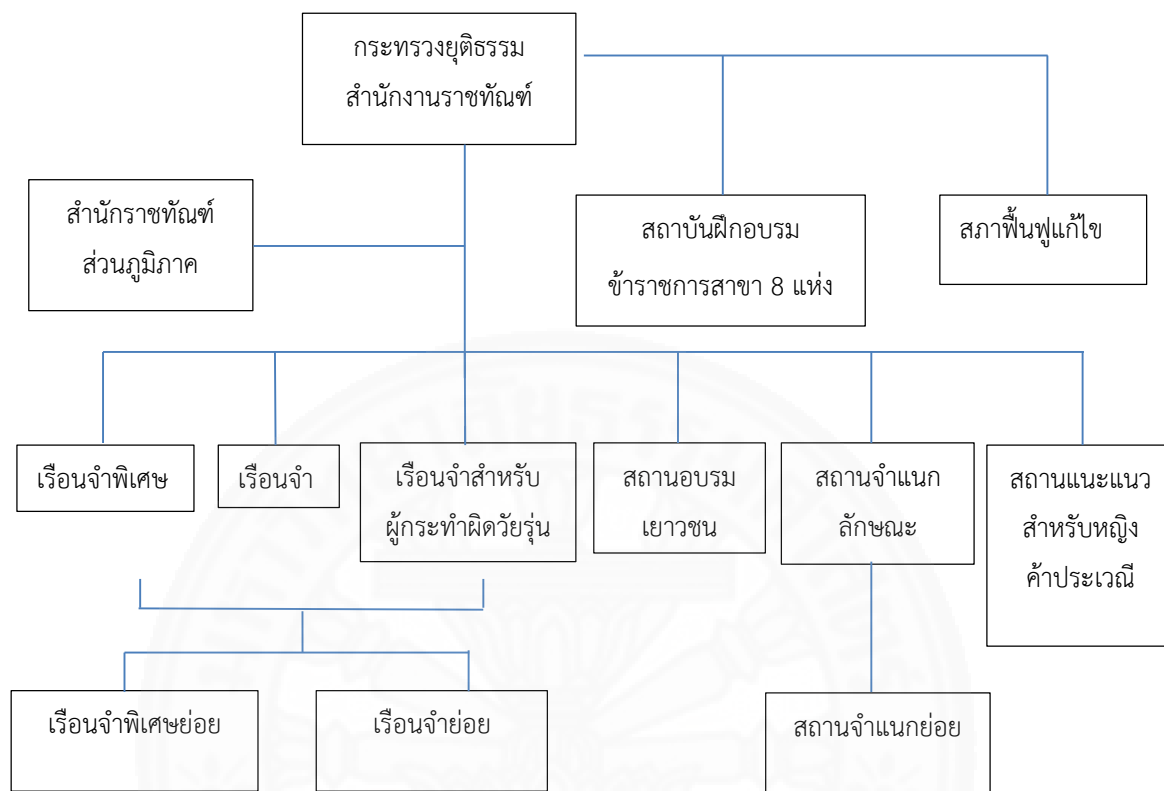
4. สนับสนุน และให้คำปรึกษาในด้านการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่

5. รวบรวมข้อมูลผู้ต้องขัง

หน่วยงานที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของสำนักราชทัณฑ์ปรากฏตามโครงสร้าง

ต่อไปนี้

โครงสร้างการบริหารราชทัณฑ์ประเทศญี่ปุ่น

ตารางที่ 3.1 แสดงภาพโครงสร้างการบริหารงานราชทัณฑ์ของประเทศญี่ปุ่น

การที่สำนักงานราชทัณฑ์ของประเทศญี่ปุ่น มีเรือนจำและทัณฑสถานหลายประเภทตามโครงสร้างข้างต้น ทำให้การจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การจำแนกลักษณะการกระทำที่ศูนย์จำแนกลักษณะ ซึ่งตั้งอยู่ที่เรือนจำแต่ละประเภทและการดูแลที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้ต้องขัง³⁷

การจัดแบ่งประเภทเรือนจำ จะแยกเพศชายและหญิง ตามกฎหมายแบ่งเป็น 4 ประเภทคือ

1. เรือนจำสำหรับนักโทษเด็ดขาดที่ศาลพิพากษามีเงื่อนไขบังคับใช้แรงงาน
2. เรือนจำสำหรับนักโทษเด็ดขาดที่ศาลพิพากษาไม่มีเงื่อนไขบังคับใช้แรงงาน
3. สถานที่กักขัง สำหรับผู้ต้องคำพิพากษาให้ลงโทษกักขัง

³⁷ สุระศรี จันทร์แรม, “การพัฒนาองค์กรในกระบวนการยุติธรรม : ศึกษากรณีการโอนกรมราชทัณฑ์ไปสังกัดกระทรวงยุติธรรม,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2539), น. 59 - 61.

4. สถานที่กักกัน สำหรับผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด ได้รับอนุญาตให้กักกันตัวไว้ตามอำนาจจับกุม และผู้ที่ถูกศาลพิพากษาให้ลงโทษประหารชีวิต³⁸

3.2.4 การลงโทษประหารชีวิต

ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (ซีวิลลอว์) เฉกเช่นเดียวกับประเทศไทย ประเทศญี่ปุ่นยังเป็นประเทศหนึ่งที่ยังคงใช้โทษประหารชีวิตอยู่ยังไม่มีแนวความคิดที่จะยกเลิกโทษประหารชีวิต ซึ่งการลงโทษประหารชีวิตในประเทศญี่ปุ่นนั้นมีประวัติศาสตร์มายาวนาน ในที่นี้จะกล่าวถึงกระบวนการลงโทษประหารชีวิตในปัจจุบัน

การลงโทษประหารชีวิตในปัจจุบันของญี่ปุ่นนั้น เมื่อมีการกระทำความผิดที่มีระวางโทษถึงขั้นประหารชีวิต ศาลจะพิจารณาพิพากษาเมื่อศาลมีคำพิพากษาลงโทษประหารชีวิตแล้ว ผู้กระทำความผิดสามารถอุทธรณ์ ฎีกาคำพิพากษาไปยังศาลสูงได้ ผู้กระทำความผิดที่ต้องโทษประหารชีวิตจะถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำจนกว่าจะมีการลงโทษ โดยผู้ที่ต้องประหารชีวิตจะถูกขังแยกเป็นรายบุคคล นอกจากนี้ขณะที่ถูกคุมขังจะถูกห้ามมิให้มีการติดต่อกับญาติหรือทนายความได้ โดยมีเหตุผลว่าเพื่อให้นักโทษเหล่านั้นอยู่ในอาการที่สงบเพื่อเตรียมรับการประหารชีวิต ในประเทศญี่ปุ่นผู้ที่ถูกลงโทษประหารชีวิตก็ยังมีสิทธิของอภัยโทษได้ แต่ส่วนใหญ่มักจะถูกปฏิเสธไม่ได้รับการอภัยโทษ

ขั้นตอนการลงโทษประหารชีวิต เมื่อศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษประหารชีวิตแล้ว และผู้ที่ถูกตัดสินไม่ได้รับการอภัยโทษตามกฎหมายของญี่ปุ่นกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมดำเนินการประหารชีวิตนักโทษภายในหกเดือนนับแต่วันที่มีคำพิพากษาถึงที่สุด การประหารชีวิตนั้นต้องกระทำต่อหน้าพนักงานอัยการ ผู้ช่วยพนักงานอัยการ และผู้คุมเรือนจำ เนื่องจากคำสั่งให้ประหารชีวิตจะไม่ถูกแจ้งไปยังนักโทษ จึงทำให้นักโทษไม่ทราบว่าจะถูกประหารชีวิตเมื่อใด การประหารชีวิตนักโทษจะทำการประหารชีวิตในช่วงเช้า 1 ชั่วโมงก่อนเวลาประหารชีวิตจะมีการออกหมายเรียกผู้ต้องโทษประหารชีวิตและ พานักโทษไปยังที่ประหารที่ที่ไม่เปิดโอกาสให้ร่ำราครอครบหรือญาติสนิท การประหารชีวิตของประเทศญี่ปุ่นนั้นเป็นการดำเนินการโดยลับ ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนหรือสื่อมวลชนได้รับรู้ แม้แต่ข้าราชการที่เป็นพยานการประหารชีวิตถูกบังคับโดยกฎหมายไม่ให้เปิดเผยสิ่งที่เห็น แต่อย่างไรก็ตามข้าราชการผู้หนึ่งซึ่งเคยเป็นพยานในการประหารชีวิตออกมาเปิดเผย โดยมีเจตนาที่โลกควรจะรู้ว่าเขาประหารชีวิตนักโทษญี่ปุ่นกันอย่างทารุณอย่างไรการประหารชีวิตนั้นจะมีข้าราชการ 4 คน เป็นพยานนั่งเป็นแถวอยู่หลังกระจกใสที่กั้นขึ้นไปจนติดเพดาน มองทะลุออกไปคือสถานที่ประหารซึ่งเป็นห้องว่างโล่ง ไฟสว่าง กำแพงทาสีขาว มีพื้นที่ประมาณ 18 ตารางฟุต (เกือบ 2 ตารางเมตร) พื้นเป็นไม้ไซปรัสของญี่ปุ่น จากเพดานมีเชือกเป็นห่วงสำหรับผูกคอห้อยลงมา และมีเสียงสวดเบา ๆ จากเทป เมื่อถึงเวลาฝ่าที่เป็นประตูก็จะหมุนเปิดออก เจ้าหน้าที่สองคนนำ

³⁸ ธาณี วรภัทร, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 11 น.165.

นักโทษที่มีผ้าปิดตา มือสองข้างมัดไขว้หลัง เท้าเปล่าและอยู่ในชุดผ้าฝ้ายขาวเดินเข้ามา และให้ไปยืนตรงกลางห้องที่มีกำแพงทึบ เจ้าหน้าที่คนหนึ่งเอาห่วงเชือกคล้องคอ นักโทษจะอยู่ในสภาพจิตที่สงบ จากนั้นเจ้าหน้าที่จะถอยออกไปทิ้งให้นักโทษยืนอยู่ในห้องพร้อมห่วงคล้องคอคนเดียว ทันใดนั้นพื้นไม้ที่นักโทษยืนอยู่ก็เปิดออกแบบไม่ให้มีการรู้ตัวก่อนตัวนักโทษตกหายลงไป ประตูกลนั้น เชือกที่สวมคออยู่ถูกดึงให้ตึงขึ้นมาทันที คอของนักโทษหักในทันทีตัวของนักโทษห้อยอยู่ในห้องข้างล่าง การประหารชีวิต ผู้ประหาร 5 คน จะกดสวิตช์ไฟพร้อมกันโดยอันที่เป็นของจริงมีอยู่เพียง 1 อัน ไม่มีใครรู้ว่าสวิตช์ตัวใดเป็นของจริงที่ทำให้พื้นเปิดทั้งนี้เพื่อลดความเครียดของเจ้าหน้าที่ประหาร กฎหมายญี่ปุ่นบังคับให้ห้อยอยู่เช่นนั้นไม่ต่ำกว่า 5 นาที เมื่อเวลาผ่านไป 30 นาทีผู้ที่ประหารก็จะไปดูศพเพื่อตรวจสอบว่าตายแล้วหรือไม่

เมื่อมีการดำเนินการประหารชีวิตนักโทษรายใดไปแล้วหากปรากฏว่ามีการประหารชีวิตนักโทษผิดพลาด กฎหมายว่าด้วยการชดเชยค่าตอบแทนในคดีอาญา (The Criminal Compensation Act) กำหนดให้รัฐจ่ายค่าชดเชยให้กับญาติของนักโทษที่ถูกประหารชีวิตเป็นจำนวนไม่เกิน 30 ล้านเยน เป็นการแสดงให้เห็นว่าประเทศญี่ปุ่นยอมรับว่าการประหารชีวิตอาจเกิดความผิดพลาดได้

3.3 สหรัฐอเมริกา

ระบบกฎหมายของสหรัฐอเมริกาคือระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law) ที่เน้นความยุติธรรมเฉพาะคดีมากกว่าที่จะสร้างกฎเกณฑ์ที่จะใช้ในอนาคต คำพิพากษาของศาลในคดีหนึ่งจะเป็นบรรทัดฐานให้ศาลในคดีต่อไปในอนาคต โดยนำเอาหลักเกณฑ์ที่เกิดขึ้นในคดีก่อนที่เคยเกิดขึ้นแล้วมาใช้ และเน้นให้ความสำคัญในเรื่องวิธีการพิจารณามากกว่าเนื้อหาในทางสารบัญญัติ เพราะเชื่อว่าความยุติธรรมส่วนใหญ่อยู่ที่ระบบวิธีการพิจารณาพิพากษาคดี

3.3.1 กระบวนการยุติธรรมทางอาญา

สหรัฐอเมริกาประกอบไปด้วย รัฐต่างๆ 50 รวมตัวเข้าด้วยกันเป็นสหรัฐอเมริกา กฎหมายอาญาในระบบกฎหมายของสหรัฐอเมริกามีทั้งส่วนที่เป็นกฎหมาย Common Law และส่วนที่เป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งได้แก่ตัวบทกฎหมายของรัฐบาลกลางแห่งสหรัฐอเมริกา และกฎหมายของมลรัฐต่าง ๆ กฎหมายอาญาสารบัญญัติส่วนใหญ่ที่ใช้อยู่ในมลรัฐต่าง ๆ เกิดจากหลักคอมมอนลอว์ แต่ก็มีแนวโน้มนิยมใช้กฎหมายลายลักษณ์อักษรมากขึ้น โดยคำนึงถึงหลักสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ไม่ขัดต่อบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ
2. ต้องกำหนดความผิดและโทษไว้แน่นอนไม่เคลือบคลุม (void-for-vagueness)
3. ไม่มีผลบังคับย้อนหลัง (Expost factor Law)³⁹

3.3.2 การกำหนดโทษ

การกำหนดโทษในสหรัฐอเมริกานั้น รัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกาและแก้ไขเพิ่มเติม The Constitution of the United States Amendments to the Constitution ครั้งที่ 8⁴⁰ กำหนดว่า จะกำหนดค่าประกันเกินควร หรือปรับเกินควรไม่ได้ และการลงโทษที่ร้ายแรงทารุณ หรือผิดปกติวิสัยจะกระทำไม่ได้ และแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 9⁴¹ กำหนดว่า บรรดาสิทธิที่ได้จำแนกไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ จะตีความให้เป็นการปฏิเสธหรือลิดรอนสิทธิของผู้อื่นไม่ได้ จากบทบัญญัติทั้งประการดังกล่าวนี้ จะเห็นได้ว่า การลงโทษที่ร้ายแรงทารุณ หรือผิดปกติวิสัยจะกระทำไม่ได้ ซึ่งการลงโทษผู้กระทำความผิดโดยการประหารชีวิตนั้น เป็นการลงโทษ “ที่โหดร้ายและผิดปกติ”⁴²

³⁹ กอบกุล จันทวโร, “ระบบกฎหมายของสหรัฐอเมริกา และการพิจารณาคดีโดยลูกขุน เปรียบเทียบกับศาลไทย” สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2560, http://freedomthing.blogspot.com/2011/11/blog-post_24.html

⁴⁰ The Constitution of the United States Amendments to the Constitution Article [VIII] (Amendment 8 - Further Guarantees in Criminal Cases) Excessive bail shall not be required, nor excessive fines imposed, nor cruel and unusual punishments inflicted.

⁴¹ The Constitution of the United States Amendments to the Constitution Article [IX] (Amendment 9 - Unenumerated Rights) The enumeration in the Constitution, of certain rights, shall not be construed to deny or disparage others retained by the people

⁴² Paul Marcus & Melanie D. Wilson, Criminal Procedure, P. 200.

แต่การลงโทษประหารชีวิตก็ไม่ใช่การลงโทษอย่างโหดร้ายและผิดปกติเสียไปทั้งหมดถ้าเป็นไปตามหลักเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ดังนี้

1. ผู้พิพากษาและคณะลูกขุนได้พิจารณาและได้รับคำแนะนำอย่างเพียงพอเกี่ยวข้องเท็จจริงในการกระทำความผิดและผลกระทบที่เกี่ยวกับอาชญากรรมและประวัติของจำเลย

2. มีขั้นตอนการตรวจสอบในการที่กำหนดโทษประหารชีวิต⁴³

นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดหรือห้ามมิให้ลงโทษประหารชีวิตโดยถือว่าเป็นการกระทำที่ขัดต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญที่แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 8⁴⁴ คือ 1. คดีการข่มขืน โดยศาลฎีกาให้เหตุผลว่าเป็นการไม่สมเหตุสมผลกับความผิด ในคดี (Coker v. Georgia , supra) 2. คดีที่จำเลยเป็นผู้เยาว์ 3. คดีเป็นบุคคลวิกลจริตขณะกระทำความผิด

3.3.2.1 แนวคิดในการกำหนดโทษ

การกำหนดโทษโดยทั่วไปในสหรัฐอเมริกาไม่แตกต่างจากประเทศอื่นเท่าไร โดยประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 2 ประการ คือ ขั้นตอนแรก การเลือกประเภทของโทษ เพราะแต่ละโทษย่อมมีความร้ายแรงแตกต่างกันโดยเลือกให้มีความเหมาะสมกับความผิดที่ได้กระทำ ขั้นตอนที่ 2 คือการเลือกระดับความร้ายแรงหรือชั้นของโทษประเภทนั้นๆ กระบวนการกำหนดโทษในสหรัฐอเมริกานั้นมีผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยกันหลายฝ่ายโดยถือเป็นกระบวนการที่แยกมาจากการพิจารณาคดี ซึ่งการพิจารณาคดีซึ่งจะจบลงด้วย การพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดหรือไม่ ถ้าศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดแล้วขั้นตอนต่อไปที่ศาลจะต้องดำเนินการ คือ การกำหนดโทษจำเลย โดยปกติจะไม่ได้กระทำในวันเดียวกับการพิพากษาคดี โดยศาลจะให้เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ คือ เจ้าพนักงานคุมประพฤติสืบเสาะข้อเท็จจริงแล้วทำรายงานก่อนกำหนดโทษ (Pre-Sentence Report) เสนอต่อศาล ในรายงานจะมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้องการกระทำผิดและผู้กระทำความผิด รวมทั้งข้อเสนอแนะในการกำหนดโทษพร้อมทั้งแจ้งให้จำเลยทราบด้วย ถ้าหากไม่มีการโต้แย้งศาลจะใช้รายงานนั้นเป็นข้อมูลในการกำหนดโทษ แต่หากมีการโต้แย้งรายงานนั้น อาจจะต้องมีการไต่สวนพยานหลักฐานให้ได้ข้อเท็จจริงในเบื้องต้นเสียก่อนว่ารายงานนั้นมีความน่าเชื่อถือเพียงใดแล้วศาลจะทำการกำหนดโทษต่อไป

⁴³ Ibid.

⁴⁴ Ibid, 206.

กระบวนการกำหนดโทษในระบบกฎหมายสหรัฐมีระบุไว้ในกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาของสหรัฐอเมริกา (Federal Rules of Criminal Procedure) ข้อ 32 ว่าหลังจากเสร็จการพิจารณาคดีแล้วศาลจะต้องกำหนดโทษโดยไม่ชักช้า แต่คู่ความสามารถขอให้ศาลเลื่อนระยะเวลาออกไปได้หากเห็นว่าข้อมูลยังไม่เพียงพอ ทั้งนี้ ก่อนการกำหนดโทษศาลต้องให้โอกาสพนักงานอัยการและทนายจำเลยในกาแสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลที่สำคัญในการให้ศาลใช้ดุลพินิจ โดยกฎหมายกำหนดให้ศาลสอบถามจำเลยโดยตรง สำหรับการจัดทำรายงานสืบเสาะก่อนกำหนดโทษ (Pre-sentence Report) ของพนักงานคุมประพฤติ โดยหลักแล้วสำหรับความผิดประเภท Felony จะต้องจัดทำทุกคดี เว้นแต่ศาลเห็นว่าข้อมูลเพียงพอแล้ว โดยศาลจักต้องบันทึกเหตุผลว่าทำไมถึงไม่มีการจัดทำรายงานดังกล่าว ในรายงานดังกล่าวจะต้องมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโทษซึ่งมาจากการที่พนักงานคุมประพฤติปรับข้อมูลที่ได้จากการสืบเสาะเข้ากับแนวทางในการกำหนดโทษ (Sentencing Guidelines) ก่อนที่ศาลจะกำหนดโทษศาลจะต้องเปิดโอกาสให้คู่ความทั้งสองฝ่ายทราบรายงานดังกล่าวก่อน

3.3.2.2 การกำหนดความผิดและชั้นของโทษ

ในสหรัฐอเมริกายังมีบางมลรัฐที่ยังไม่ได้ยกเลิกโทษประหารชีวิต ซึ่งโทษสูงสุดในกฎหมายก็คือโทษประหารชีวิต โดยมีวิธีการประหารชีวิตที่แตกต่างกันออกไปโทษที่รุนแรงรองลงมาและเป็นโทษที่ใช้เป็นหลักในสหรัฐอเมริกา คือ โทษจำคุก จำแนกได้เป็น โทษจำคุกตลอดชีวิต (Life Imprisonment) และโทษจำคุกแบบมีกำหนดเวลา นอกจากนี้โทษจำคุกตลอดชีวิตอาจจำแนกได้เป็นโทษจำคุกตลอดชีวิตที่มีโอกาสพักการลงโทษ และโทษจำคุกตลอดชีวิตที่ไม่มีโอกาสพักการลงโทษ (Life Without Parole) สำหรับเวลาในการกำหนดโทษจำคุกนั้นขึ้นอยู่กับแต่ละรัฐจะเป็นผู้กำหนด ในปัจจุบันมีรูปแบบการลงโทษที่เกิดขึ้นใหม่และใช้กันอย่างแพร่หลาย เรียกว่า โทษระดับกลาง (Intermediate Punishment) ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า หากมองในระดับความรุนแรงของโทษด้านหนึ่งก็คือโทษจำคุก และอีกด้านหนึ่งก็คือการคุมประพฤติแล้ว มาตรการอื่น ๆ ที่อยู่ตรงกลางก็จะเรียกว่าโทษระดับกลาง

นอกจากนี้ยังมีโทษระดับกลางรูปแบบอื่นๆ ได้แก่ การคุมประพฤติแบบเข้ม (Intensive Probation) การทำงานบริการสังคม (Community Service) การใช้ค่ายทหาร (Boot camp) การกักขังในบ้านโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring) ศูนย์เลี้ยงโทษจำคุก (Diversion Center) บ้านกึ่งวิถี (Half-way House) และการชดเชยความเสียหาย (Restitution)

การกำหนดชั้นโทษในระบบกฎหมายสหรัฐอเมริกา (United States Code : USC)⁴⁵ โทษจำคุกมีการแบ่งออกเป็นระดับชั้น ได้แก่โทษจำคุกตลอดชีวิตและโทษจำคุกที่มีกำหนดเวลา โดยมีการจำแนกประเภทของโทษเอาไว้ 9 ชั้น ตามมาตรา 3559 แห่ง United States Code : USC ดังนี้

1. ความผิดที่มีโทษชั้นสูงจำคุกตลอดชีวิตหรือประหารชีวิตเรียกว่า Class A Felony เช่น ความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อนหรือฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ตามมาตรา 1111 ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา ตามมาตรา 2241,2242 เป็นต้น
2. ความผิดที่มีโทษชั้นสูงจำคุกตั้งแต่ 20 ปี ขึ้นไปเรียกว่า Class B Felony เช่น ความผิดฐานกรรโชกทรัพย์ตามมาตรา 1951 ฐานขายหรือซื้อเด็กเพื่อใช้ในการผลิตสื่อบลามกตามมาตรา 2251A

⁴⁵United States Code : USC) TITLE 18—CRIMES AND CRIMINAL PROCEDURE
3559. Sentencing classification of offenses

(a) CLASSIFICATION.—An offense that is not specifically classified by a letter grade in the

section defining it, is classified if the maximum term of imprisonment authorized is—

(1) life imprisonment, or if the maximum penalty is death, as a Class A felony;

(2) twenty-five years or more, as a Class B felony;

(3) less than twenty-five years but ten or more years, as a Class C felony;

(4) less than ten years but five or more years, as a Class D felony;

(5) less than five years but more than one year, as a Class E felony;

(6) one year or less but more than six months, as a Class A misdemeanor;

(7) six months or less but more than thirty days, as a Class B misdemeanor;

(8) thirty days or less but more than five days, as a Class C misdemeanor;

or

(9) five days or less, or if no imprisonment is authorized, as an infraction.

3. ความผิดที่มีโทษขั้นสูงจำคุกตั้งแต่ 10 ปี แต่ไม่ถึง 20 ปีเรียกว่า Class C Felony เช่น ความผิดฐานทำร้ายโดยมีอาวุธร้ายแรง (มาตรา 111)

4. ความผิดที่มีโทษขั้นสูงจำคุกตั้งแต่ 5 ปี แต่ไม่ถึง 10 ปีเรียกว่า Class D Felony เช่น ความผิดฐานดักฟังการสื่อสาร (มาตรา 2511)

5. ความผิดที่มีโทษขั้นสูงจำคุกตั้งแต่ 1 ปี แต่ไม่ถึง 5 ปีเรียกว่า Class E Felony เช่น ความผิดฐานทำร้ายร่างกายเจ้าหน้าที่ (มาตรา 111)

6. ความผิดที่มีโทษขั้นสูงจำคุกตั้งแต่ 6 เดือนแต่ไม่ถึง 1 ปีเรียกว่า Class A misdemeanor

7. ความผิดที่มีโทษขั้นสูงจำคุกตั้งแต่ 30 วันแต่ไม่ถึง 6 เดือนเรียกว่า Class B misdemeanor

8. ความผิดที่มีโทษขั้นสูงจำคุกตั้งแต่ 5 วัน แต่ไม่ถึง 30 วันเรียกว่า Class C misdemeanor

9. ความผิดที่มีโทษจำคุกน้อยกว่า 5 วันหรือโทษอย่างอื่นเรียกว่า Infraction จากการแบ่งประเภทความผิดที่สัมพันธ์กับโทษจำคุกตามมาตรา 3559 นั้น ในการลงโทษจำคุกของศาลยังมี มาตรา 3581⁴⁶ ที่กำหนดระดับของโทษที่จะใช้กำหนดโทษของประเภทความผิดไว้ดังนี้

1. Class A Felony ศาลต้องลงโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุกมีกำหนดเวลา
2. Class B Felony ศาลลงโทษจำคุกได้ไม่เกิน 25 ปี

⁴⁶ United States Code : USC) TITLE 18—CRIMES AND CRIMINAL PROCEDURE
3581. Sentence of imprisonment

(1) for a Class A felony, the duration of the defendant's life or any period of time;

(2) for a Class B felony, not more than twenty-five years;

(3) for a Class C felony, not more than twelve years;

(4) for a Class D felony, not more than six years;

(5) for a Class E felony, not more than three years;

(6) for a Class A misdemeanor, not more than one year;

(7) for a Class B misdemeanor, not more than six months;

(8) for a Class C misdemeanor, not more than thirty days; and

(9) for an infraction, not more than five days.

3. Class C Felony ศาลลงโทษจำคุกได้ไม่เกิน 12 ปี
4. Class D Felony ศาลลงโทษจำคุกได้ไม่เกิน 6 ปี
5. Class E Felony ศาลลงโทษจำคุกได้ไม่เกิน 3 ปี
6. Class A misdemeanor ศาลลงโทษจำคุกได้ไม่เกิน 1 ปี
7. Class B misdemeanor ศาลลงโทษจำคุกได้ไม่เกิน 6 เดือน
8. Class C misdemeanor ศาลลงโทษจำคุกได้ไม่เกิน 30 วัน
9. Infraction ศาลลงโทษจำคุกได้ไม่เกิน 5 วัน
10. โทษปรับ มีกำหนดไว้ในมาตรา 3571⁴⁷ ดังนี้

1. ความผิด Felony บุคคลธรรมดาปรับไม่เกิน 250,000 ดอลลาร์สหรัฐ
นิติบุคคลปรับไม่เกิน 500,000 ดอลลาร์สหรัฐ

2. ความผิด Misdemeanor บุคคลธรรมดาปรับไม่เกิน 100,000 ดอลลาร์สหรัฐ
นิติบุคคลปรับไม่เกิน 200,000 ดอลลาร์สหรัฐ

⁴⁷ United States Code : USC) TITLE 18—CRIMES AND CRIMINAL PROCEDURE

3571. Sentence of fine

(a) IN GENERAL.—A defendant who has been found guilty of an offense may be sentenced to pay a fine.

(b) FINES amount specified in the law setting forth the offense;

(2) the applicable amount FOR INDIVIDUALS.—Except as provided in subsection (e) of this section, an

individual who has been found guilty of an offense may be fined not more than the greatest of—

(1) the under subsection (d) of this section;

(3) for a felony, not more than \$250,000;

(4) for a misdemeanor resulting in death, not more than \$250,000;

(5) for a Class A misdemeanor that does not result in death, not more than \$100,000;

(6) for a Class B or C misdemeanor that does not result in death, not more than \$5,000; or

(7) for an infraction, not more than \$5,000.

3. Infraction บุคคลธรรมดาปรับไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์สหรัฐ นิติบุคคลปรับไม่เกิน 10,000 ดอลลาร์สหรัฐ

นอกจากนี้กฎหมายยังบัญญัติถึงหลักเกณฑ์ที่ศาลจะใช้ในการกำหนดโทษไว้ในมาตรา 3553⁴⁸ วางหลักเกณฑ์สำหรับศาลในการพิจารณากำหนดโทษ ดังนี้

1. สภาพความผิดและประวัติการกระทำความผิด
2. ความจำเป็นของการลงโทษ เพื่อข่มขู่ ยับยั้ง คั่งครองสังคม และการฟื้นฟูแก้ไขผู้กระทำความผิด
3. ประเภทของโทษที่ศาลสามารถกำหนดได้
4. แนวทางปฏิบัติในการกำหนดโทษและนโยบายของคณะกรรมการกำหนดโทษของสหรัฐอเมริกา

⁴⁸ 3553. Imposition of a sentence

(a) FACTORS TO BE CONSIDERED IN IMPOSING A SENTENCE.—The court shall impose a sentence sufficient, but not greater than necessary, to comply with the purposes set forth in paragraph

(2) of this subsection. The court, in determining the particular sentence to be imposed, shall consider—

(1) the nature and circumstances of the offense and the history and characteristics of the defendant;

(2) the need for the sentence imposed—

(A) to reflect the seriousness of the offense, to promote respect for the law, and to provide just punishment for the offense;

(B) to afford adequate deterrence to criminal conduct;

(C) to protect the public from further crimes of the defendant; and

(D) to provide the defendant with needed educational or vocational training, medical care, or

other correctional treatment in the most effective manner;

(3) the kinds of sentences available;

(4) the kinds of sentence and the sentencing range established for—

(A) the applicable category of offense committed by the applicable category of defendant as

5. ความจำเป็นของการหลีกเลี่ยงความไม่เสมอภาคในการลงโทษ

6. ความจำเป็นในการชดเชยผู้เสียหาย

3.3.3 มาตรการการบังคับโทษ

กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของสหรัฐอเมริกานั้นมีรากฐานมาจากระบบของประเทศอังกฤษ โดยหน่วยงานที่ทำหน้าที่ดูแลบังคับโทษ คือ กรมราชทัณฑ์ อยู่ในสังกัดของกระทรวงยุติธรรม และมีการจัดตั้งสำนักราชทัณฑ์แห่งรัฐบาลกลาง (The Federal Prison Rehabilitation Act 1965)

รูปแบบของเรือนจำจะเป็นเรือนจำระบบปิดและเรือนจำในระบบเปิด หรือเรือนจำชั่วคราวแบ่งออกเป็น 3 ระบบได้แก่

1. เรือนจำส่วนกลาง (Federal prison)
2. เรือนจำในระดับมลรัฐ (State Prison)
3. เรือนจำในระดับท้องถิ่น (The County and Municipal prison)

นอกจากนี้ในเรือนจำยังแบ่งระดับความมั่นคงปลอดภัยของเรือนจำไว้ 4 ระดับ

1. เรือนจำความมั่นคงต่ำสุด (Minimum Security) รูปแบบจะเป็นทัณฑสถานปิด
2. เรือนจำความมั่นคงต่ำ (Low Security) รูปแบบเป็นเรือนจำแบบปิด มีเรือนนอน

เป็นห้องขัง

3. เรือนจำความมั่นคงปานกลาง (Medium Security) เป็นเรือนจำปิดที่มีโครงสร้างทางกายภาพที่แข็งแรงมีรั้ว 2 ชั้น มีระบบป้องกันการหลบหนีที่ทันสมัย ห้องขังจะแยกเป็นห้องเดี่ยวหรือห้องคู่

4. เรือนจำความมั่นคงสูง (High Security) เป็นเรือนจำแบบปิดที่มีโครงสร้างทางกายภาพที่แข็งแรงมากที่สุด

ในการบริหารจัดการเรือนจำนั้นจะมีคณะกรรมการราชทัณฑ์ (Board of Corrections) เป็นผู้กำหนดมาตรฐานโครงการการดูแลสุขภาพกิจกรรม การก่อสร้าง การคุมประพฤติ และด้านอื่น ๆ ของเรือนจำ⁴⁹

⁴⁹ ธานี วรภัทร์, “การลดปริมาณผู้ต้องขังในเรือนจำศึกษามาตรการทางกฎหมายในชั้นบังคับโทษจำคุก,” (รายงานผลการวิจัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2555), น. 86 - 90.

3.3.4 การลงโทษประหารชีวิต

สหรัฐอเมริกายังคงเป็นหนึ่งในที่ยังมีโทษประหารชีวิตอยู่แม้ว่ายังมีการยกเลิกโทษประหารชีวิตไปแล้วในหลายมลรัฐ ในหัวข้อนี้จะกล่าวถึงวิธีการลงโทษที่ยังใช้กันอยู่ในสหรัฐอเมริกา

1. การฉีดยาพิษเข้าร่างกาย วิธีการประหารชีวิตแบบนี้ เป็นการฉีดยาพิษเข้าไปในร่างกายของนักโทษการประหารวิธีนี้ถูกใช้ในรัฐเท็กซัส และในรัฐอื่น ๆ มีวิธีการเป็น 3 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 ฉีดยาโซเดียมไทโอเพนทอล หรือสารบาร์บิทูเรตเพื่อทำให้นักโทษหมดสติ

ขั้นตอนที่ 2 ฉีดยาแพนคูโรเนียม โบรไมด์ (Pancuronium Bromide) เพื่อทำให้กล้ามเนื้อต่างๆผ่อนคลาย และมีผลให้ปอดและกระบังลมหยุดทำงาน

ขั้นตอนที่ 3 ฉีดยาโพแทสเซียมคลอไรด์ (Potassium Chloride; KCl) เข็มขึ้นเพื่อให้หัวใจหยุดทำงาน

2. การนั่งเก้าอี้ไฟฟ้า นักโทษจะต้องนั่งอยู่ที่เก้าอี้ซึ่งถูกสร้างโดยเฉพาะ นักโทษจะถูกโกนผมและขนตามร่างกายออกทั้งหมด เพื่อจะทำให้กระแสไฟฟ้าเข้าไปในร่างกายของนักโทษได้ง่าย เมื่อมีการเปิดกระแสไฟฟ้าร่างกายของนักโทษก็จะกระตุกโดยมีผ้าคาดรัดตัวไว้เกิดอาการอาเจียน ปัสสาวะ อุจจาระ ออกทั้งหมด ปริมาณ กระแสไฟฟ้าที่ใช้ในการประหารชีวิตจะแตกต่างกันไปตามระบบของแต่ละรัฐ โดยจะคำนึงถึงน้ำหนัก ตัวของผู้ต้องขังด้วย เช่น ในรัฐจอร์เจีย นักโทษประหารจะได้รับกระแสไฟฟ้า 2,000 โวลต์ เป็นเวลา 4 วินาที จากนั้น 1,000 โวลต์ อีก 7 วินาที และ 208 โวลต์ อีก 2 นาที และนำศพไปแช่น้ำอุ่นต่ออีก 3 นาที

3. การประหารโดยการรมแก๊ส นักโทษจะต้องอยู่ในห้อง หรือตู้ที่ไม่มีอากาศเข้าได้ และมีช่องใส่สารโพแทสเซียมไซยาไนด์ หรือ โซเดียมไซยาไนด์ ผสมกับกรดไฮโดรคลอริก จะทำให้เกิดแก๊สไฮโดรไซยานิก ซึ่งจะทำลายความสามารถในการผลิตฮีโมโกลบินในเม็ดเลือด นักโทษจะหมดสติในเวลาไม่กี่วินาที และจะเสียชีวิตในเวลาอีกไม่นานนัก หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่ซึ่ง สวมชุดและหน้ากากป้องกันแก๊สจะทำความสะอาดศพนักโทษ โดยปราศจากสารพิษ ในประเทศสหรัฐอเมริกามี 7 รัฐ ที่ใช้วิธีการประหารแบบนี้

4. การแขวนคอ เจ้าหน้าที่จะผูกเชือกที่คอของนักโทษประหาร จากนั้นประตุกลซึ่งอยู่ที่พื้นใต้ นักโทษจะเปิดออก นักโทษก็จะตกลงไปซึ่งจะทำให้คอของนักโทษนั้นหักลงทำให้นักโทษเสียชีวิตในทันที เพื่อป้องกันการที่คอกนักโทษจะขาด เจ้าหน้าที่ต้องคำนวณ ความยาวของเชือกให้สัมพันธ์กับน้ำหนักตัวของนักโทษ รัฐวอชิงตันและรัฐเดลาแวร์ใช้วิธีการประหารชีวิตแบบนี้ ส่วนรัฐนิวแฮมป์เชียร์จะใช้วิธีดังกล่าวถ้าหากวิธีการฉีดยาพิษเข้าร่างกายถูกห้ามใช้

5. การยิงเป้า วิธีการนี้จะมีเจ้าหน้าที่ 5 คน ถือปืนเล็งไปที่นักโทษประหาร แต่บางคนจะถือปืนที่ไม่มีลูกกระสุนดั่งนั้น จะไม่สามารถ ทราบได้ว่าเพศฆาตคือใครคล้ายกับวิธีประหารชีวิตของประเทศตอนที่ใช้วิธีการประหารชีวิตด้วยวิธีการยิงเป้า

บทที่ 4

กฎหมายที่เกี่ยวกับการลงโทษประหารชีวิต

วิเคราะห์สัดส่วนการกำหนดโทษ และมาตรการการบังคับโทษ

กฎหมายที่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการลงโทษประหารชีวิตตามกฎหมายของประเทศไทย นั้นมีอยู่ด้วยกันหลายฉบับไม่ว่าจะเป็นกฎหมายที่กำหนดบทลงโทษหรือวิธีการบังคับโทษ ดังจะได้กล่าวต่อไป เมื่อเราทราบว่ากฎหมายฉบับใดที่เกี่ยวกับการลงโทษประหารชีวิตและจากนั้นจะเป็นการวิเคราะห์ศึกษาถึงการกำหนดโทษของกฎหมายนั้นมีความเหมาะสมกับความผิดที่ผู้กระทำความผิดสมควรได้รับหรือไม่เพื่อเป็นการลดปัญหาในทางปฏิบัติสำหรับการบังคับโทษต่อไปรวมถึงมาตรการบังคับโทษสืบเนื่องมาจากปัญหาในการบังคับโทษตามกฎหมายไทยนั้น ถึงแม้จะมีการบัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษรแต่เมื่อถึงขั้นตอนของการบังคับโทษบางกรณีไม่สามารถนำบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นมาใช้บังคับได้อย่างจริงจังจ้องเป็นรูปธรรม

4.1 กฎหมายที่เกี่ยวกับการลงโทษประหารชีวิต

ประเทศไทยยังเป็นประเทศที่มีการลงโทษประหารชีวิตถึงแม้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมิได้บัญญัติรองรับไว้ แต่ก็มีบทบัญญัติเป็นบทลงโทษและมีการกำหนดโทษประหารชีวิตไว้ในประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 นอกจากนี้ยังมีกฎหมายต่าง ๆ ที่มีการบัญญัติรองรับการเพื่อบังคับใช้กฎหมายที่มีโทษประหารชีวิต ดังจะกล่าวต่อไป

4.1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศที่กำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ไว้ หนึ่งในนั้นคือ การกำหนดให้มีการรับรองคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลเอาไว้ว่าผู้ใดจะล่วงละเมิดมิได้ เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ ซึ่งก็สอดคล้องกับหลักการของสิทธิมนุษยชนในเรื่องของการลงโทษบุคคลไว้ โดยมีการกำหนดหลักประกันในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ไว้ ซึ่งในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 28 กำหนดว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย” และวรรคท้าย “การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรม จะกระทำมิได้” ถึงแม้ว่าในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 28 วรรคท้ายจะบัญญัติรองรับว่า การทรมาน ทารุณ

กรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรม จะกระทำมิได้ โดยมีการตัดถ้อย “ว่าคำ การลงโทษตามคำพิพากษาของศาลหรือตามที่กฎหมายบัญญัติไม่ถือว่าเป็นการลงโทษด้วยวิธีการ โหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรม” ซึ่งเคยปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญพุทธศักราช 2550 ออกไปแต่ถ้อยคำ ดังกล่าวก็มีได้หมายความว่า การลงโทษโดยคำพิพากษาของศาลจะเป็นการลงโทษที่รุนแรง โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมไม่ ฉะนั้นการที่ศาลตัดสินลงโทษผู้กระทำความผิดโดยกำหนดโทษตามความร้ายแรง ของการกระทำความผิดจึงไม่ถือว่าเป็นการกระทำที่ขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

4.1.2 กฎหมายที่กำหนดบทลงโทษประหารชีวิต

ตามบทบัญญัติของกฎหมายไทยได้กำหนดฐานความผิดที่มีบทลงโทษประหารชีวิตไว้ทั้งหมด 57 ฐานความผิด ดังปรากฏตามภาคผนวก ก ซึ่งในที่นี้จะขอกล่าวถึงบทบัญญัติของกฎหมายเพียง 3 ฉบับ คือ

- 1.ประมวลกฎหมายอาญา เป็นกฎหมายพื้นฐานที่กำหนดว่าการกระทำใดเป็น ความผิดและกำหนดบทลงโทษไว้ ซึ่งมีการกำหนดโทษประหารชีวิตไว้ในฐานความผิดต่าง ๆ ดังนี้
 1. ความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และผู้สำเร็จ ราชการแทนพระองค์ มาตรา 107 มาตรา 108 มาตรา 109 มาตรา 110 มาตรา 111
 2. ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร มาตรา 113
 3. ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายนอกราชอาณาจักร มาตรา 119 มาตรา 121 มาตรา 122 มาตรา 124 มาตรา 129
 4. ความผิดต่อความสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศ มาตรา 132 มาตรา 135/1 มาตรา 135/2 มาตรา 135/3
 5. ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ มาตรา 148 มาตรา 149
 6. ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม มาตรา 201 มาตรา 202
 7. ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน มาตรา 218 มาตรา 220 มาตรา 222 มาตรา 224
 8. ความผิดเกี่ยวกับเพศ มาตรา 277 ทวิ มาตรา 277 ตริ มาตรา 280
 9. ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย มาตรา 288 มาตรา 289 มาตรา 312 ทวิ มาตรา 313 มาตรา 314
 10. ความผิดฐานกรรโชก ริดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ มาตรา 339 มาตรา 339 ทวิ มาตรา 340 มาตรา 340 ทวิ

2. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พ.ศ. 2558)

- ความผิดฐานเป็นเจ้าของหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ เจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น โดยมีชอบ ตามมาตรา 123/2

3.พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2542

1. ความผิดฐานเป็นผู้ ผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ถ้าเป็นการกระทำเพื่อจำหน่าย ตามมาตรา 65

2. ความผิดฐานจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 มีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์เกินยี่สิบกรัมขึ้นไป ตามมาตรา 66 วรรคสาม

3. ความผิดฐานใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้ายใช้อำนาจครอบงำ ผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ให้ผู้อื่นเสพยาเสพติดให้โทษ ถ้าเสพยาเสพติดให้โทษซึ่งเป็นวัตถุแห่งการกระทำความผิดเป็นเฮโรอีน และเป็นการกระทำต่อหญิงหรือต่อบุคคลซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ ตามมาตรา 93 วรรคท้าย

4.1.3 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติกำหนดหลักเกณฑ์ ทางปฏิบัติของกระบวนการยุติธรรมในการดำเนินคดีอาญา เริ่มตั้งแต่การดำเนินคดีของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ตลอดจนการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล เมื่อศาลมีคำพิพากษาตัดสินลงโทษผู้กระทำความผิดจนคดีเสร็จเด็ดขาดแล้วต้องมีการบังคับโทษ ซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้กำหนดหลักเกณฑ์ว่าด้วยการบังคับตามคำพิพากษาไว้ใน ภาค 6 ว่าด้วยการบังคับตามคำพิพากษาและค่าธรรมเนียม โดยหลักแล้วเมื่อคดีถึงที่สุดแล้วให้มีการบังคับคดีโดยไม่ชักช้า และยังได้กำหนดวิธีการบังคับโทษประหารชีวิตในกรณีที่ผู้ต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ประหารชีวิต ว่าเมื่อผู้ใดต้องคำพิพากษาให้ประหารชีวิต ให้เจ้าหน้าที่นำตัวผู้นั้นไปประหารชีวิตเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันฟังคำพิพากษา

แต่อย่างไรก็ตาม มีข้อยกเว้นสำหรับผู้ที่ต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษสามารถถวายเรื่องราวหรือคำแนะนำขอให้พระราชทานอภัยโทษได้ ฉะนั้นเมื่อมีการทูลเกล้าขอพระราชทานอภัยโทษตามกฎหมายให้ทูลเกล้าขอพระราชทานอภัยโทษไว้ก่อนจนกว่าจะพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมถวายเรื่องราวหรือคำแนะนำขึ้นไปนั้น แต่ถ้าทรงยกเรื่องราว นั้นเสียก็ให้จัดการประหารชีวิตก่อนกำหนดนี้ได้

4.1.4 พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ฉบับใหม่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2560 โดยมีผลบังคับใช้เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา มีผลยกเลิกพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ทุกฉบับที่ผ่านมา เนื่องจากพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 บังคับใช้มาเป็นเวลานานมีหลักการและบทบัญญัติไม่สอดคล้องกับนโยบายทางอาญาของประเทศและไม่เป็นไปตามมาตรฐานสากล รวมทั้งยังไม่สามารถจัดการหรือบริหารโทษของผู้ต้องขังเฉพาะรายหรือเฉพาะคดีไม่เหมาะสม เนื่องจากไม่มีบทบัญญัติให้อำนาจในการดำเนินการ และไม่สามารถดำเนินการให้มีสถานที่ควบคุมหรือคุมขังต้องขังประเภทอื่น นอกจากการคุมขังไว้ในเรือนจำ จึงกำหนดให้มีคณะกรรมการราชทัณฑ์เพื่อกำหนดนโยบายและทิศทางในการบริหารงานราชทัณฑ์ และปรับปรุงกฎหมายให้มีความเหมาะสมและเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ซึ่งถือว่าเป็นหลักการใหม่ต่างจากพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 ที่กำหนดให้มีคณะกรรมการราชทัณฑ์ ซึ่งกำหนดให้คณะกรรมการราชทัณฑ์ มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. กำหนดนโยบายและทิศทางในการบริหารงานราชทัณฑ์เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจด้านการราชทัณฑ์อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ให้คำแนะนำหรือปรึกษาแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ความเห็นชอบ ระเบียบ หรือประกาศต่างๆ
3. กำหนดหรือเสนอแนะแนวทาง กลยุทธ์ และมาตรการในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานราชทัณฑ์ หรือการดำเนินการตามแผนการบริหารงานราชทัณฑ์ให้เป็นไปโดยมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล กำหนดแนวทางในการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังให้กลับตนเป็นดีก่อนการปล่อยผู้ต้องขัง รวมทั้งมาตรการดูแลช่วยเหลือผู้ต้องขังมิให้กลับมากระทำความผิดซ้ำอีกและเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี หน่วยงานของรัฐ องค์กรที่เกี่ยวข้อง
4. กำหนดมาตรฐานการดำเนินการด้านต่างๆ ของเรือนจำให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

เมื่อศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว กรมราชทัณฑ์ซึ่งหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่ใช้อำนาจในทางบริหารเพื่อบังคับการให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 ในการกำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ โดยมีภารกิจ ดังนี้

กรมราชทัณฑ์มีภารกิจเกี่ยวกับการควบคุม และแก้ไขพฤติกรรมผู้ต้องขังโดยมุ่งพัฒนาเป็นองค์กรพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อแก้ไข ผู้ที่ผู้ต้องขังให้กลับตนเป็นพลเมืองดีมีสุขภาพกายและจิตที่ดี ไม่หวนกลับมากระทำผิดซ้ำได้รับการพัฒนาทักษะฝีมือในการประกอบอาชีพที่สุจริต และสามารถดำรงชีวิตในสังคมภายนอกได้อย่างปกติโดยสังคมให้การยอมรับ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งตามกฎหมาย โดยดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการราชทัณฑ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดแนวทางปฏิบัติต่อผู้ต้องขังให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบายของกระทรวง หลักราชาวิทยาลัย และหลักทัณฑ์วิทยา ตลอดจนข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง และข้อเสนอแนะในเรื่องที่เกี่ยวข้องขององค์การสหประชาชาติ
3. ดำเนินการเกี่ยวกับการสวัสดิการและการสงเคราะห์แก่ผู้ต้องขัง
4. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ หรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย¹

¹ กรมราชทัณฑ์, “ภารกิจและอำนาจหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์” สืบค้นเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2559, <http://www.correct.go.th/newcorrectweb/index.php/about-us/authority-and-division>

ตารางที่ 4.1 ตารางแสดงโครงสร้างกรมราชทัณฑ์ของประเทศไทย²

4.2 การลงโทษประหารชีวิตในประเทศไทย

เนื่องจากประเทศไทยยังมีโทษประหารชีวิตอยู่จึงจำเป็นต้องทำการศึกษาถึงประวัติความเป็นมาของการลงโทษประหารชีวิตในอดีตที่ผ่านมาเพื่อให้ทราบถึงวิธีการการลงโทษ การกำหนดโทษในอดีตของแต่ละยุคแต่ละสมัย

² กรมราชทัณฑ์, “โครงสร้างกรมราชทัณฑ์”. สืบค้นเมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2559, <http://www.correct.go.th/newcorrectweb/index.php/about-us/organization>

4.2.1 สมัยกรุงศรีอยุธยา

ในสมัยกรุงศรีอยุธยา เป็นอาณาจักรที่รุ่งเรืองที่สุดอีกยุคสมัยหนึ่งของไทยเรา พบว่ามีการตราบทลงโทษขั้นรุนแรงที่สุดคือ โทษประหารชีวิตเอาไว้ในพระไอยการกระบดศึก ซึ่งเป็นกฎหมายที่ตราขึ้น ในสมัยสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 2 และมีการแก้ไขเพิ่มเติมในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ก่อนจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมอีกครั้งในสมัยสมเด็จพระเอกาทศรถ แต่กฎหมายฉบับนี้ มิได้มีการแก้ไขในบทลงโทษความผิดขั้นประหารชีวิตและวิธีการประหารชีวิตเลยแม้แต่น้อย คือยังคงลักษณะเดิมไว้แต่ครั้งการตราขึ้นในสมัยสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 2 ทุกประการ โดยวิธีการประหารชีวิตตามพระไอยการกระบดศึก บันทึกลงและอธิบายเอาไว้อย่างละเอียดถึงวิธีการลงโทษประหาร 21 วิธีหรือ 21 สถาน ดังนี้

สถาน 1 คือ ให้ออกกระบานศีศะ (กบาลศีระชะ) เลิกออก (เปิดออก) เสียแล้ว เอาคีมคีบก้อนเหล็กแดงใหญ่ใส่ลงไปโนมนสะหมอง (มันสมอง) ศีศะพลุ่งฟูขึ้นดั่งม้อ (หม้อ) เคี้ยว น้ำส้มพะอูม

สถาน 2 คือ ให้อัดแต่หนังจ่าระ (จากร) เบื้องหน้าถึงไพโรปากเบื่องบนทั้งสองข้าง เป็นกำหนด ถึงหมวกหู (ใบหู) ทั้งสองข้างเป็นกำหนด ถึงเกลียวคอชายผมเบื่องหลังเป็นกำหนด (หนังบริเวณคอถึงท้ายทอย) แล้วให้มุ่นกระหมวดผมเข้าทั้งสิ้น (ม้วนเข้าหากัน) เอาท่อนไม้สอดเข้าข้าง ละคนโยกคลอนสั้นเพิกหนังทั้งผมนั้นออกเสียแล้วเอากรวดทรายหยาบขัดกระบานศีศะชำระให้ขาว เหมือนพรรณศรีสังข์

สถาน 3 คือ ให้อาขอกเกี่ยวปากให้อ้าไว้ แลให้ตามประทีป (ดวงไฟ) ไว้ในปาก ไนยหนึ่ง (นัยหนึ่ง) เอาปากสิวอันคมนั้นแสะแหวะผ่าปากจนหมวกหู (ใบหู) ทั้งสองข้าง แล้วเอาขอกเกี่ยวให้อ้าปากไว้ให้โลหิตไหลออกเต็มปาก

สถาน 4 คือ เอาผ้าชุบน้ำมันพันให้ทั่วร่างกายแล้วเอาเพลิงจุด

สถาน 5 คือ เอาผ้าชุบน้ำมันพันนิ้วทั้งสิบนิ้วแล้วเอาเพลิงจุด

สถาน 6 คือ เชือดเนื้อให้เป็นแรงเป็นรื้ออย่าให้ขาดจากกัน ตั้งแต่ใต้คอกลงไปถึงข้อเท้าแล้วเอาเชือกผูกจำ ให้เดินเหยียบรื้อเนื้อรื้อหนังแห่งตน ให้จุดคร่าตีจำให้เดินไปกว่าจะตาย

สถาน 7 คือ เชือดเนื้อให้เนื่องด้วยหนังเป็นแรงเป็นรื้อ ตั้งแต่ใต้คอลงมาถึงเอว และให้เชือดตั้งแต่เอวให้เนื่องด้วยหนังเป็นแรงเป็นรื้อลงมาถึงข้อเท้ากระทำหนังเบื่องบนให้คลุมลงมาเหมือนนุ่งผ้า

สถาน 8 คือ ให้อาห้วงเหล็กสวมข้อศอกทั้งสองข้าง ข้อเข่าทั้งสองข้างให้มันแล้ว เอาหลักสอดในวงเหล็กแย่งชิงตรึงลงไว้กับแผ่นดินอย่าให้เหวตัวได้ แล้วเอาเพลิงรณ (ลน) ให้รอบตัว จนกว่าจะตาย

สถาน 9 คือ ให้เอาเบ็ดใหญ่ที่มีคมสองข้างเกี่ยวทั่วร่างเพิก (เปิด) หนังเนื้อและเอ็นน้อยใหญ่ให้หลุดขาดออกมาจนกว่าจะตาย

สถาน 10 คือ ให้เอามัดที่คมเชือดเนื้อให้ตกออกจากกายแต่ที่ละตำลึง(นำเนื้อมาชั่งให้ได้น้ำหนักหนึ่งตำลึง:มาตราวัดสมัยโบราณ) จนกว่าจะสิ้นมังสา (เนื้อ)

สถาน 11 คือ ให้แล่สับทั่วร่างแล้ว เอาแปรงหวีชุบน้ำแสบกรีดครูดซูดเสาะหนังและเนื้อแลเอ็นน้อยใหญ่ให้ลอกออกให้สิ้นให้อยู่แต่ร่างกระดูก

สถาน 12 คือ ให้นำนอนลงโดยข้างๆ หนึ่งแล้วให้เอาหลาวเหล็กตอกลงไปโดยช่องหูให้แน่นกับแผ่นดินแล้วจับขาทั้งสองข้างหมุนเวียนไปตั้งบุคคลทำบังเวียน (เวียนเทียน)

สถาน 13 คือ ทำมิให้หนังพังหนังขาด แล้วเอาลูกสีลา (ลูกหิน) บดทุบกระดูกให้แหลกย่อย แล้วรวบผมเข้าทั้งสิ้น ยกขึ้นหย่อนลงกระทำให้น้ำเป็นกองเป็นลอมแล้วพับห่อเนื้อหนังกับทั้งกระดูกนั้นทอดวางไว้ตั้งตั้งอันทำด้วยฟางซึ่งเอาไว้เช็ดเท้า

สถาน 14 คือ ให้เคี้ยวน้ำมันให้เดือดพลุ่งพล่าน แล้วลาดลงมาแต่ศีรษะ(ศีรษะ) จนกว่าจะตาย

สถาน 15 คือ ให้กักขังสุนัขร้ายทั้งหลายไว้ อดอาหารหลายวันให้เต็มอยากแล้วปล่อยให้กัดทั้งเนื้อหนังกินให้เหลือแต่ร่างกระดูกเปล่า

สถาน 16 คือ ให้เอาขวานผ่าอกทั้งเป็นแหงออกตั้งโครงเนื้อ

สถาน 17 คือ ให้แทงด้วยหอกทีละน้อยๆ จนกว่าจะตาย

สถาน 18 คือ ให้ขุดหลุมฝังเพียงเอว แล้วเอาฟางปกคลุมร่างก่อนคลอกด้วยเพลิงพอหนังไหม้แล้วไถด้วยไถเหล็ก ให้เป็นท่อนน้อยท่อนใหญ่เป็นรื้อน้อยรื้อใหญ่

สถาน 19 คือ ให้เชือดเนื้อล่าออกทอดด้วยน้ำมัน เหมือนทอดขนมให้กินเนื้อตัวเองจนกว่าจะตาย

สถาน 20 คือ ให้ตีด้วยตะบองสั้นตะบองยาวจนกว่าจะตาย

สถาน 21 คือ ตีด้วยหวายที่มีหนามจนกว่าจะตาย³

4.2.2 สมัยกรุงรัตนโกสินทร์

การลงโทษประหารชีวิตในสมัยนี้โดยส่วนใหญ่ไม่แตกต่างจากสมัยอยุธยามากนัก จะมีแต่วิธีทรมานในรูปแบบต่าง ๆ ทนย่อยหายไปเหลืออยู่แค่วิธีเดียวคือการตัดคอหรือกุดหัวเท่านั้น ซึ่งการประหารชีวิต วิธีนี้นักโทษจะถูกปิดตามองไม่เห็นบาดแผล สำหรับการประหารนักโทษ 1 คน จะใช้เพศฆาต 2 คน ถ้าเพศฆาตดาบ 1 พลาดตัดคอแล้วแต่คอไม่ขาด เพศฆาตดาบ 2 ก็จะรีบเข้ามา

³ นิจ อักษรา, ย้อนตำนานโทษประหารชีวิตจากอดีตถึงปัจจุบัน, (กรุงเทพฯ : ก้าวแรก, 2553), น.29 – 34.

พันให้ขาดทันที แล้วเอาหัวไปเสียบประจาน ส่วนร่างกายก็มอบให้ญาตินำไปทำพิธีต่อไปในกรณีที่นักโทษเป็นเชื้อพระวงศ์หรือกษัตริย์ ก็จะมีวิธีเฉพาะคือการทุบด้วยท่อนจันทน์ ที่ถือเป็นไม้หอม เป็นการให้เกียรติแก่นักโทษ โดยการประหารด้วยท่อนจันทน์นี้ วิธีการ ก็คือ จะนำร่างของ ผู้ถูกประหารสวมด้วยถุงแดงแล้วรัดถุงให้แน่น เพื่อไม่ให้ใครแตะต้องพระวรกาย และไม่ให้ใครเห็นพระศพด้วย จากนั้นเพชฌฆาตที่ได้รับนามเฉพาะว่า “หมื่นทะเลวงพัน” ก็จะใช้ไม้จันทน์ขนาดใหญ่รูปร่างคล้ายสากตำข้าวทุบลงไปสู่แดนบริเวณพระเศียรหรือพระนาภี เสร็จแล้วก็นำไปฝังในหลุม 7 ศันเพื่อให้มั่นใจว่าสิ้นพระชนม์แล้วจริง ๆ ก่อนขุดขึ้นมาประกอบพิธีต่อไป

ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 5 หลังจากมีการประกาศใช้กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 ได้มีการผ่อนคลาวิธีประหารชีวิตจากเดิมที่ใช้การตัดหัวหรือทุบหัวเปลี่ยนเป็นการใช้ปืนยิงแทนโดยวิธีการยิงปืนประหารนี้ ก็จะมีขั้นตอนคล้ายกับการประหารชีวิตด้วยการตัดหัว ต่างที่การยิงปืนประหารจะทำในห้องประหารที่มิดชิด⁴

4.2.3 สมัยปัจจุบัน

ภายหลังจากมีการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา เมื่อ พ.ศ. 2546 ในมาตรา 19 มีการเปลี่ยนแปลงวิธีประหารชีวิตจากการยิงเป้าให้ตายมาเป็นการประหารชีวิตด้วยการฉีดยาหรือสารพิษให้ตาย โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2546 เป็นต้นไป ซึ่งวิธีการประหารชีวิตขั้นตอนการดำเนินการจะเป็นเหมือนเดิม แต่เปลี่ยนวิธีการมาเป็นการฉีดยาเท่านั้น

4.2.4 วิธีการลงโทษประหารชีวิต

หลังจากที่มีการเปลี่ยนการลงโทษประหารชีวิตจากเดิมด้วยการยิงเป้ามาเป็นวิธีฉีดยาเมื่อ พ.ศ. 2546 กรมราชทัณฑ์ซึ่งเป็นหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอยู่ในสังกัดของกระทรวงยุติธรรม ได้มีการออกระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประหารชีวิตนักโทษ พ.ศ. 2546⁵ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประหารชีวิตนักโทษไว้ เมื่อจำเลยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษประหารชีวิตแล้วถ้าไม่มีการยื่นถวายฎีกาของพระราชทานอภัยโทษหรือมีการฎีกาของพระราชทานอภัยโทษแล้วแต่ทรงยกฎีกาให้กรมราชทัณฑ์ดำเนินการประหารชีวิตเสีย โดยจะมีคณะกรรมการเป็นผู้ดำเนินการประกอบไปด้วย 1. ผู้บัญชาการเรือนจำแห่งท้องที่ที่นักโทษนั้นอยู่เป็นประธาน 2. ผู้ว่าราชการจังหวัด 3. อัยการจังหวัด 4. พนักงานเรือนจำ เป็นกรรมการ และให้มีผู้แทนกรมราชทัณฑ์ ผู้กำกับสถานีตำรวจท้องที่ร่วมเป็นสักขีพยานในการประหารชีวิต ก่อนที่จะทำการประหารชีวิตให้เรือนจำสอบถามนักโทษในเรื่องการจัดการทรัพย์สินหรือการทำพินัยกรรม

⁴ นิจ อักษรา, *เพ็ญอ่าง*, น. 34 – 35.

⁵ ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประหารชีวิตนักโทษ พ.ศ.

แล้วจัดอาหารมื้อสุดท้ายให้นักโทษรับประทานตามความเหมาะสม ให้มีพิธีกรรมตามศาสนาหรือลัทธิความเชื่อของนักโทษ

เมื่อจะทำการประหารชีวิตนักโทษในวันใดให้เรือนจำจัดเจ้าหน้าที่ไม่น้อยกว่า 3 คน ไปรับยาหรือสารพิษจากโรงพยาบาลของกรมราชทัณฑ์ พอถึงเวลาประหารชีวิตให้นำตัวนักโทษที่จะทำการประหารชีวิตนอนลงบนเตียงที่เตรียมไว้ พร้อมทำพันธนาการป้องกันมิให้นักโทษดิ้นหลุด เมื่อจัดการทุกอย่างเรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่ประหารจะทำการแทงเข็มฉีดยาเข้าเส้นเลือด ซึ่งเข็มจะต่อกับท่อบรรจุยาหรือสารพิษ และติดตั้งเครื่องตรวจสัญญาณการเต้นของหัวใจเข้ากับร่างกายนักโทษ เมื่อได้รับคำสั่งจากคณะกรรมการ ก็ให้ปล่อยยาหรือสารพิษเข้าสู่ร่างกายนักโทษทันที จากนั้นแพทย์จะทำการตรวจและบันทึกยืนยันการตายพร้อมประกาศผลการตายให้คณะกรรมการและสักขีพยานทราบ หลังจากประหารแล้วจะเก็บศพนักโทษไว้ในเรือนจำเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 12 ชั่วโมง จากนั้นแพทย์และผู้บัญชาการเรือนจำทำการตรวจและบันทึกอีกครั้ง เพื่อรายงานให้กระทรวงยุติธรรมทราบ จากนั้นก็แจ้งให้ญาติมารับศพกลับไปจัดการตามประเพณีแต่ถ้าไม่มีญาติมารับศพให้เรือนจำเป็นผู้ดูแลจัดการตามศาสนาต่อไป

4.3 การกำหนดโทษทางอาญาตามกฎหมายไทย

สำหรับในหัวข้อนี้จะเป็นการศึกษาถึงสัดส่วนการกำหนดโทษอาญาตามกฎหมายไทยในอดีตจนถึงปัจจุบันว่ามีการกำหนดสำหรับการกระทำความผิดฐานต่าง ๆ ไว้อย่างไรบ้าง ดังนี้

4.3.1 กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127

กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 ถือได้ว่าเป็นประมวลกฎหมายฉบับแรกของไทย ยกร่างตามแบบมาจากกฎหมายในแถบทวีปยุโรป อันได้แก่ กฎหมายอาญาฝรั่งเศส ค.ศ. 1810 ประมวลกฎหมายเยอรมัน ค.ศ. 1870 เป็นต้น แต่ก็ยังมีกฎหมายของประเทศอื่น ๆ อีกหลายประเทศที่นำมาประกอบในการยกร่างกฎหมาย ซึ่งกฎหมายลักษณะอาญา ประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2451 โดยเรียกว่า “กฎหมายลักษณะอาญา” นับว่าเป็นประมวลกฎหมายสมัยใหม่ฉบับแรกของประเทศไทยโดยที่ความสมบูรณ์ในการยกร่างกฎหมายดังกล่าวทำให้กฎหมายลักษณะอาญาสามารถใช้บังคับมาเป็นเวลาร่วม 50 ปี แต่ถึงแม้จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมหลายครั้งก็เพื่อให้เป็นตามความเหมาะสมของสภาพบ้านเมืองเป็นอยู่ในขณะนั้นจนกระทั่งมีการประกาศใช้ประมวลกฎหมายอาญาแทนเมื่อ พ.ศ. 2500

ในกฎหมายลักษณะอาญา แบ่งออกเป็น 2 ภาค คือ ภาค 1 ว่าด้วยข้อบังคับต่าง ๆ ภาค 2 ว่าด้วยลักษณะความผิด ซึ่งในภาคนี้จะแบ่งย่อยออกเป็น ส่วน อีก 11 ส่วน ประกอบไปด้วย

ส่วนที่ 1 ว่าด้วยลักษณะความผิดประทุษร้ายต่อพระเจ้าอยู่หัวและพระราชอาณาจักร

ส่วนที่ 2 ว่าด้วยความผิดอันเกี่ยวกับการปกครองบ้านเมือง

ส่วนที่ 3 ว่าด้วยความผิดที่กระทำให้เสื่อมเสียความยุติธรรม

ส่วนที่ 4 ว่าด้วยความผิดต่อศาสนา

ส่วนที่ 5 ว่าด้วยความผิดที่กระทำให้เกิดภัยอันตรายแก่บุคคลและทรัพย์

ส่วนที่ 6 ว่าด้วยความผิดที่กระทำอนาจาร

ส่วนที่ 7 ว่าด้วยความผิดที่ประทุษร้ายแก่ชีวิตและร่างกาย

ส่วนที่ 8 ว่าด้วยความผิดที่กระทำให้เสื่อมเสียอิสรภาพและชื่อเสียง

ส่วนที่ 9 ว่าด้วยความผิดที่ประทุษร้ายแก่ทรัพย์

ส่วนที่ 10 ว่าด้วยความผิดที่เป็นลหุโทษ

ส่วนที่ 11 ความผิดที่เกี่ยวแก่ห้างหุ้นส่วนบริษัทสมาคมและมูลนิธิ

โทษทางอาญา 6 สถาน

กฎหมายลักษณะอาญาได้บัญญัติโทษที่จะใช้บังคับกับผู้กระทำความผิดไว้ทั้งสิ้น 6 สถาน ไว้ในมาตรา 12 ความว่าอาญาสำหรับลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดนั้นทำกำหนดไว้ 6 สถาน ดังนี้

สถานหนึ่ง	ให้ประหารชีวิต
สถานหนึ่ง	ให้จำคุก
สถานหนึ่ง	ให้ปรับ
สถานหนึ่ง	ให้อยู่ภายในเขตที่กำหนด
สถานหนึ่ง	ให้ริบทรัพย์
สถานหนึ่ง	ให้เรียกประกันทานบน

1. โทษประหารชีวิต สำหรับใช้กรณีที่มีการกระทำความผิดร้ายแรง เช่น คดีเกี่ยวกับประทุษร้ายต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระรัชทายาท คดีฆ่าคนตาย เป็นต้นการประหารชีวิตนั้น ให้เอาไปยิงเสียให้ตาย⁶ แต่ก่อนที่จะประหารชีวิตได้ นั้นต้องนำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณา

⁶ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 13 ผู้ใดต้องคำพิพากษาให้ลงอาญาประหารชีวิต ท่านให้เอาไปยิงเสียให้ตาย

เสียก่อนเมื่อได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตแล้ว⁷ สามารถนำไปประหารชีวิตได้ ส่วนหญิงที่มีครรภ์กฎหมายกำหนดให้รอจนกว่าหญิงนั้นคลอดบุตรเสียก่อนค่อยนำไปประหาร⁸

2. โทษจำคุก แบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะคือ โทษจำคุกที่ไม่มีกำหนดระยะเวลาซึ่งมีสถานเดียวได้แก่ จำคุกตลอดชีวิตกับโทษจำคุกที่มีกำหนดระยะเวลาซึ่งมีการกำหนดอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำและขั้นสูงเอาไว้

3. โทษปรับ กฎหมายกำหนดให้นำเงินตามที่กำหนดไว้ในคำพิพากษา ให้ปรับเป็นพินัยหลวง⁹ และกำหนดให้ผู้ที่ต้องโทษปรับชำระค่าปรับภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุดแต่ครบกำหนดแล้วมิชำระค่าปรับให้ยึดทรัพย์สมบัติใช้ค่าปรับ หรือให้จำคุกแทนค่าปรับ¹⁰

4. โทษให้อยู่ภายในเขตกำหนด กฎหมายกำหนดไว้ในมาตรา 24 มี 2 แบบคือห้ามเข้าไปในท้องที่หรือจังหวัดที่กำหนดไว้ในคำพิพากษา กับบังคับให้อยู่แต่ในท้องที่หรือจังหวัดที่กำหนดอีกกรณีหนึ่ง¹¹

⁷ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 14 ถ้าจะลงอาญาประหารชีวิตแก่ผู้ใด ท่านให้นำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณาเสียก่อน ต่อได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตแล้ว จึงให้เอาตัวมันไปประหารชีวิต ณ ตำบล แลในเวลาที่พักงานผู้มีหน้าที่ในการอันนั้นจะเห็นสมควร

⁸ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 16 หญิงใดจะต้องประหารชีวิต ถ้ามีครรภ์ ท่านให้รอไว้ให้มันคลอดเสียก่อนจึงให้ประหารชีวิต

⁹ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 17 โทษปรับนั้นท่านหมายความว่า จำนวนเงินอันกำหนดไว้ในคำพิพากษาให้ปรับเป็นพินัยหลวง

¹⁰ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 18 ผู้ใดต้องคำพิพากษาให้ปรับ และมีใช้ค่าปรับภายในสิบห้าวัน นับตั้งแต่วันคำพิพากษาถึงที่สุดนั้นให้ยึดทรัพย์สมบัติมันใช้ค่าปรับ หรือมิฉะนั้นให้เอาตัวมันจำคุกแทนค่าปรับ

แลการจำคุกแทนค่าปรับเช่นนี้ ท่านกำหนดเป็นอัตราไว้ว่า ให้จำวันหนึ่งแทนราคา ค่าปรับบาทหนึ่งเป็นประมาณ แต่ห้ามมิให้จำคุกด้วยโทษฐานนี้เกินกว่าหนึ่งปีขึ้นไป

¹¹ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 24 โทษสถานให้อยู่ภายในเขตที่อันมีกำหนดนั้น ท่านให้บัญญัติไว้เป็นสองอย่างคือ

- (1) ห้ามมิให้เข้าไปในท้องที่หรือจังหวัดที่ที่กำหนดไว้ในคำพิพากษา
- (2) บังคับให้อยู่แต่ในท้องที่หรือจังหวัดซึ่งเจ้าพนักงานฝ่ายธุรการจะกำหนดให้อยู่ในสองอย่างนี้ให้ศาลมีอำนาจเลือกใช้ตามสมควรแก่เหตุ

5. โทษริบทรัพย์ กฎหมายกำหนด ว่าบรรดาทรัพย์ซึ่งศาลพิพากษาให้ริบ ให้ส่งไว้ เป็นของหลวงทั้งสิ้น¹² นอกจากนี้หลักเกณฑ์ในการริบทรัพย์สินคือ เป็นสิ่งของที่ได้ใช้ มีไว้ใช้ ในการ กระทำความผิดเป็นทรัพย์สินที่ได้มาโดยการกระทำความผิด เป็นต้น¹³ ยังรวมถึงทรัพย์สินที่มี กฎหมายกำหนดไว้เป็นความผิด

6. โทษเรียกประกันทัณฑ์บน มีหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ 3 ข้อ คือ 1. ผู้ใด แสดงความอาฆาตมาดร้ายผู้อื่น หรือ 2. เมื่อศาลพิจารณาเห็นเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้ใดจะก่อการร้าย ให้เกิดภัยอันตรายแก่ผู้อื่น หรือ 3. เป็นคนจรจัดไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งและไม่ปรากฏการทำมาหาเลี้ยงชีพ ศาลมีอำนาจเรียกประกันทัณฑ์บนได้ โดยจะกำหนดมิให้กระทำความผิดภายในเวลาไม่เกินสองปี ก็ได้หรืออาจเรียกเป็นค่าปรับแต่ไม่เกินกว่าห้าร้อยบาทขึ้นไป¹⁴

¹² กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 26 บรรดาทรัพย์ซึ่งศาลพิพากษาให้ริบนั้น ท่านให้ส่งไว้เป็นของหลวงทั้งสิ้น

¹³ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 27 ในการริบนั้น นอกจากคดีที่กล่าวไว้ โดยเฉพาะในภาคที่ 2 แห่งกฎหมายนี้ ท่านให้ศาลมีอำนาจที่จะสั่งให้ริบทรัพย์สิ่งของที่ว่าไว้ในมาตรา นี้ได้อีกโสดหนึ่ง คือ

(1) สิ่งของที่บุคคลใช้ หรือมีไว้โดยเจตนาจะใช้สำหรับกระทำความผิด ท่านว่าเป็นของ ควรริบอย่างหนึ่ง เว้นแต่ถ้าสิ่งของที่ว่ามาในข้อนี้เป็นของ ๆ ผู้อื่นที่เขาได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการ กระทำความผิด หรือเจตนาที่จะกระทำความผิดนั้นท่านว่ามีควรริบ

(2) ทรัพย์ที่บุคคลได้มาโดยการกระทำความผิด ท่านว่าเป็นของควรริบอีกอย่างหนึ่ง เว้นแต่ถ้าทรัพย์นั้นมีเจ้าของควรได้คืนตามกฎหมาย ท่านจึงมิให้ริบ

¹⁴ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 30 เมื่อผู้ใดแสดงความอาฆาตมาดร้ายแก่ ผู้อื่นก็ดี หรือเมื่อศาลพิจารณาเห็นเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้ใดจะก่อการร้ายให้เกิดภัยอันตรายแก่ผู้อื่นก็ดี หรือเมื่อปรากฏแก่ศาลว่าผู้ใดเป็นคนจรจัด ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งและไม่ปรากฏการทำมาหาเลี้ยงชีพด้วยประการใดก็ดี ศาลมีอำนาจที่จะบังคับเรียกประกันทัณฑ์บน หรือเรียกแต่ทัณฑ์บนให้ผู้นั้นสัญญาว่าจะประพฤติตนรักษาความเรียบร้อย มิกระทำให้เกิดเหตุร้ายตลอดเวลาที่ศาลจะกำหนดให้ไม่เกินกว่าสองปีและจำนวนเงินค่าปรับเมื่อทำผิดทัณฑ์บนนั้นแล้วแต่ศาลจะกำหนด แต่อย่าให้เกินห้าร้อยบาทขึ้นไป

4.3.2 ประมวลกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายอาญาในปัจจุบันได้มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2500 เนื่องจากกฎหมายลักษณะอาญาที่ใช้บังคับอยู่นั้นได้บังคับใช้มาเป็นเวลานาน โดยที่พฤติการณ์ของบ้านเมืองได้เปลี่ยนแปลงไปมาก¹⁵ สมควรที่จะได้ปรับปรุงกฎหมายเสียใหม่ ประมวลกฎหมายอาญาได้กำหนดโทษไว้ในส่วนของภาคความผิด และในส่วนของลหุโทษ ซึ่งการกำหนดโทษนั้นไม่ได้มีความแตกต่างจากกฎหมายลักษณะอาญาเสียเท่าไร ประเภทของโทษที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญามี 5 ประเภท คือ

- 1 ประหารชีวิต
- 2 จำคุก
- 3 กักขัง
- 4 ปรับ
- 5 ริบทรัพย์สิน

1. การลงโทษประหารชีวิต นั้นจากเดิมกำหนดให้ประหารชีวิตโดยการเอาไปยิงเสียให้ตาย แต่ต่อมาได้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญามาตรา 19 เมื่อปี 2546 กำหนดให้การลงโทษประหารชีวิตดำเนินการโดยวิธีฉีดยาหรือสารพิษให้ตาย เป็นวิธีการที่ทำให้ผู้ที่ได้รับการลงโทษนั้นได้รับความทรมานหรือเจ็บปวดน้อยที่สุด นอกจากนี้ยังกำหนดมิให้นำโทษประหารชีวิตและโทษจำคุกตลอดชีวิตมาใช้บังคับกับผู้กระทำความผิดที่อายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ โดยให้เปลี่ยนเป็นโทษจำคุกห้าสิบปีแทน

2. การลงโทษจำคุก นั้นมีทั้งการกำหนดโทษจำคุกที่ไม่มีระยะเวลาคือจำคุกตลอดชีวิตและโทษจำคุกที่มีระยะเวลาขึ้นสูงต่ำเอาไว้ สำหรับให้ศาลใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษ

3. โทษกักขัง ในปัจจุบันได้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายกำหนดโทษในกรณีที่เข้าหลักเกณฑ์ในการลงโทษกักขังแทนค่าปรับ โดยกำหนดว่า การกักขังแทนค่าปรับ ให้ถืออัตราห้าร้อยบาทต่อหนึ่งวัน และไม่ว่าในกรณีความผิดกระหนงดียวหรือหลายกระหนง ห้ามกักขังเกินกำหนดหนึ่งปี เว้นแต่ในกรณีที่ศาลพิพากษาให้ปรับตั้งแต่สองแสนบาทขึ้นไป ศาลจะสั่งให้กักขังแทนค่าปรับเป็นระยะเวลาเกินกว่าหนึ่งปีแต่ไม่เกินสองปีก็ได้ ซึ่งจากเดิมนั้นกฎหมายได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการกักขังแทนค่าปรับไว้ในอัตราสองร้อยบาทต่อหนึ่งวัน และห้ามกักขังเกินกว่าหนึ่งปีเว้นแต่ศาลพิพากษาให้ปรับเกินกว่าแปดหมื่นบาทขึ้นไป

¹⁵ หมายเหตุท้ายประมวลกฎหมายอาญา ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 73 ตอนที่ 95 (ฉบับพิเศษ) หน้า 1 ลงวันที่ 15 พฤศจิกายน 2499 พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา

4. การลงโทษปรับ เป็นการลงโทษที่เป็นการประทุษร้ายต่อทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด ซึ่งตามประมวลกฎหมายอาญาได้กำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้ต้องโทษปรับชำระค่าปรับ ภายใน 30 วันนับแต่วันที่มิค่าพิพากษา และถ้าไม่ชำระค่าปรับภายในระยะเวลาที่กำหนดอาจจะถูกยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินใช้แทนค่าปรับหรือต้องถูกกักขังแทนค่าปรับได้ ตามมาตรา 29

5. การริบทรัพย์สิน กฎหมายอาญาได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการริบทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดไว้ในดังนี้

1. ทรัพย์สินที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิด
2. ทรัพย์สินที่บุคคลได้ใช้ หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด
3. ทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้มาโดยการกระทำความผิด
4. ทรัพย์สินที่ได้ให้ในการกระทำความผิดหรือเป็นรางวัลในการกระทำความผิด

4.4 มาตรการบังคับโทษตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

เมื่อมีการกระทำความผิดผู้กระทำความผิดจะต้องถูกลงโทษตามกฎหมายสำหรับผิดที่ตนได้กระทำไป ภายหลังจากที่ศาลมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษผู้ใดแล้วบุคคลนั้นจะต้องถูกบังคับโทษให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งวิธีการบังคับโทษนั้นสามารถดำเนินการได้ดังนี้

4.4.1 การดำเนินการของฝ่ายตุลาการ

ฝ่ายตุลาการหรือศาลยุติธรรมเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษา อรรถคดีต่าง ๆ ในส่วนของคดีอาญานั้น เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นพนักงานสอบสวนซึ่งเป็นต้นทางของกระบวนการยุติธรรมก็จะดำเนินการสอบสวนผู้กระทำความผิดเมื่อพบว่ามี การกระทำความผิดจริงก็จะส่งสำนวนความเห็นควรสั่งพร้อมด้วยผู้กระทำความผิดไปยังพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาต่อไปเมื่อพนักงานอัยการเห็นควรสั่งก็จะฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล ศาลซึ่งใช้อำนาจในทางตุลาการก็จะพิจารณาพยานหลักฐานต่าง ๆ เมื่อพิจารณาได้ว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริงโดยปราศจากข้อสงสัยก็จะพิพากษาลงโทษจำเลย ซึ่งในการที่ศาลจะกำหนดโทษจำเลยนั้นศาลต้องพิจารณาจากกฎหมายสารบัญญัติที่กำหนดโทษสำหรับความผิดที่จำเลยได้กระทำ ซึ่งศาลอาจใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษให้จำเลยในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้ศาลใช้ดุลพินิจได้

โดยหลักแล้วในส่วนของ การบังคับโทษนั้น ฝ่ายตุลาการหรือศาลไม่มีหน้าที่โดยตรงในการบังคับโทษเป็นเพียงผู้ที่ยกทำหน้าที่ในการกำหนดหลักเกณฑ์หรือขั้นตอนต่าง ๆ ตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้เท่านั้น

4.4.2 การดำเนินการของฝ่ายบริหาร

ภายหลังจากที่ศาลยุติธรรมได้พิจารณาพิพากษาคัดสินคดีลงโทษจำเลยจนคดีถึงที่สุดแล้วนั้นจำเลยก็จะได้รับโทษทัณฑ์สถานต่างๆ สำหรับความผิดที่ได้กระทำลง ซึ่งการดำเนินการในส่วนนี้หน้าที่หลักคือ กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรมอันเป็นปลายทางสุดท้ายของกระบวนการยุติธรรม

กรณีศาลตัดสินโทษประหารชีวิต เมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 262 ก็ได้บัญญัติ ผู้ใดต้องคำพิพากษาให้ประหารชีวิต ให้เจ้าหน้าที่นำตัวผู้นั้นไปประหารชีวิตเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันฟังคำพิพากษา เว้นแต่ในกรณีที่มีการถวายเรื่องราวหรือคำแนะนำขอให้พระราชทานอภัยโทษ ก็ให้ทุเลาการประหารชีวิตไว้จนกว่าจะพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมถวายเรื่องราวหรือคำแนะนำขึ้นไปนั้น แต่ถ้าทรงยกเรื่องราวนั้นเสีย ก็ให้จัดการประหารชีวิตก่อนกำหนดนี้ได้

เรื่องราวหรือคำแนะนำขอพระราชทานอภัยโทษแก่ผู้ต้องคำพิพากษาให้ประหารชีวิต ให้ถวายได้แต่ครั้งเดียวเท่านั้น

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ก่อนที่จะลงโทษประหารชีวิตนักโทษ นักโทษมีสิทธิพระราชทานอภัยโทษได้ กระทรวงยุติธรรมจึงได้กำหนดระเบียบในการลงโทษประหารชีวิตไว้ในระเบียบกระทรวงยุติธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประหารชีวิตนักโทษ พ.ศ. 2546¹⁶ ดังนี้

1. เมื่อศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษประหารชีวิตจำเลยรายใดแล้วให้เรือนจำจัดทำประวัติของจำเลยรวมทั้งบันทึกเกี่ยวต่าหนิรูปพรรณของจำเลยไว้แล้วส่งไปยังกองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และพนักงานสอบสวนเจ้าของคดี ศาล และกรมราชทัณฑ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

2. ให้เรือนจำจัดให้มีการตรวจสุขภาพจิตของจำเลยที่ต้องโทษประหารชีวิตทุกราย หากเป็นหญิงให้เพิ่มการตรวจตั้งครรภ์ด้วย นอกจากนี้ให้แจ้งสิทธิการขอพระราชทานอภัยโทษให้จำเลยทราบ

3. ตั้งคณะกรรมการขึ้นหนึ่งชุดเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการประหารชีวิต ประกอบด้วยผู้บัญชาการเรือนจำแห่งท้องที่ที่จะทำการประหารชีวิตนักโทษเป็นประธานผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้แทน อัยการจังหวัดหรือผู้แทน และเจ้าพนักงานเรือนจำอีก 1 คน นอกจากนี้ยังมีผู้แทนจากราชทัณฑ์และผู้กำกับการสถานีตำรวจแห่งท้องที่ร่วมเป็นสักขีพยานด้วย

เจ้าพนักงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการประหารชีวิต มีดังนี้

¹⁶ ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประหารชีวิตนักโทษ พ.ศ. 2546, อ้างแล้ว, เชิงอรรถที่ 5.

1. หัวหน้าชุดพี่เลี้ยง 1 นาย
2. พี่เลี้ยง 3 นาย ต่อนักโทษประหาร 1 คน
3. หัวหน้าชุดผู้ไปรับยาและสารพิษ 1 นาย
4. เจ้าหน้าที่รับยาและสารพิษ 3 นาย
5. เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย 1 นาย
6. เจ้าหน้าที่ฝ่ายทัณฑปฏิบัติ 2 นาย
7. เจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนประวัติ 4 นาย
8. ช่างภาพ 1 นาย
9. ผู้ให้สัตยาบันการประหารชีวิต 1 นาย (หัวหน้าชุดประหาร)
10. เจ้าหน้าที่ฉีดยาและสารพิษ

4. ให้คณะกรรมการตรวจสอบผลการตรวจสอบลายพิมพ์นิ้วมือของนักโทษว่าผลตรงกับที่เรือนจำได้จัดเก็บรักษาไว้หรือไม่โดยให้ถือเอาผลการตรวจสอบลายพิมพ์นิ้วมือเป็นหลักสำคัญโดยให้ใช้รูปถ่ายเป็นส่วนประกอบ

5. เมื่อถึงเวลาที่ต้องประหารนักโทษให้เรือนจำเป็นธุระสอบถามนักโทษในเรื่องการจัดการทรัพย์สิน ให้นักโทษได้เขียนหนังสือหรือส่งข้อความบอกกล่าวแก่ญาติ และให้จัดหาอาหารมื้อสุดท้ายให้ทานถ้าไม่เป็นการเกินสมควรจัดให้มีพิธีกรรมทางศาสนาตามศาสนาที่นักโทษนับถือ

6. จัดเตรียมสถานที่ที่จะทำการประหารชีวิต จัดหาอุปกรณ์ที่ใช้ในการฉีดยาหรือสารพิษ สำหรับยาหรือสารพิษนั้นให้จัดเจ้าพนักงานเรือนจำจำนวนไม่น้อยกว่า 3 คน ไปรับยาหรือสารพิษจากโรงพยาบาลของกรมราชทัณฑ์ รวมทั้งจัดเจ้าหน้าที่เรือนจำซึ่งจะเป็นผู้ทำการฉีดยาหรือสารพิษจำนวนไม่น้อยกว่า 2 คน

7. เมื่อถึงเวลาประหารชีวิตนำนักโทษนอนลงบนเตียงที่จัดไว้ พร้อมทั้งพันธนาการป้องกันมิให้ดิ้นรนขัดขืน ให้เจ้าพนักงานแท่งเข็มสำหรับฉีดยาหรือสารพิษเข้าเส้นเลือดของนักโทษรอไว้ นอกจากนี้ยังมีการติดตั้งเครื่องตรวจวัดสัญญาณการเต้นของหัวใจ โดยให้หันเครื่องดังกล่าวให้คณะกรรมการและสักขีพยานได้เห็นชัดเจน เมื่อได้รับสัญญาณให้ประหารชีวิตได้ให้เจ้าหน้าที่เรือนจำทำการฉีดยาหรือสารพิษเข้าสู่ร่างกายของนักโทษประหารชีวิตต่อหน้าคณะกรรมการและสักขีพยานเสร็จแล้วให้แพทย์ตรวจพิสูจน์การตายของนักโทษ

8. เมื่อประหารชีวิตนักโทษเสร็จแล้วให้เรือนจำเก็บศพของนักโทษไว้ในเรือนจำเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 12 ชั่วโมงแล้วให้ทำการตรวจการตายอีกครั้ง เมื่อดำเนินการเรียบร้อยแล้วให้เรือนจำแจ้งให้ญาติหรือผู้เกี่ยวข้องทราบเพื่อให้มารับศพ

4.5 วิเคราะห์สัดส่วนการกำหนดโทษ และมาตรการการบังคับโทษ

หัวข้อนี้จะเป็นการกล่าวถึงการกำหนดสัดส่วนของโทษกับการกระทำความผิดนั้นมีความสัมพันธ์ได้สัดส่วนกันหรือไม่โดยวิเคราะห์จากกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายประเทศอังกฤษ กฎหมายประเทศญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกา เมื่อได้ทำการศึกษาของสัดส่วนการกำหนดโทษต่อไปก็จะได้ทำการศึกษาถึงมาตรการการลงโทษและวิธีการบังคับโทษตลอดจนปัญหาทางกฎหมายของประเทศไทย

4.5.1 สัดส่วนการกำหนดโทษ

เมื่อได้ศึกษาถึงทฤษฎีแนวคิดต่าง ๆ ในทางนิติศาสตร์ การกำหนดโทษ การลงโทษ และกฎหมายของต่างประเทศแล้ว ทำให้ได้ทราบถึงความคิดเห็นในการกำหนดโทษทางอาญาให้มีความเหมาะสมกับความผิด ซึ่งอดีตการลงโทษในประเทศไทยมุ่งเน้นการแก้แค้นทดแทนโดยให้ผู้กระทำความผิดได้รับการลงโทษที่สาสมกับการกระทำความผิด แต่ในปัจจุบันหลักการการลงโทษของประเทศไทย ได้เปลี่ยนแปลงไปโดยเน้นที่การแก้ไขฟื้นฟูเป็นสำคัญเพื่อให้โอกาสผู้กระทำความผิดสามารถกลับมาดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ และนอกจากนี้ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองได้กำหนดให้ประเทศที่ยังมิได้ยกเลิกการประหารชีวิตสามารถลงโทษการประหารชีวิตได้เฉพาะคดีอุกฉกรรจ์ที่สุดเท่านั้น ฉะนั้นการที่กฎหมายไทยดังเช่น ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ที่มีการกำหนดบทลงโทษสำหรับการกระทำบางฐานความผิดถึงขั้นประหารชีวิตนั้น ในกรณีนี้ผู้เขียนจะวิเคราะห์ถึงสัดส่วนในการกำหนดโทษดังกล่าวว่าโทษที่กำหนดนั้นมีความสัมพันธ์ระหว่างกระทำหรือมีความเหมาะสมหรือไม่ซึ่งขอจัดแบ่งเป็นกลุ่มความผิดดังนี้

1. กลุ่มความผิดที่มีผลกระทบต่อชีวิตร่างกายของผู้เสียหาย (อาชญากรรมอุกฉกรรจ์ที่สุด) ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชน ตามมาตรา 218 มาตรา 220 มาตรา 222 มาตรา 224 ความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามมาตรา 277 ทวิ มาตรา 277 ตริ มาตรา 280 ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ตามมาตรา 288 มาตรา 289 มาตรา 312 ทวิ มาตรา 313 มาตรา 314 ความผิดฐานกรรโชก รีดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ ตามมาตรา 339 339 ทวิ มาตรา 340 มาตรา 340 ทวิ ตามประมวลกฎหมายอาญา จะเห็นได้ว่าความผิดกลุ่มนี้เป็นการกระทำที่กระทบต่อชีวิต ร่างกายของบุคคลผู้ถูกกระทำ ซึ่งถือว่าเป็นความผิดที่อุกฉกรรจ์ที่สุด และความผิดต่าง ๆ เหล่านี้ในกฎหมายของประเทศอังกฤษ ประเทศญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกาต่างก็ถือว่าเป็นความผิดอุกฉกรรจ์ที่ร้ายแรง โดยประเทศญี่ปุ่นและประเทศอเมริกามีการกำหนดโทษถึงขั้น

ประหารชีวิต ส่วนประเทศอังกฤษกำหนดโทษถึงขั้นจำคุกตลอดชีวิต (ซึ่งเป็นอัตราโทษสูงสุด) ซึ่งผู้เขียนก็ยังคงเห็นด้วยกับการที่กำหนดโทษไว้สูงสุดคือการประหารชีวิต เพราะเป็นการกระทำที่ร้ายแรงที่สุด โดยที่ผู้กระทำไม่มีสิทธิที่จะกระทำต่อบุคคลอื่นให้ได้รับอันตรายต่อชีวิต หรือ ร่างกาย เมื่อกำหนดโทษประหารชีวิตไว้ถือว่าได้สัดส่วนของการลงโทษ คือ“ชีวิตต่อชีวิต”

2. กลุ่มความผิดเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ฯ ได้แก่ ความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ตามมาตรา 107 มาตรา 108 มาตรา 109 มาตรา 110 มาตรา 111 ตามประมวลกฎหมายอาญา จะเห็นได้ว่าความผิดกลุ่มนี้โดยทั่วไปก็เป็นการกระทำที่กระทบต่อชีวิตและร่างกายเช่นเดียวกับความผิดกลุ่มแรก และนอกจากนี้บุคคลที่ถูกกระทำเป็นพระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ถือเป็นการกระทำที่มีควรอย่างยิ่งดังนั้นการที่กฎหมายกำหนดโทษประหารชีวิตเห็นว่ามีเหมาะสมแล้ว

3. กลุ่มความผิดที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ ได้แก่ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร มาตรา 113 ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายนอกราชอาณาจักร ตามมาตรา 119 มาตรา 121 มาตรา 122 มาตรา 124 มาตรา 129 ความผิดต่อความสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศ ตามมาตรา 132 มาตรา 135/1 มาตรา 135/2 มาตรา 135/3 จะเห็นได้ว่ากลุ่มความผิดเหล่านี้ก่อให้เกิดผลเสียหายที่กว้างขวางกระทบต่อประเทศชาติ แต่ก็มีได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อชีวิตร่างกายของบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจง ถือว่าเป็นการกระทำที่ร้ายแรงแต่ยังไม่ถึงที่สุดหรือการที่จะลงโทษประหารชีวิต ถึงแม้ว่าประเทศญี่ปุ่นจะกำหนดให้ความผิดเหล่านี้มีระวางโทษถึงขั้นประหารชีวิต และประมวลกฎหมายอาญากำหนดโทษไว้ถึงขั้นประหารชีวิต แต่อย่างไรก็ตามด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้เขียนไม่เห็นด้วยที่กำหนดโทษไว้สูงถึงขั้นประหารชีวิต

4. กลุ่มความผิดเกี่ยวกับการทุจริตต่อหน้าที่ (อาชญากรรมต่อเศรษฐกิจ) ได้แก่ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ตามมาตรา 148 มาตรา 149 ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ตามมาตรา 201 มาตรา 202 และความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 มาตรา 123/2 (ที่แก้ไขเพิ่มเติมตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2558) ซึ่งความผิดกลุ่มนี้เป็นความผิดที่เกี่ยวกับการทุจริตประพหุติมิชอบถึงแม้จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องว่าร้ายแรงอย่างยิ่งในวงงานราชการแต่ความผิดฐานนี้ก่อให้เกิดความเสียหายเฉพาะในทางเศรษฐกิจเท่านั้น มิได้เป็นความผิดในคดีอุกฉกรรจ์ที่สุดการที่กำหนดโทษไว้สูงถึงขั้นประหารชีวิตนั้น ผู้เขียนเห็นว่าเป็นการกำหนดโทษที่เกินกว่าสัดส่วนที่ผู้กระทำความผิดพึงจะได้รับสำหรับการกระทำผิด

5. กลุ่มความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (อาชญากรรมต่อสังคม) ได้แก่ ความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า หรือส่งออกยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ความผิดฐานจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่ง ยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 มีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์เกิน 20 กรัมขึ้นไป ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 จะเห็นได้ว่ากลุ่มความผิดฐานนี้เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการผลิต หรือจำหน่ายยาเสพติด ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายแก่เศรษฐกิจและสังคมอย่างกว้างขวางและอาจจะเป็นต้นเหตุในการก่อให้เกิดอาชญากรรมประเภทอื่น ๆ แต่การที่กำหนดโทษถึงขั้นประหารชีวิตนั้นผู้เขียนเห็นถึงแม้ว่าจะมีการประหารชีวิตผู้กระทำความผิดแต่ก็มิได้ทำให้การกระทำความผิดฐานนี้หายไปแต่อย่างใดเนื่องจากความผิดฐานนี้มีได้อาศัยบุคคลผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญแต่อาศัยฐานะทางเศรษฐกิจ ทรัพย์สินเงินทองเป็นเครื่องมือสำคัญในการจูงใจให้กระทำความผิด และถึงแม้ประเทศในอาเซียนอย่างเช่นประเทศสิงคโปร์ยังกำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นคดีที่มีความผิดร้ายแรงและกำหนดโทษไว้ถึงขั้นประหารชีวิต และยังบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวอย่างรุนแรง และจริงจังเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม อีกทั้งประเทศสิงคโปร์มิได้เป็นรัฐภาคีของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง จึงทำให้ประเทศสิงคโปร์สามารถบังคับใช้โทษประหารชีวิตได้

อย่างไรก็ตามผู้เขียนเห็นว่าการที่กฎหมายไทยกำหนดโทษในคดียาเสพติดไว้ถึงสูงสุดถึงขั้นประหารชีวิตนั้นไม่ได้สัดส่วนของการกำหนดโทษซึ่งถ้าพิจารณาจากกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองที่ได้รับรองสิทธิที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษในคดียาเสพติดไว้หลายเรื่องเช่น สิทธิในการมีชีวิต สิทธิในการที่จะไม่ถูกลงโทษโดยการทรมาน และที่สำคัญการที่จะลงโทษประหารชีวิตตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองฯ จะต้องเป็นคดีอุกฉกรรจ์ที่สุดซึ่งคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั้นไม่ใช่ความผิดที่ร้ายแรงหรือเป็นคดีอุกฉกรรจ์ที่สุดจึงไม่ควรที่จะกำหนดโทษไว้ถึงขั้นประหารชีวิตและเมื่อประเทศไทยเป็นรัฐภาคีของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองฯ จึงต้องดำเนินการกำหนดโทษหรือลงโทษให้สอดคล้องกับหลักการได้สัดส่วนดังกล่าวซึ่งในปัจจุบันก็ได้มีการแก้ไขกฎหมายดังกล่าวแล้วโดยในมาตรา 65 กำหนดว่า “ผู้ใดผู้ผลิต นำเข้า หรือส่งออกยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ถ้ากระทำเพื่อจำหน่ายต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งล้านบาทถึงห้าล้านบาท หรือประหารชีวิต” จากเดิมที่มีโทษประหารชีวิตสถานเดียว ก็เพิ่มโทษจำคุกตลอดชีวิตและปรับตั้งแต่ 1 ล้านบาท ถึง 5 ล้านบาท เพื่อให้สอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองระหว่างประเทศ เห็นได้ว่าการกำหนดโทษอย่างอื่นให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการลงโทษนอกจากการลงโทษประหารชีวิต

4.5.2 มาตรการการบังคับโทษ

จากการที่ศึกษาเกี่ยวกับการลงโทษประหารชีวิตทั้งในอดีตจนถึงปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นของประเทศไทยหรือของต่างประเทศ เช่น ประเทศอังกฤษ ซึ่งในปัจจุบันได้มีการยกเลิกโทษประหารชีวิตไปแล้ว สหรัฐอเมริกา และประเทศญี่ปุ่น ซึ่งมีการลงโทษประหารชีวิตโดยการแขวนคอจนถึงแก่ความตายและกฎหมายให้อำนาจเจ้าพนักงานกักขังตัวไว้ก่อนที่จะมีการบังคับโทษประหารชีวิตแต่วิธีการดำเนินการลงโทษประหารชีวิตในประเทศญี่ปุ่นจะถูกปกปิดเป็นความลับแต่ก็ทำให้ทราบถึงประวัติความเป็นมาและแนวคิดในการลงโทษประหารชีวิต ถึงแม้ในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกได้มีการยกเลิกโทษประหารชีวิตไปแล้วไม่น้อยกว่าสองในสามของประเทศทั่วโลก นอกจากนี้ในประเทศไทยเราก็ยังมีการถกเถียงกันในประเด็นว่าสมควรยกเลิกโทษประหารชีวิตหรือไม่

โดยฝ่ายที่เห็นด้วยกับการยกเลิกโทษประหารชีวิตให้เหตุผลว่า

1. การประหารชีวิตเป็นการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์คือสิทธิในการมีชีวิตอยู่ซึ่งมนุษย์ทุกคนพึงได้รับสิทธินี้เสมอกันโดยไม่คำนึงถึงสถานภาพ ชาติพันธุ์ ศาสนา หรือ ชาติกำเนิด ไม่ว่าจะเป็นคนดี หรือคนไม่ดี เป็นสิทธิที่ไม่อาจพรากไปจากบุคคลได้
2. การประหารชีวิตทุกวิธีก่อให้เกิดความทรมานต่อนักโทษอย่างแสนสาหัส แม้แต่การฉีดยาพิษเข้าสู่ร่างกายก็ตาม
3. กระบวนการยุติธรรมทางอาญาย่อมมีความเสี่ยงที่จะตัดสินผิดพลาดไม่มีระบบใดที่จะสามารถตัดสินได้อย่างเป็นธรรม สม่าเสมอ และโดยไม่มีข้อบกพร่อง ที่สำคัญคือ การประหารชีวิตที่เกิดขึ้นแล้วไม่สามารถเรียกชีวิตกลับคืนมาได้ แม้ในภายหลังจะมีการสอบสวนว่าผู้ที่ถูกประหารชีวิตนั้นเป็นผู้บริสุทธิ์ก็ตาม
4. นักโทษที่ถูกประหารชีวิตส่วนใหญ่ คือ คนยากจน คนด้อยโอกาสซึ่งไม่สามารถว่าจ้างทนายความที่มีความสามารถเพื่อให้ความรู้และแก้ต่างให้กับตนเองได้การตกเป็นนักโทษประหารชีวิตเนื่องจากสภาพแวดล้อมที่กดดันหล่อหลอมให้ก่ออาชญากรรม เช่น การคบเพื่อน การเรียนรู้ทางสังคม มีการควบคุมตัวเองต่ำ รวมทั้งการไม่เกรงกลัวโทษประหารชีวิตในขณะที่กระทำความผิด กล่าวคือ โทษประหารชีวิตไม่สามารถยับยั้งให้พวกเขาก่ออาชญากรรม แต่พวกเขาจะกลัวโทษที่จะได้รับหลังจากกระทำความผิดแล้ว
5. การประหารชีวิตไม่ได้ยับยั้งอาชญากรรมรุนแรง หรือทำให้สังคมปลอดภัยขึ้นแต่ยังส่งผลกระทบต่อสังคม การที่รัฐอนุญาตให้มีการประหารบุคคลแสดงถึงการสนับสนุนต่อการใช้กำลัง และการส่งเสริมวงจรการใช้ความรุนแรง¹⁷

¹⁷ กรุงเทพธุรกิจ, “ทำไมต้องยกเลิกโทษประหารชีวิต” สืบค้นเมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2559, <http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/637829>

ฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับการยกเลิกโทษประหารชีวิตให้เหตุผลว่า นอกจากตัวผู้กระทำความผิดแล้วต้องคำนึงถึงความรู้สึกของผู้เสียหายและผู้ที่ถูกทำร้ายด้วย โดยมองว่าถึงแม้ศาลจะตัดสินลงโทษประหารชีวิต แต่เมื่อจำเลยให้การรับสารภาพศาลก็ลดโทษให้เหลือจำคุกตลอดชีวิต หรืออีกกรณีหนึ่งจำเลยอาจยื่นขอพระราชทานอภัยโทษได้ ซึ่งกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยยังคงมีความยืดหยุ่น เนื่องจากอาชญากรที่กระทำความส่วนใหญ่ไม่ได้คำนึงหรือเกรงกลัวต่อโทษทางอาญาดังนั้นจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องลดโทษให้รุนแรงน้อยลง และเมื่อผู้กระทำความผิดไม่เคารพสิทธิของผู้อื่นก็ไม่สมควรที่จะได้รับการเคารพสิทธิเช่นเดียวกัน และแน่นอนว่าการลงโทษประหารชีวิตเป็นการตัดผู้กระทำความผิดออกจากสังคมอย่างเด็ดขาด แม้ว่าจะมีงานวิจัยต่าง ๆ มาสนับสนุนว่าการลงโทษประหารชีวิตไม่ได้ทำให้ผู้กระทำความผิดเกรงกลัวต่ออาชญากรรม แต่ก็ไม่มีงานวิจัยที่บอกว่าถ้าไม่มีโทษประหารชีวิตแล้วทำให้อาชญากรรมลดลง ดังนั้นการใช้โทษประหารชีวิตก็ยังเป็นโอกาสในการตัดผู้กระทำความผิดออกจากสังคมโดยเด็ดขาด ไม่มีโอกาสให้กลับมากระทำความผิดอีก อาจจะเป็นให้สังคมปลอดภัยจากการกระทำความผิดในระยะเวลาหนึ่ง¹⁸

แต่อย่างไรก็ตามเมื่อประเทศไทยยังมีกฎหมายที่กำหนดระวางโทษสูงสุดถึงประหารชีวิตและศาลก็ยังมีการตัดสินลงโทษประหารชีวิตอย่างต่อเนื่องดูได้จากตารางแสดงสถิตินักโทษที่ศาลลงโทษตัดสินประหารชีวิต

¹⁸ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ รายงานการศึกษาเรื่อง, โทษประหารชีวิตในประเทศไทย. (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2557) น. 148.

สถิตินักโทษประหารชีวิต เดือนพฤษภาคม 2560¹⁹

ที่	รจ/ทส	เพศ	คดียาเสพติดให้โทษ			คดีความผิดทั่วไป			รวม
			อุทธรณ์	ฎีกา	เด็ดขาด	อุทธรณ์	ฎีกา	เด็ดขาด	
1	รจก.บางขวาง	ชาย	87	9	54	41	4	80	275
2	รจก.คลองเปรม	ชาย	0	0	0	2	0	0	2
3	รจก.เขาบิน	ชาย	6	4	5	3	0	4	22
4	รจก.คลองไผ่	ชาย	0	0	0	0	0	0	0
5	รจก.สงขลา	ชาย	2	0	0	28	0	0	30
6	รจก.พิษณุโลก	ชาย	0	0	1	4	0	0	5
		หญิง	0	0	0	0	0	0	0
7	รจก. นครศรีธรรมราช	ชาย	2	0	0	38	0	2	42
8	ทสญ.กลาง	หญิง	43	0	0	7	0	0	7
9	ทสญ.นครราชสีมา	หญิง	3	0	14	0	0	3	60
10	ทสญ.เชียงใหม่	หญิง	5	0	1	0	0	0	4
11	ทส.รพ.ราชทัณฑ์	ชาย	1	0	0	0	0	1	6
		หญิง	0	0	0	0	0	0	1
	รวม	ชาย	97	13	0	0	0	0	0
	รวม	หญิง	52	0	60	116	4	86	376
	รวมทั้งสิ้น		149	13	15	6	0	4	77
									453

ตารางที่ 4.2 ตารางแสดงสถิตินักโทษประหารชีวิต

¹⁹ กรมราชทัณฑ์, สถิตินักโทษประหารชีวิต เดือนพฤษภาคม 2560, สืบค้นเมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2560, <http://www.correct.go.th/stathomepage/>

จากตารางแสดงสถิตินักโทษประหารชีวิตดังกล่าวจะเห็นได้ว่าศาลยังคงมีการตัดสินลงโทษประหารชีวิตอย่างต่อเนื่อง จะเห็นว่ามียกโทษเด็ดขาดที่ศาลตัดสินลงโทษประหารชีวิตในคดีอาชญากรรมให้โทษจำนวน 75 คน และคดีทั่วไป 90 คน กระจายอยู่ตามเรือนจำต่าง ๆ ทั่วประเทศ ซึ่งโดยหลักแล้วเมื่อศาลตัดสินลงโทษนักโทษจนคดีเสร็จเด็ดขาดแล้วตาม กฎหมายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ว่าด้วยการบังคับตามคำพิพากษาให้ดำเนินการบังคับคดีโดยไม่ชักช้า เว้นแต่กรณีที่ยกโทษประหารชีวิต ยังมีให้มีการบังคับโทษจนกว่าจะได้มีการดำเนินการตามบทบัญญัติว่าด้วยการอภัยโทษแล้ว ซึ่งตามกฎหมายว่าด้วยการอภัยโทษนั้น สำหรับกรณีที่ศาลตัดสินลงโทษประหารชีวิตเมื่อคดีถึงที่สุดแล้วให้นำตัวผู้ต้องโทษไปประหารชีวิตภายในหกสิบวันนับแต่วันฟังคำพิพากษาเว้นแต่กรณีที่ยกโทษให้ทุกเวลาการประหารชีวิตไว้จนกว่าจะพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมถวายเรื่องราวหรือคำแนะนำไป แต่ถ้าทรงยกการอภัยโทษ ก็ให้ดำเนินการประหารชีวิตตามกฎหมายต่อไป แต่จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันมิได้มีการดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าวอย่างเคร่งครัด ตัวอย่างเช่น ในกรณีที่มีการถวายเรื่องราวขอพระราชอภัยโทษแล้ว ทรงมิได้พระราชทานอภัยโทษภายในกำหนดเวลาหกสิบวัน ซึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบัญญัติว่าให้ดำเนินการประหารชีวิตได้ แต่ในทางปฏิบัติปรากฏว่ากรมราชทัณฑ์มิได้ดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนด

อาจจะเป็นเพราะว่าการอภัยโทษนั้นเป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ที่ทรงจะพระราชทานให้แก่บุคคลใดหรือเมื่อใดก็ได้ นอกจากนี้การที่กรมราชทัณฑ์มิได้ดำเนินการภายในระยะตามที่กฎหมายกำหนดเนื่องจากเกรงว่าถึงแม้จะพ้นกำหนดระยะเวลาไปแล้วถ้าปรากฏว่ามีการพระราชทานอภัยโทษลงมาหลังจากที่มีการประหารชีวิตนักโทษไปแล้ว จะไม่สามารถแก้ไขนำชีวิตนักโทษนั้นคืนมาได้ ดังจะเห็นได้จากสถิติการบังคับโทษประหารชีวิตในประเทศตั้งแต่ปี 2547 จนถึงปี 2558 หลังจากที่ประเทศไทยเปลี่ยนการประหารชีวิตนักโทษโดยการยิงเข้ามาเป็นการประหารด้วยการฉีดยาหรือสารพิษให้ตาย

สถิตินักโทษประหารชีวิตในประเทศไทย

ตั้งแต่ปี 2547 - 2558²⁰

ลำดับ	ปี	ชาย	หญิง	รวม	บังคับโทษ	หมายเหตุ
1	2547	26	3	29		
2	2548	38	3	41		
3	2549	72	3	75		
4	2550	39	2	41		
5	2551	45	3	48		
6	2552	58	9	67	2	ได้บังคับโทษประหารชีวิต
7	2553	47	2	49		
8	2554	28	1	29		
9	2555	32	2	34		
10	2556	135	12	147		
11	2557	126	10	136		
12	2558	81	5	86		
รวม		727	55	782	2	

ตารางที่ 4.3 ตารางแสดงสถิติการบังคับโทษประหารชีวิตในประเทศไทยตั้งแต่ปี 2547-2558

จากตารางแสดงสถิติการบังคับโทษประหารชีวิตจะเห็นได้ว่าตั้งแต่ปี 2547 จนถึงปี 2558 ประเทศไทยมีการประหารชีวิตนักโทษไปเพียงสองราย นอกจากนี้ถ้านับตั้งแต่มีการประหารชีวิตล่าสุดเมื่อ ปี 2552 จนถึงปี 2558 นับเป็นเวลา 6 ปี แล้วที่ประเทศไทยไม่มีการบังคับใช้โทษประหารชีวิตซึ่งถ้ายังไม่มีการบังคับใช้โทษประหารชีวิตจนครบ 10 ปี องค์การสหประชาชาติจะถือว่าประเทศไทยยกเลิกบังคับใช้โทษประหารชีวิตในทางปฏิบัติโดยปริยาย

แต่ในขั้นนี้ผู้ศึกษาจะไม่กล่าวถึงว่าประเทศไทยควรมียกเลิกโทษประหารชีวิตหรือไม่เพราะมีการถกเถียงกันอย่างกว้างขวางแล้ว แต่จะทำการวิเคราะห์ถึงปัญหาของมาตรการบังคับโทษประหารชีวิตว่าเมื่อยังมีการตัดสินลงโทษประหารชีวิตผู้กระทำความผิดจนคดีเด็ดขาด

²⁰ กรมราชทัณฑ์, สถิตินักโทษประหารชีวิตประเทศไทย , สืบค้นเมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2559, www.correct.go.th/stathomepage/scan.pdf

แม้ในทางปฏิบัติผู้กระทำความผิดที่ถูกตัดสินลงโทษประหารชีวิตจะสามารถขออภัยโทษ เมื่อนักโทษที่ถูกตัดสินประหารชีวิตได้รับการอภัยโทษก็จะได้รับการลดโทษลงโดยเปลี่ยนจากโทษประหารชีวิตเป็นจำคุกตลอดชีวิต จากนั้นก็จะมีการอภัยโทษเรื่อยมาตามวโรกาสสำคัญต่าง ๆ ดังที่ปรากฏในภาคผนวก ข ฉะนั้นนักโทษที่ถูกตัดสินประหารชีวิตก็จะได้รับการลดโทษเรื่อยมาจนถึงเกณฑ์ที่จะได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำซึ่งใช้เวลาในการจำคุกจริง ๆ เพียงไม่กี่ปีเท่านั้น จะเห็นได้ว่ากรณีดังกล่าวไม่เกินไปตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษที่จะให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษที่เหมาะสมกับการกระทำความผิด

ตัวอย่างเช่น ในคดีหมอวิสุทธ์ บุญเกษมสันติ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2236 - 2237/2550²¹ ที่พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด เป็นโจทก์ยื่นฟ้องนายวิสุทธ์ บุญเกษมสันติ เป็นจำเลยในข้อหาความผิดฐานปลอมเอกสารและฐานใช้เอกสารปลอม ความผิดฐานซ่อนเร้น ทำลายศพผู้ตาย เพื่อปิดบังการตาย และความผิดฐานหน่วงเหนี่ยวกักขังทำให้ผู้ตายปราศจากเสรีภาพในร่างกายและฐานฆ่าผู้ตายโดยไตร่ตรองไว้ก่อนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 264 วรรคแรก, มาตรา 268, มาตรา 199 มาตรา 289 (4), และมาตรา 310 วรรคแรก ซึ่งในคดีนี้ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษประหารชีวิตสถานเดียว ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาลชั้นต้น จนคดีขึ้นมาสู่ศาลฎีกา ศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาในวันที่ 25 กรกฎาคม 2550 พิพากษายืนให้ลงโทษประหารชีวิตสถานเดียว จากนั้นหมอวิสุทธ์ ได้ยื่นขอพระราชทานอภัยโทษ ใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญถวายฎีกาขอพระราชทานอภัยโทษ และเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2550 ปีเดียวกัน ก็มีพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. 2550 โดยหมอวิสุทธ์ ได้รับโปรดเกล้าฯ พระราชทานอภัยโทษเหลือจำคุกตลอดชีวิต²² จากนั้นได้รับพระราชทานอภัยโทษเรื่อยมาหลายครั้ง จนเหลือโทษจำคุกอีก 3 ปี 1 เดือน 20 วัน เข้าข่ายได้รับการพักการลงโทษของกรมราชทัณฑ์ เนื่องจากเหลือโทษอีกไม่ถึง 5 ปี ทั้งนี้ ในช่วงพักโทษปล่อยตัวไปในช่วงนี้จะอยู่ในการดูแลของกรมคุมประพฤติ โดยจะต้องไปรายงานตัว และประพฤติตัวตามเงื่อนไขของกรมคุมประพฤติ โดยจะครบกำหนดพ้นโทษจริง ในวันที่ 24 กันยายน 2560 โดยได้รับการลงโทษจำคุกมาแล้ว 10 ปี 7 เดือน 25 วัน²³

²¹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2236 - 2237/2550 ระบบสืบค้นคำพิพากษา คำสั่งคำร้อง และคำวินิจฉัยศาลฎีกา <http://deka.supremecourt.or.th/search>

²² ASTV ผู้จัดการ, “ย้อนรอยคดี “นพ.วิสุทธ์” ฆาตกรรมซ่อนเงื่อนฆ่าหั่นศพเมีย” สืบค้นเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2559 <http://www.manager.co.th/Home/ViewNews.aspx?NewsID=9570000088468>

²³ คม ชัด ลึก, “พักโทษ! หมอวิสุทธ์พ้นเรือนจำแล้ว” สืบค้นเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2559, [HTTP://WWW.KOMCHADLUEK.NET/NEWS/DETAIL/189510](http://www.komchadluek.net/news/detail/189510)

จากกรณีตัวอย่างจะพบว่าถึงแม้ว่าศาลจะตัดสินลงโทษประหารชีวิตจนคดีเสร็จเด็ดขาดแต่ไม่ได้มีการบังคับใช้โทษประหารชีวิตกันอย่างจริงจัง และผู้ต้องโทษประหารชีวิตยังสามารถขอภัยโทษได้ลดโทษลงเหลือจำคุกตลอดชีวิตและลดโทษลงเรื่อยมาส่งผลทำให้ระยะเวลาที่ผู้กระทำความผิดถูกบังคับโทษอย่างแท้จริงนั้น มีเพียงชั่วระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษประหารชีวิตที่ต้องการตัดโอกาสผู้กระทำความผิดออกจากสังคมอย่างเด็ดขาดซึ่งพิเคราะห์แล้วเห็นว่าจากกรณีตัวอย่างแบ่งออกเป็นปัญหาในการบังคับโทษประหารชีวิตด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ปัญหาในการบังคับใช้กฎหมาย

เมื่อศาลตัดสินจนคดีเสร็จเด็ดขาดลงโทษผู้ใดถึงประหารชีวิตแล้ว ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา 245 มาตรา 247 มาตรา 262 ให้มีการบังคับคดีโดยไม่ชักช้า เมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว ผู้ใดที่ต้องโทษประหารชีวิตให้เจ้าหน้าที่นำตัวผู้นั้นไปประหารภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ฟังคำพิพากษาเว้นแต่จะมีการขอพระราชทานอภัยโทษ ถึงแม้จะมีการขอพระราชทานอภัยโทษแต่กฎหมายยังกำหนดต่อไปอีกว่าถ้าพระมหากษัตริย์ทรงยกเสียหรือมิได้พระราชทานกลับลงภายในหกสิบวันให้เจ้าหน้าที่นำตัวไปประหารชีวิตได้ แต่ในทางปฏิบัติแล้วจะพบว่ามิได้มีการใช้บังคับกฎหมายในส่วนนี้อย่างจริงจังเนื่องมาจากเหตุผลเพราะหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงในการบังคับโทษไม่ว่าจะเป็นกระทรวงยุติธรรม หรือกรมราชทัณฑ์ไม่ดำเนินการเนื่องจากถ้านักโทษได้รับการอภัยโทษแล้วไม่สามารถจะแก้ไขการลงโทษได้ แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้กระทำความผิดถูกศาลตัดสินลงโทษประหารชีวิตยอมเป็นการแน่นอนว่าผู้นั้นได้กระทำการอันเป็นความผิดที่ร้ายแรง สมควรที่จะได้รับการลงโทษที่สาสมกับความผิดที่ได้กระทำลง ฉะนั้น ถึงแม้จะไม่ใช้บังคับโทษประหารชีวิตก็ควรที่จะกำหนดหลักเกณฑ์ไว้โดยเฉพาะสำหรับผู้ที่ถูกตัดสินลงโทษประหารชีวิตว่าเมื่อได้รับการอภัยโทษลดโทษลงเหลือจำคุกตลอดชีวิตแล้ว มิให้นำกฎหมาย ระเบียบอันเกี่ยวกับการลดการลงโทษ การพักลงโทษมาใช้บังคับซึ่งจะทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับการบังคับโทษอย่างแท้จริง

นอกจากนี้การที่ประเทศไทยยังคงบัญญัติโทษประหารชีวิตไว้ความผิดฐานต่าง ๆ ส่งผลกระทบประการสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การที่ผู้กระทำความผิดที่มีระวางโทษถึงประหารชีวิตแล้วหลบหนีการกระทำความผิดออกไปนอกราชอาณาจักรไทยก่อให้เกิดปัญหาในการส่งผู้ร้ายข้ามแดนซึ่งประเทศผู้รับคำขอจากประเทศไทยอาจปฏิเสธไม่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้กับประเทศไทยได้ ถ้าหากเป็นกรณีดังต่อไปนี้

1. บุคคลที่ถูกร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนจะได้รับการทรมาน การปฏิบัติ หรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำแย่ที่สุดหรือไม่ได้รับหลักประกันขั้นต่ำในการดำเนินคดีอาญาตามหลักเกณฑ์ที่ระบุในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

2. ความผิดที่ร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนมีโทษประหารชีวิต

ซึ่งจะเห็นได้ว่าหากผู้กระทำความผิดที่มีโทษถึงประหารชีวิตหลบหนีออกไปนอกราชอาณาจักรเป็นเหตุที่ทำให้รัฐผู้รับคำขอปฏิเสธไม่ส่งตัวผู้กระทำความผิดให้แก่ประเทศไทยได้ส่งผลให้ไม่สามารถนำผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีได้

2. ปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายของฝ่ายบริหาร

นโยบายของรัฐบาลก็เป็นส่วนสำคัญที่จะเป็นการกำหนดทิศทางการลงโทษประหารชีวิต ถ้ารัฐบาลมีแนวนโยบายในการลงโทษประหารชีวิตนักโทษอย่างจริงจังก็อาจจะทำให้รัฐบาลถูกโจมตีจากนักสิทธิมนุษยชนทั้งภายในและภายนอกประเทศด้วยเหตุผลนี้อาจจะทำให้รัฐบาลหรือฝ่ายบริหารไม่กล้าที่จะกำหนดนโยบายเช่นนั้น ส่งผลให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการบังคับโทษโดยตรงไม่ว่าจะเป็นกระทรวงยุติธรรมหรือกรมราชทัณฑ์ ไม่บังคับใช้โทษประหารอย่างจริงจัง

3. ปัญหาด้านกระบวนการยุติธรรม

จากประสบการณ์ในอดีตที่ผ่านมาของกระบวนการยุติธรรมในประเทศไทยในหลายคดีมีการดำเนินคดีกับบุคคลที่มีโทษผู้กระทำความผิดอย่างแท้จริงและทำให้บุคคลผู้บริสุทธิ์ต้องถูกดำเนินคดีและถูกศาลพิพากษาตัดสินลงโทษไม่ว่าจะเป็นโทษจำคุกหรือโทษประหารชีวิต ฉะนั้นในการศาลจะพิพากษาลงโทษประหารชีวิตจำเลยคนใดต้องผ่านขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมมาอย่างถูกต้องตั้งแต่ขั้นตอนของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ จนถึงศาล เพื่อให้แน่ชัดว่าบุคคลนั้นเป็นผู้กระทำความผิดอย่างแท้จริงเพราะมิเช่นนั้นแล้วจะเท่ากับว่าเป็นการลงโทษผู้บริสุทธิ์

4. ปัญหาในด้านการบริหารจัดการเรือนจำ

เมื่อการบังคับใช้โทษประหารชีวิตไม่สามารถบังคับใช้ได้ทางปฏิบัติ แล้วมีการลดโทษประหารชีวิตลงเหลือจำคุกตลอดชีวิตถ้ามีกฎระเบียบที่ห้ามมิให้ลดโทษลงหรือเปลี่ยนโทษจะทำให้เรือนจำหรือทัณฑสถานมีปริมาณนักโทษเพิ่มมากขึ้นอย่างแน่นอนดูได้จากสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์

สถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ
สำรวจ ณ วันที่ 1 มิถุนายน 2560

ประเภท	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ (%)
1. นักโทษเด็ดขาด	201,380	32,007	233,387	78.815
2. ผู้ต้องขังระหว่าง	53,677	7,653	61,330	20.710
2.1 อุทธรณ์ - ฎีกา	24,020	3,249	27,269	9.208
2.2 ใต้สวน - พิจารณา	10,785	1,844	12,629	4.265
2.3 สอบสวน	18,872	2,560	21,432	7.237
3. เยาวชนที่ฝากขัง	62	5	67	0.023
4. ผู้ถูกกักกัน	10	7	17	0.006
5. ผู้ต้องกักขัง	1,238	99	1,337	0.451
รวมผู้ต้องราชทัณฑ์ทั้งสิ้น	256,367	39,771	296,138	100

ที่มา : สำนักทัณฑปฏิบัติ กรมราชทัณฑ์

ตารางที่ 4.4 ตารางแสดงสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ

จากตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นถึงสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศในปัจจุบันที่มีปริมาณนักโทษที่ต้องขังถึง สองแสนกว่าคนทำให้เรือนจำในปัจจุบันมีความแออัดของผู้ต้อง ซึ่งถ้ามีมาตรการในห้ามมิให้มีการลดโทษของผู้ต้องขังที่ถูกลงโทษประหารชีวิตจะส่งผลให้นักโทษภายในเรือนจำเพิ่มขึ้นอีกมากและนักโทษดังกล่าวจะต้องอยู่ภายในเรือนจำตลอดชีวิตในส่วนนี้ก็มีผลให้รัฐ มีภาระค่าใช้จ่ายในการดูแลรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้นและผูกพันต่อเนื่องเป็นเวลานาน

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

ตามที่ได้มีการศึกษาวิธีการลงโทษประหารชีวิตทั้งในอดีตจนถึงปัจจุบันก็พบว่ามีการลงโทษกันหลายรูปแบบหลายวิธีตามท้องถิ่นแตกต่างกันไปซึ่งในอดีตวิธีการลงโทษด้วยประหารชีวิตเป็นวิธีที่นิยมกันเนื่องมาจากแนวความคิดที่ว่า การลงโทษด้วยวิธีการนี้เป็นการลงโทษที่ทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับการลงโทษที่สาสมกับการกระทำความผิดนั้น และยังเป็นการตัดโอกาสผู้ที่กระทำความผิดมิให้กลับคืนสู่สังคมได้อย่างเด็ดขาด แต่อย่างไรก็ตามเมื่อประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกได้มีการพัฒนาทางด้านมนุษยธรรมแล้วศีลธรรม และทางกฎหมายมากขึ้นต่างย่อมเล็งเห็นการลงโทษด้วยวิธีการประหารชีวิตนั้นเป็นการลงโทษที่มีความโหดร้ายไร้มนุษยธรรมอย่างยิ่ง ขัดต่อศีลธรรมอันนี้ องค์การระหว่างประเทศที่สำคัญอย่างองค์การสหประชาชาติ ได้พยายามเรียกร้องให้ประเทศที่มีการลงโทษด้วยวิธีการประหารชีวิตยุติการลงโทษประเภทนี้ ซึ่งในปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ก็ได้ทยอยยกเลิกการลงโทษด้วยวิธีการประหารชีวิตไปแล้วมากกว่า 2 ใน 3 ของประเทศทั่วโลก มีเหลือเพียงกว่า 50 ประเทศทั่วโลกที่ยังคงมีการใช้โทษประหารชีวิตอยู่

สำหรับสัดส่วนในการกำหนดโทษประหารชีวิตนั้นส่วนใหญ่จะกำหนดไว้สำหรับการกระทำความผิดที่มีความร้ายแรงที่สุดที่เกี่ยวกับชีวิตร่างกายของผู้ถูกกระทำ ถ้าพิจารณาตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง มีข้อยกเว้นให้สำหรับประเทศที่ยังมิได้มีการยกเลิกโทษประหารชีวิตไว้ ว่าการลงโทษประหารชีวิตอาจทำได้เฉพาะอาชญากรรมอุกฉกรรจ์ที่สุดตามกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะกระทำความผิด แต่กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองฯ มิได้ให้คำจำกัดความของคำว่า อาชญากรรมอุกฉกรรจ์ที่สุด” เอาไว้โดยยังเปิดโอกาสให้รัฐสามารถตีความคำว่าคดีอุกฉกรรจ์ที่สุด ได้ตามศาสนา วัฒนธรรมของตนเองแต่อย่างไรก็ตาม ตามที่ได้ศึกษากฎหมายของต่างประเทศทั้งในส่วนของประเทศอังกฤษ ประเทศญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกา นั้น ความผิดที่มีอัตราสูงถึงประหารชีวิตนั้น จะกำหนดไว้สำหรับความผิดที่มีความร้ายแรงที่สุดซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นความผิดต่อชีวิตและร่างกาย ส่วนความผิดฐานอื่น ๆ ที่มีได้เป็นการกระทำต่อชีวิตและร่างกายก็จะมีอัตราโทษที่ลดลงตามระดับของความร้ายแรง ในส่วนของประเทศไทยยังมีความผิดบางฐานที่มีได้เป็นการกระทำที่อุกฉกรรจ์ที่สุด แต่มีการกำหนดโทษไว้สูงถึงประหารชีวิต เช่น ในความผิดเกี่ยวกับการทุจริตต่อหน้าที่ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นต้น ซึ่งถือว่าเกินกว่าสัดส่วนของการกำหนดโทษและนอกจากนี้ยังอาจจะขัดกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองอีกด้วย

หลังจากมีการกำหนดสัดส่วนของโทษที่เหมาะสมกับความผิดแล้ว ประเด็นต่อไปคือการ บังคับโทษที่มีความเหมาะสมกับสภาพของความผิด เนื่องจากประเทศไทยยังเป็นประเทศที่มีได้ยกเลิก โทษประหารชีวิตและในปัจจุบันก็ยังมี การตัดสินประหารชีวิตอยู่เป็นจำนวนมากดูได้จากสถิติที่ผ่านมา แต่ก็มีได้มีการบังคับโทษประหารชีวิตอย่างจริงจังมาเป็นเวลานานกว่า 8 ปี แล้วซึ่งถ้าประเทศไทยไม่มีการประหารชีวิตถึง 10 ปี จะถือว่าเป็นการยกเลิกโทษประหารชีวิตในทางปฏิบัติโดยปริยาย ซึ่ง สอดคล้องกับหลักการลงโทษของประเทศไทยในปัจจุบันที่มุ่งเน้นการลงโทษที่เป็นการแก้ไขฟื้นฟู มากกว่าเป็นการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน

ฉะนั้น เมื่อไม่มีการบังคับโทษประหารชีวิตในทางปฏิบัติ จึงต้องกำหนดมาตรการอื่นที่มีความเหมาะสมมาใช้บังคับกับผู้กระทำความผิด ซึ่งถ้าพิจารณาจากกฎหมายของต่างประเทศแล้วมีการกำหนดโทษอย่างอื่นแทนโทษประหารชีวิต เช่น โทษจำคุกตลอดชีวิต โทษจำคุกที่มีกำหนดเวลา เป็นต้น

อย่างไรก็ตามสัดส่วนในการกำหนดโทษและวิธีการบังคับโทษของแต่ละสังคมแต่ละ ประเทศย่อมมีความแตกต่างกันออกไปตามบริบทของสังคมนั้น ๆ ย่อมไม่อาจจะนำกฎหมายของ ต่างประเทศมาปรับใช้ในการกำหนดโทษได้เสียทุกอย่าง จึงควรที่จะศึกษาถึงแนวทางที่เหมาะสมและ นำมาปรับใช้กับสภาพของสังคมไทยต่อไป

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 สัดส่วนการกำหนดโทษ

การลงโทษประหารชีวิตเป็นโทษที่รุนแรงที่สุด เป็นการตัดผู้กระทำความผิดออกจากสังคมอย่างเด็ดขาด ดังนั้นในการกำหนดโทษว่าความผิดใดสมควรที่จะมีระวางโทษสูงสุดถึงขั้น ประหารชีวิตนั้นควรมีการกำหนดให้ได้สัดส่วนกับการกระทำความผิดที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำลง สำหรับกฎหมายของประเทศไทยมีการกำหนดโทษประหารชีวิตไว้ในหลายฐานความผิดทั้งความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญาและความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ จากการที่ได้มีการศึกษาถึงการกำหนดสัดส่วนการกำหนดโทษโดยผู้เขียนได้แบ่งความผิดต่าง ๆ ออกเป็น 5 กลุ่ม ความผิดจึงเห็นสมควรที่จะเสนอแนะดังนี้

1. กลุ่มความผิดที่มีผลกระทบต่อชีวิต ร่างกายของผู้เสียหาย (อาชญากรรม อุกฉกรรจ์ที่สุด) ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชน ตามมาตรา 218 มาตรา 220 มาตรา 222 มาตรา 224 ความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามมาตรา 277 ทวิ มาตรา 277 ตรี มาตรา 280 ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ตามมาตรา 288 มาตรา 289 มาตรา 312 ทวิ มาตรา 313 มาตรา 314 ความผิดฐานกรรโชก ริดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ ตามมาตรา 339 339 ทวิ

มาตรา 340 มาตรา 340 ทวิ ความผิดกลุ่มนี้เป็นการกระทำที่กระทบต่อชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินของบุคคลผู้ถูกกระทำ ดังจะเห็นได้จากข่าวอาชญากรรมในปัจจุบันมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายในลักษณะที่โหดร้ายและทารุณมากยิ่งขึ้นโดยผู้กระทำความผิดมิได้เกรงกลัวต่อบทลงโทษแต่อย่างใด การที่กฎหมายกำหนดโทษไว้ถึงขั้นประหารชีวิตผู้เขียนเสนอให้ยังคงอัตราโทษไว้ตามเดิม

2. กลุ่มความผิดเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ฯ ได้แก่ ความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ตามมาตรา 107 มาตรา 108 มาตรา 109 มาตรา 110 มาตรา 111 ตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดกลุ่มนี้เป็นการกระทำต่อที่พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ถือเป็นกระทำที่มีควรอย่างยิ่งดังนั้นการที่กฎหมายกำหนดโทษประหารชีวิตผู้เขียนเห็นสมควรคงอัตราโทษไว้ตามเดิม

3. กลุ่มความผิดที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ ได้แก่ ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร มาตรา 113 ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายนอกราชอาณาจักร ตามมาตรา 119 มาตรา 121 มาตรา 122 มาตรา 124 มาตรา 129 ความผิดต่อความสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศ ตามมาตรา 132 มาตรา 135/1 มาตรา 135/2 มาตรา 135/3 ความผิดเหล่านี้เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ แต่มิได้เป็นการกระทำต่อชีวิต ร่างกายของบุคคลอื่นโดยเฉพาะเจาะจงการกำหนดโทษไว้ถึงขั้นประหารชีวิตนั้นสูงเกินควร จึงควรแก้ไขโทษลดลงมาเป็นเพียงการจำคุกตลอดชีวิตหรือการจำคุกที่มีกำหนดระยะเวลาโดยให้ศาลเป็นผู้พิจารณากำหนดโทษและพิจารณาการพักโทษโดยคำนึงถึงความร้ายแรงและความเสียหายที่เกิดขึ้น

4. กลุ่มความผิดเกี่ยวกับการทุจริตต่อหน้าที่ (อาชญากรรมต่อเศรษฐกิจ) ได้แก่ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ตามมาตรา 148 มาตรา 149 ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ตามมาตรา 201 มาตรา 202 และความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 ซึ่งความผิดกลุ่มนี้เป็นความผิดที่ก่อให้เกิดความเสียหายในทางเศรษฐกิจซึ่งรัฐเป็นผู้เสียหาย โดยที่ผลตอบแทนที่ผู้กระทำความผิดได้รับคือผลประโยชน์ในทางทรัพย์สิน ดังนั้นโทษที่ผู้กระทำความผิดจะได้รับนอกจากเป็นโทษที่กระทำต่อร่างกายและจิตใจคือโทษจำคุกแล้วควรกำหนดโทษทางทรัพย์สินไม่ว่าจะเป็นการยึดอายัดทรัพย์สิน หรือโทษปรับ ซึ่งโทษปรับนั้นควรมีการกำหนดโทษขั้นต่ำไว้ และนอกจากนี้ควรนำมูลค่าของทรัพย์สินที่รัฐเสียหายมาเป็นฐานในการคำนวณ เช่น ปรับในอัตรา 5 – 10 เท่าของมูลค่าทรัพย์สินที่รัฐเสียหาย เป็นต้น

5. กลุ่มความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (อาชญากรรมต่อสังคม) ได้แก่ ความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า หรือส่งออกยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ความผิดฐานจำหน่ายหรือมิไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่ง ยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 มีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์เกิน 20 กรัมขึ้นไป ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 จะเห็นได้ว่าความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ ทั้ง 2 ฐานความผิดนี้ มิได้มีการกระทำความผิดที่มีลักษณะร้ายที่มีผลกระทบต่อชีวิต

ของบุคคลอื่นหรือทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย การที่กำหนดโทษไว้ถึงขั้นประหารชีวิตนั้นเห็นว่าเป็นโทษที่มีความรุนแรงและไม่ได้สัดส่วนของการกระทำความผิด จะเห็นได้ว่าในอดีตที่ผ่านมามีการประหารชีวิตนักโทษในคดียาเสพติดไปมากมายแต่ยาเสพติดก็ได้หมดไปจากสังคมไทย เนื่องจากผู้ที่กระทำความผิดยังเป็นเพียงผู้กระทำความผิดระดับล่างมิใช่ตัวการหรือนายทุนที่แท้จริง ดังนั้น วิธีการที่สมควรจะนำมาใช้กับคดียาเสพติด ประการแรก คือ การยกเลิกโทษประหารชีวิตในคดียาเสพติด และหามาตรการตัดผลประโยชน์หรือกำไร ของกระบวนการค้ายาเสพติดไม่ว่าจะเป็นการจับ ยึด อาศัย ทรัพย์สิน รวมถึงมาตรการป้องกันการฟอกเงิน และนอกจากมาตรการดังกล่าวแล้ว จึงควรที่จะมีเปิดโอกาสศาลใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษที่เหมาะสมโดยคำนึงลักษณะการกระทำความผิดและความเสียหายที่เกิดขึ้น

5.2.2 มาตรการบังคับโทษ

ประเทศไทยยังเป็นประเทศที่มีการตัดสินลงโทษประหารชีวิตดังจะเห็นได้สถิตินักโทษเด็ดขาดที่ถูกศาลพิพากษาลงโทษประหารชีวิตของกรมราชทัณฑ์ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ก็ยังมีได้บัญญัติให้มีการยกเลิกโทษประหารชีวิต ฉะนั้นเมื่อศาลตัดสินจนคดีเสร็จเด็ดขาดให้ลงโทษประหารชีวิต ก็สมควรที่จะมีการบังคับโทษ หรือกำหนดมาตรการการลงโทษที่มีความเหมาะสมกับความผิด โดยผู้เขียนมีข้อเสนอแนะในกรณีดังกล่าว ดังนี้

1. สำหรับกลุ่มความผิดที่มีผลกระทบต่อชีวิต ร่างกายของผู้เสียหาย (อาชญากรรมอุกฉกรรจ์ที่สุด) และกลุ่มความผิดเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ฯ ที่ผู้เขียนเห็นควรยังให้คงบัญญัติโทษประหารชีวิตไว้ในกฎหมาย แต่เมื่อประเทศไทยมิได้มีการประหารชีวิตอย่างจริงจังแล้ว ดังนั้นเมื่อศาลพิพากษาให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษประหารชีวิตจึงควรกำหนดมาตรการการลงโทษที่เหมาะสมกับความผิดดังกล่าวคือ การจำคุกตลอดชีวิต โดยไม่มีการพักการลงโทษหรือการลดโทษเว้นเป็นกรณีที่ได้รับการอภัยโทษ

2. สำหรับกลุ่มความผิดที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ กลุ่มความผิดเกี่ยวกับการทุจริตต่อหน้าที่ (อาชญากรรมต่อเศรษฐกิจ) และกลุ่มความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (อาชญากรรมต่อสังคม) ที่ผู้เขียนเห็นควรยกเลิกโทษประหารชีวิตจึงสมควรกำหนดมาตรการบังคับโทษที่เหมาะสมกับความผิดดังกล่าว ดังนี้ คือ

- 1) กำหนดโทษจำคุกตลอดชีวิตที่ไม่มีการพักการลงโทษและโทษจำคุกตลอดชีวิตที่มีการพักการลงโทษ สำหรับหลักเกณฑ์ในการกำหนดว่ากรณีใดหรือความผิดฐานใดสมควรที่จะพักการลงโทษหรือไม่พักการลงโทษ ควรให้คณะกรรมการราชทัณฑ์ตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ฉบับใหม่เป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อเป็นการป้องกันปัญหากรณีนักโทษล้นเรือนจำและเป็นการให้โอกาสผู้กระทำความผิดกลับคืนสู่สังคม

2) กำหนดโทษปรับให้มีความเหมาะสมกับสภาพการกระทำความผิดและความเสียหายที่รัฐได้รับโดยให้ศาลใช้ดุลพินิจในการกำหนดค่าปรับโดยคำนึงว่าการลงโทษดังกล่าวต้องเป็นการลงโทษในเชิงป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดกลับมากระทำความผิดซ้ำอีกและป้องปรามให้ผู้อื่นเกรงกลัวมิกล้ากระทำความผิดด้วย

3. สร้างเรือนจำความมั่นคงสูงไว้สำหรับนักโทษในคดีอุกฉกรรจ์หรือคดีที่มีความผิดร้ายแรงที่ได้รับโทษจำคุกตลอดชีวิต

4. ให้นำหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น กระทรวงยุติธรรม ประชาสัมพันธ์เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจกับประชาชนเรื่องการลงโทษประหารชีวิต ว่าการลงโทษประหารชีวิตนั้นไม่สามารถยับยั้งการก่ออาชญากรรมได้และยังเป็นการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม ขัดต่อศีลธรรม เพื่อให้ประชาชนภายในประเทศมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว

บรรณานุกรม

หนังสือและบทความในหนังสือ

- คณิต ฒ นคร. กฎหมายอาญา ภาคความผิด. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, 2549.
- ชาคริต อนันทราวัน. ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2557.
- ชาติ ชัยเดชสุริยะ. สารานุกรมฉบับสรุปความ องค์อัยการใน 195 ประเทศ. กรุงเทพมหานคร : วารสารอัยการ, 2556.
- ชาย เสวิกุล. อาชญาวิทยา และทัณฑวิทยา. กรุงเทพมหานคร : คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2517.
- เชาวเรศน์ จารุบุญย์. ปิดตำนานเพชรฆาต. กรุงเทพมหานคร: Thinkplus Publishing, 2553.
- ณรงค์ ใจหาญ. กฎหมายอาญาว่าด้วยโทษและวิธีการเพื่อความปลอดภัย. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, 2543.
- นิจ อักษรา. ย้อนตำนานโทษประหารชีวิตจากอดีตถึงปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : ก้าวแรก, 2553.
- ประดิษฐ์ พาณิชการ. รายงานการดูงานราชทัณฑ์ ณ สาธารณรัฐเกาหลี และ ประเทศญี่ปุ่น. นครหลวง : กรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย, 2514.
- ประสพสุข บุญเดช. ลักษณะความผิดและดุลพินิจในการกำหนดโทษ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ, 2531.
- ประเสริฐ เมฆมณี. หลักทัณฑวิทยา. กรุงเทพมหานคร : บริษัทบพิตรการพิมพ์ จำกัด, 2523.
- เพียว ศรีแสงทอง. การลงโทษและการแก้ไขผู้กระทำความผิด. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : จามจรีโปรดักส์ จำกัด, 2555.
- ยุทธ บางขวาง. คำสารภาพสุดท้ายของนักโทษประหาร. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน, 2546.
- ยอร์ช ปาดูซ์. บันทึกของนายยอร์ช ปาดูซ์ (Georges Padoux) ที่ปรึกษาการร่างกฎหมายของรัฐบาลสยามเกี่ยวกับการร่างกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127. สूरศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, 2546.
- วิสัย พุกกะวัน. คำอธิบายพระราชบัญญัติราชทัณฑ์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : ทิพย์อักษร, 2544.

สุนัย มโนมัยอุดม. ระบบกฎหมายอังกฤษ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545.

สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล. ความรับผิดทางอาญาของนิติบุคคล. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553

สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล และปกป้อง ศรีสนิท. รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาเพื่อพัฒนาแนวทางการลงโทษ:หลักการลงโทษที่ได้สัดส่วน กรณีคดีอาญาเสพติดให้โทษ. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2558

สุรสิทธิ์ แสงวีโรจนพัฒน์. การใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานศาลยุติธรรม, 2548.

สถาบันวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม. การกำหนดชั้นโทษและการนำไปปรับใช้ในประมวลกฎหมายอาญา. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกิจการยุติธรรม, 2551.

หยุด แสงอุทัย. คำอธิบายกฎหมายลักษณะอาญา. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, 2548.

แอมเนสตี้อินเตอร์เนชันแนล ไทยแลนด์. รายงานสถานการณ์ประหารชีวิตและโทษประหารชีวิต ปี 2556. กรุงเทพมหานคร : แอมเนสตี้อินเตอร์เนชันแนล ประเทศไทย, 2557.

แอนดรูว์ คอลีย์, การบริหารงานเรือนจำตามแนวทางสิทธิมนุษยชน : คู่มือปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เรือนจำ. แปลโดย วุฒิพงศ์ แบ่งใจ และ อัจฉนีย์ สังขเนตร [ม.ป.ท. : ม.ป.พ.], 2556.

วิทยานิพนธ์

เกียรติภูมิ แสงศศิธร. “กระบวนการกำหนดโทษจำเลยคดีอาญา : เปรียบเทียบของไทยกับต่างประเทศ.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533.

ชนินันท์ ศรีธีระวิศาล. “การลงโทษประหารชีวิต.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

ชาตรี ศรีนวลนัด. “การลงโทษจำคุก.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2502.

ฐาปน แสนยบุตร. “สิทธิในการมีชีวิตกับโทษประหารชีวิตในประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556.

- ณัฐพร นครอินทร์. “วิวัฒนาการของกระบวนการลงโทษประหารชีวิตในประเทศไทยและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- ธัญวรัตน์ ตั้งกาญจนานนท์. “วิวัฒนาการของกระบวนการลงโทษจำคุกในประเทศไทยและปัจจัยที่ส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลง.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556.
- ธานี วรภัทร. “กฎหมายบังคับโทษในประเทศไทย : การบังคับโทษจำคุก” ดุษฎีบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2552.
- ธีราวัฒน์ สัมมา. “กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษ : ศึกษากรณีการลดวันต้องโทษจำคุก.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2546.
- นคร วัลลิภากร. “โทษประหารชีวิตในประเทศไทย : ศึกษาแนวคิดในการยกเลิก.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2549.
- ประคนธ์ พันธุ์วิชาติกุล. “การลงโทษสถานหนักต่อผู้กระทำความผิดกฎหมาย.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523.
- เพ็ญพรรณษา ปกาสิทธิ์. “บริบทเรือนจำและการยอมรับโทษประหารชีวิต : ศึกษากรณีกระบวนการปรับตัวของผู้ต้องโทษประหารชีวิต.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- เมธินี สารสุวรรณ. “ความเหมาะสมของโทษประหารชีวิตในความผิดตามกฎหมายอาญา.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556.
- วสันต์ ปานสังข์. “การลงโทษประหารชีวิต กับการยับยั้งการก่ออาชญากรรม.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2543.
- เศรษฐชัย อันสมศรี. “ดุลพินิจในการกำหนดโทษจำคุก.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547.
- สกล พิสารรัตน์. “กฎหมายอาญาและการลงโทษที่เหมาะสม : แนวคิดทางด้านปรัชญาและความยุติธรรมทางสังคม.” คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545.
- อรรถชัย วงศ์อุดมมงคล. “การใช้มาตรการอื่นแทนโทษอาญา : ศึกษาเฉพาะกรณีความผิดบางประเภท.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548.
- อุมพร สิทธิบุรณญา. “การอภัยโทษในประเทศไทย : ศึกษากรณีการอภัยโทษเป็นการทั่วไป.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549.

บทความวารสาร

- _____ . “การลงโทษจำคุกเป็นช่วงเวลา.” วารสารราชทัณฑ์. ฉบับที่ 1. ปีที่ 63. (2558)
- ปกป้อง ศรีสนิท. “การวิเคราะห์โทษอาญา ด้วยหลักนิติเศรษฐศาสตร์.” วารสารนิติศาสตร์. ฉบับที่ 3. ปีที่ 39. : 510-526.
- พงษ์ภินันท์ จันกลีน. “กรมราชทัณฑ์กับการพักการลงโทษผู้กระทำผิด.” วารสารราชทัณฑ์. ฉบับที่ 2. ปีที่ 63. (2558) : 43 – 55.
- สุนัย มโนมัยอุดม. “ศาลอังกฤษที่มีอำนาจในคดีอาญา.” ดุลพินิจ. เล่มที่ 1. ปีที่ 33. (มกราคม – กุมภาพันธ์) : 30 – 37.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

- คม ชัด ลึก. “พักโทษ! หมอวิสุทธิ์'พ้นเรือนจำแล้ว.”
<http://www.komchadluek.net/news/detail/189510>, 4 สิงหาคม 2557.
- ชำนาญ จันทรเรือง. “ทำไมต้องยกเลิกโทษประหารชีวิต.”
<http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/637829>, 25 พฤษภาคม 2559.
- ASTV ผู้จัดการออนไลน์. “ย้อนรอยคดี “นพ.วิสุทธิ์” ฆาตกรรมช่อนเงื่อนฆ่าหั่นศพเมีย.”
<http://www.manager.co.th/Home/ViewNews.aspx?NewsID=9570000088468>,
 4 สิงหาคม 2557.

เอกสารอื่น ๆ

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542
- ประมวลกฎหมายอาญา
- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
- พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2560
- พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พุทธศักราช 2522
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การพักการลงโทษ
- ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประหารชีวิตนักโทษ พุทธศักราช 2546
- ระเบียบกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการเลื่อนและลดชั้นนักโทษเด็ดขาด พุทธศักราช 2536

BOOKS AND BOOK ARTICLES

David T Johnson and Franklin E Zimring . The next frontier : national development, political change, and the death penalty in Asia. New York : Oxford University Press, 2009.

Julian B. Knowles QC. The Abolition of the Death Penalty in the United Kingdom. The Death Penalty Project, 2015.

Japan Federation of Bar Associations. Information for Prison Inmates. Japan Federation of Bar Associations, 2006.

Her Majesty's stationery office. Committee of Inquiry into the United Kingdom Prison Services. Command of her majesty, 1979.

Supreme Court of Japan. Outline of Criminal Justice in Japan 2016. Supreme Court of Japan, 2016.

Ministry of Justice. Criminal Justice and Courts Act 2015. Criminal law and Legal Policy Unit, 2015.

Sentencing Guidelines Council. New Sentences: Criminal Justice Act 2003. The sentencing guidelines secretariat, 2004

Other Materials

Criminal justice Act 2003.

Criminal Law Act 1977.

Legal Aid, Sentencing and Punishment of Offenders Act 2012.

Penal Code Act no.45 of 1907.

Prison Act, 1952.

ภาคผนวก ก

ฐานความผิดที่มีบทลงโทษประหารชีวิต

1. ฐานความผิดที่มีโทษประหารชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญา

ลำดับ ที่	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษ
1.	การปลงพระชนม์พระมหากษัตริย์	107 และ 111	ประหารชีวิต
2.	การประทุษร้ายต่อพระองค์ หรือเสรีภาพของพระมหากษัตริย์	108 และ 111	ประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต
3.	การปลงพระชนม์พระราชินีหรือรัชทายาท หรือฆ่าผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์	109 และ 111	ประหารชีวิต
4.	การประทุษร้ายต่อพระองค์ หรือเสรีภาพของพระราชินีหรือรัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ถ้าการกระทำนั้นมีลักษณะอันน่าจะเป็นอันตรายแก่ พระชนม์หรือชีวิต	110 และ 111	ประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต
5.	ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร หรือ ความผิดฐานกบฏ	113	ประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต
6.	การกระทำให้ราชอาณาจักรหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของราชอาณาจักรตกไปอยู่ใต้อำนาจอธิปไตยของรัฐต่างประเทศ	119 , 128 และ 129	ประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต
7.	คนไทยคนใดกระทำการรบต่อประเทศหรือเข้าร่วมเป็นข้าศึกของประเทศ	121 , 128 และ 129	ประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต
8.	กระทำการใด ๆ เพื่ออุปการะแก่การดำเนินการรบหรือการตระเตรียมการรบของข้าศึก	122 , 128 และ 129	ประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต
9.	กระทำการใด ๆ เพื่อให้ผู้อื่นล่วงรู้ หรือได้ไปซึ่งข้อความ เอกสารหรือสิ่งใด ๆ อันปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศ	124 , 128 และ 129	ประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

ลำดับ ที่	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษ
10.	กระทำการใด ๆ เพื่อให้เกิดเหตุร้ายแก่ประเทศจาก ภายนอก ถ้าเหตุร้ายเกิดขึ้น	127 , 128 และ 129	ประหารชีวิต หรือ จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่ สองปีถึงยี่สิบปี
11.	ฆ่าหรือพยายามฆ่า ราชอาธิบดี ราชินี ราชสามี รัชทายาทหรือประมุขแห่งรัฐต่างประเทศ	132	ประหารชีวิต หรือ จำคุกตลอดชีวิต
12.	ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย	135/1	ประหารชีวิต จำคุก ตลอดชีวิต หรือ จำคุกตั้งแต่สามปี ถึงยี่สิบปี และ ปรับตั้งแต่หกหมื่น บาทถึงหนึ่งล้าน บาท
13.	เจ้าพนักงาน ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ ข่มขืน ใจหรือจูงใจเพื่อให้บุคคลใดมอบให้หรือหามาให้ซึ่ง ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ตนเองหรือผู้อื่น	148	จำคุกตั้งแต่ห้าปีถึง ยี่สิบปี หรือจำคุก ตลอดชีวิต และ ปรับตั้งแต่หนึ่งแสน บาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต
14.	เจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิก สภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาเทศบาล เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ	149	จำคุกตั้งแต่ห้าปีถึง ยี่สิบปี หรือจำคุก ตลอดชีวิต และ ปรับตั้งแต่หนึ่งแสน บาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต
15.	เจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวน เรียก รับ หรือยอม จะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด	201	จำคุกตั้งแต่ห้าปีถึง ยี่สิบปี หรือจำคุก ตลอดชีวิต และ

ลำดับ ที่	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษ
			ปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต
16.	เจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวน กระทำการหรือไม่ กระทำการอย่างใด ๆ ในตำแหน่ง โดยเห็นแก่ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ซึ่งตนได้เรียก รับ หรือ ยอมจะรับไว้ก่อนที่ตนได้รับแต่งตั้งในตำแหน่งนั้น	202	จำคุกตั้งแต่ห้าปีถึง ยี่สิบปี หรือจำคุก ตลอดชีวิต และ ปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต
17.	วางเพลิงเผาทรัพย์	218	ประหารชีวิต จำคุก ตลอดชีวิต หรือ จำคุกตั้งแต่ห้าปีถึง ยี่สิบปี
18.	กระทำให้เกิดเพลิงไหม้ เป็นเหตุให้เกิดเพลิงไหม้แก่ ทรัพย์ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 218	220	ประหารชีวิต จำคุก ตลอดชีวิต หรือ จำคุกตั้งแต่ห้าปีถึง ยี่สิบปี
19.	กระทำให้เกิดระเบิดจนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ ทรัพย์ตามที่กฎหมายกำหนด	222	ประหารชีวิต จำคุก ตลอดชีวิต หรือ จำคุกตั้งแต่ห้าปีถึง ยี่สิบปี
20.	การวางเพลิงเผาทรัพย์ หรือกระทำให้เกิดระเบิด เป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ทรัพย์ที่กฎหมายกำหนด เป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย หรือได้รับ อันตรายสาหัส	224	ประหารชีวิต จำคุก ตลอดชีวิต หรือ จำคุกตั้งแต่สิบปีถึง ยี่สิบปี
21.	การข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่น หรือเด็กอายุยังไม่เกิน สิบห้าปี หรือเด็กที่มีอายุยังไม่เกิน สิบสามปี จน เป็นเหตุให้ผู้นั้นถึงแก่ความตาย	277 ทวิ	ประหารชีวิต หรือ จำคุกตลอดชีวิต

ลำดับ ที่	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษ
22.	การข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่น หรือเด็กที่มีอายุยังไม่ เกิน สิบห้าปี หรือเด็กที่มีอายุยังไม่เกิน สิบสามปี โดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด จนเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายสาหัส	277 ตรี (1)	ประหารชีวิต หรือ จำคุกตลอดชีวิต
23.	การข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่น หรือเด็กที่มีอายุยังไม่ เกิน สิบห้าปี หรือเด็กที่มีอายุยังไม่เกิน สิบสามปี โดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด จนเป็นเหตุให้ ผู้นั้นถึงแก่ความตาย	277 ตรี (2)	ประหารชีวิต
24.	การกระทำความอนาจารผู้อื่นโดยขู่เข็ญหรือใช้กำลัง ประทุษร้าย หรือเด็กที่มีอายุไม่เกิน สิบห้าปี จน เป็นเหตุให้ผู้นั้นถึงแก่ความตาย	280	ประหารชีวิต หรือ จำคุกตลอดชีวิต
25	เป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่อการอนาจารแก่ เด็กที่มีอายุไม่เกินสิบห้าปี โดยใช้อุบายหลอกลวง ขู่ เข็ญให้กำลังประทุษร้าย	283 และ 285	จำคุกตั้งแต่ สิบปี ถึง ยี่สิบปี และ ปรับตั้งแต่สองหมื่น บาท ถึง สี่หมื่น บาท หรือจำคุก ตลอดชีวิต หรือ ประหารชีวิต
26.	ฆ่าผู้อื่น	288	จำคุกตั้งแต่สิบห้าปี ถึง ยี่สิบปี หรือ จำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต
27.	การฆ่าผู้อื่นที่กฎหมายกำหนดให้ต้องรับโทษ หนักขึ้น	289	ประหารชีวิต
28.	การหน่วงเหนี่ยวหรือการกักขังผู้อื่นให้ปราศจาก เสรีภาพในร่างกาย หรือการเอาคนลงเป็นทาส จน เป็นเหตุให้ผู้นั้นถึงแก่ความตาย	312 ทวิ	จำคุกตั้งแต่สิบห้าปี ถึง ยี่สิบปี หรือ จำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต

ลำดับ ที่	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษ
29.	การลักพาตัวผู้อื่น เพื่อให้ได้มาซึ่งค่าไถ่	313 และ 314	จำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สามหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต
30.	การชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย	339	จำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต
31.	การชิงทรัพย์ที่เป็นพระพุทธรูปหรือวัตถุทางศาสนา อันเป็นที่สักการบูชาของประชาชน จนเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย	339 ทวิ	ประหารชีวิต
32.	การปล้นทรัพย์อันเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย	340	ประหารชีวิต
33.	การปล้นทรัพย์ที่เป็นพระพุทธรูปหรือวัตถุทางศาสนาอันเป็นที่สักการบูชาของประชาชน จนเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย	340 ทวิ	ประหารชีวิต

2. ฐานความผิดที่มีโทษประหารชีวิตตามกฎหมายอื่น

ลำดับ ที่	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษ
2.1 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542			
1.	เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ เรียกรับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ	123/2	จำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต

ลำดับ ที่	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษ
2.2 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522			
1	ผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ถ้าเป็นการกระทำเพื่อจำหน่าย	65	จำคุกตลอดชีวิตและปรับตั้งแต่หนึ่งล้านบาทถึงห้าล้านบาท หรือประหารชีวิต
2.	จำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 มีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์เกินยี่สิบกรัมขึ้นไป	66	จำคุกตลอดชีวิตและปรับตั้งแต่หนึ่งล้านบาทถึงห้าล้านบาท หรือประหารชีวิต
3.	ใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขู่ใจด้วยประการอื่นใด ให้ผู้อื่นเสพเฮโรอินและถ้าเป็นการกระทำต่อหญิงหรือต่อบุคคลซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ	93	ประหารชีวิต
2.3 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539			
1.	หน่วงเหนี่ยว กักขัง กระทำด้วยประการใดให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพในร่างกาย หรือทำร้ายร่างกาย หรือชูเชิญด้วยประการใด ๆ ว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายผู้อื่นเพื่อข่มขู่ใจให้ผู้อื่นนั้นกระทำการค้าประเวณี ถ้าถึงแก่ความตาย	12	จำคุกตลอดชีวิตหรือประหารชีวิต
2.4 พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิดดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490			
1.	ใช้อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดนอกจากที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 55 ในการทำความผิดประมวลกฎหมายอาญา	78	จำคุกตลอดชีวิตหรือประหารชีวิต

3. ฐานความผิดที่มีโทษประหารชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญาทหาร

ลำดับ ที่	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษ
1.	เซลยศึกที่เสียดสัตย์ว่า เมื่อได้รับการปล่อยตัวแล้วให้ สัตย์ว่าจะไม่ทำการรบต่อประเทศไทยตลอดเวลา สงคราม	13	จำคุกตั้งแต่ห้าปี ถึง ยี่สิบปี หรือ จำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต
2.	การลักลอบสอดแนม โดยเข้าไปในป้อม ค่าย เรือ รบ หรือสถานที่ใด ๆ อันเป็นของทหาร	14	จำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต
3.	การให้ความช่วยเหลือ หือปิดบังผู้ลักลอบสอดแนม โดยที่รู้อยู่แล้วว่าเป็นศัตรู	15	จำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต
4.	ทหารที่กระทำการเกลี้ยกล่อมให้ผู้อื่น กลายเป็น พวกของศัตรู	16	จำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต
5.	นายทหารที่บังคับกองทหาร ป้อม ค่าย เรือรบ ถ้า ยังไม่สิ้นกำลังและยังสามารถต่อสู้ศัตรูอยู่ได้ หาก ยอมแพ้ให้แก่ศัตรู	17	จำคุกตั้งแต่ห้าปี ถึง ยี่สิบปี หรือ จำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต
6.	ยุยง หรือ ช่มชู้ใจ นายทหารบังคับกองทหาร ป้อม ค่าย เรือรบ หรือสถานที่ใด ๆ ให้ยอมแพ้แก่ ข้าศึก	18	จำคุกตั้งแต่ห้าปี ถึง ยี่สิบปี หรือ จำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต
7.	นายทหารเรือซึ่งมีหน้าที่ควบคุมเรือของทหาร ได้ ถอยเรือออกจากสถานที่รบในขณะรบ โดยไม่มีเหตุ อันสมควร	19	จำคุกตั้งแต่ห้าปี ถึง ยี่สิบปี หรือ จำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต

8.	นายทหารที่ได้บังอาจทำลายหรือละทิ้งเครื่อง ศาสดาราช กระสุนดินปืน หรือเครื่องยุทโธปกรณ์ใด ๆ โดยไม่มีเหตุอัน สมควร ซึ่งได้กระทำต่อหน้าศัตรู	27 (1)	จำคุกตั้งแต่หนึ่ง ปี ถึง ยี่สิบปี หรือจำคุกตลอด ชี วิ ต หรือ ประหารชีวิต
9.	ทหารที่ได้รับมอบหมายให้อยู่ยามรักษาการณ์ หากละทิ้ง หน้าที่หรือไปเสียจากหน้าที่โดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งได้ กระทำต่อหน้าศัตรู	29 (1)	จำคุกตั้งแต่ห้าปี ถึง ยี่สิบปี หรือ จำคุกตลอดชีวิต หรือ ประหาร ชีวิต
10.	ทหารที่ขัดขืนหรือละเลยไม่ได้กระทำตามคำสั่งอย่างใด ๆ ซึ่งได้กระทำต่อหน้าศัตรู	30 (1)	จำคุกตั้งแต่สาม ปี ถึง ยี่สิบปี หรือจำคุกตลอด ชี วิ ต หรือ ประหารชีวิต
11.	ทหารที่ขัดขืนไม่ได้กระทำตามคำสั่งอย่างใด ๆ โดยการ แสดงความขัดขืนด้วยกิริยา หรือวาจาจงอาจต่อหน้าศัตรู	31 (1)	จำคุกตั้งแต่ห้าปี ถึง ยี่สิบปี หรือ จำคุกตลอดชีวิต หรือ ประหาร ชีวิต
12.	การใช้กำลังทำร้ายทหารยามรักษาการณ์ หรือทหารอยู่ ยามประจำหน้าที่ ซึ่งกระทำต่อหน้าศัตรู	36 (1)	จำคุกตั้งแต่ห้าปี ถึง ยี่สิบปี หรือ จำคุกตลอดชีวิต หรือ ประหาร ชีวิต
13.	ทหารซึ่งใช้กำลังประทุษร้ายด้วยกำลังแก้มืออำนาจบังคับ บัญชาเหนือตนขึ้นไป ซึ่งกระทำต่อหน้าศัตรู	38 (1)	จำคุกตั้งแต่ห้าปี ถึง ยี่สิบปี หรือ จำคุกตลอดชีวิต หรือ ประหาร ชีวิต

14.	ทหารทำการมั่วสุ่ม ณ สถานที่ใด ๆ ตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป ใช้กำลังทำร้ายหรือขู่เชี้ยว่าจะทำร้าย หรือกระทำให้เกิดความวุ่นวายแก่บ้านเมือง ซึ่งกระทบต่อหน้าศัตรู	42 (1)	จำคุกตั้งแต่สามปี ถึง ยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต
15.	ทหารทำการมั่วสุ่ม ณ สถานที่ใด ๆ ตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป ใช้กำลังทำร้ายหรือขู่เชี้ยว่าจะทำร้าย หรือกระทำให้เกิดความวุ่นวายแก่บ้านเมือง ซึ่งกระทบต่อหน้าศัตรู และปรากฏว่ามีทหารตั้งแต่หนึ่งคนขึ้นไปมีอาวุธ	43 (1)	จำคุกตั้งแต่ห้าปี ถึง ยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต
16.	ความผิดฐานหนีราชการ และเป็นการหนีเข้าไปอยู่กับพวกศัตรู	46 (1)	ประหารชีวิต
17.	การกระทำด้วยความประสงค์ที่จะบ่อนทำลายให้สมรรถภาพของกรมกองทหารเลื่อมทราวมลง อันเป็นส่วนหนึ่งของแผนที่จะล้มล้างรัฐบาลหรือเพื่อให้เปลี่ยนแปลงประเพณีทางการเมืองหรือเศรษฐกิจของทหาร	52	จำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต

ภาคผนวก ข
สถิติการพระราชทานอภัยโทษตามพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ
ในรัชกาลที่ 9 และรัชกาลปัจจุบัน¹

ครั้งที่	พ.ศ.	วันที่พระราชทานอภัยโทษ	เนื่องในโอกาส
1	2489	5 ธันวาคม 2493	โอกาสแรกนับแต่พระองค์ขึ้นทรงราชย์สืบราชสันตติวงศ์และพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา พ.ศ. 2489
2	2490	5 ธันวาคม 2490	พระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา พ.ศ. 2490
3	2491	5 ธันวาคม 2491	พระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา พ.ศ. 2491
4	2493	5 พฤษภาคม 2493	พระราชพิธีบรมราชาภิเษก
5	2495	28 กันยายน 2495	สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีได้ประสูติพระราชโอรส
6	2499	22 ตุลาคม 2499	เสด็จออกทรงผนวชเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนา
7	2500	13 พฤษภาคม 2500	พระพุทธศาสนาได้เจริญรุ่งเรืองและยั่งยืนมาครบ 25 ศตวรรษ
8	2504	18 มกราคม 2504	เสด็จนิวัตพระนครจากการเสด็จพระราชดำเนินเยือนสหรัฐอเมริกาและทวีปยุโรป

¹ พระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ

http://www.krisdika.go.th/wps/portal/general/!ut/p/c5/04_SB8K8xLLM9MSSzPy8xBz9CP00s3g_A2czQ0cTQ89ApyAnA0__EIOAQGdXA4MAM6B8JG55dzMCuv088nNT9Qtyl8oBuBkUpg!!/dl3/d3/L3dDb0EvUU5RTGtBISEvWUZSdndBISEvNl9OMEM2MUE0MUIRQUCMEIPVDBQUUNFMDA1MA!!

9	2506	5 ธันวาคม 2506	พระชนมายุจะครบ 3 รอบ ในวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2506
10	2511	20 พฤษภาคม 2511	ได้มีพระราชพิธีพระราชทาน รัฐธรรมนูญ ในวันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ. 2511
11	2514	9 มิถุนายน 2514	พระราชพิธีรัชดาภิเษกฉลองสิริราชสมบัติครบ 25 ปี
12	2515	28 ธันวาคม 2515	สถาปนาเฉลิมพระนามาภิไธยสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าวชิราลงกรณ ให้ดำรงพระราชอิสริยยศ “สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร”
13	2518	28 มกราคม 2518	ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในวันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2517
14	2518	11 พฤศจิกายน 2518	ผู้ต้องโทษจำคุกตามคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ
15	2518	5 ธันวาคม 2518	พระชนมายุครบสี่รอบ ในวันที่ 5 ธันวาคม 2518
16	2520	3 มกราคม 2520	พระราชพิธีอภิเษกสมรส สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร
17	2520	5 ธันวาคม 2520	พระชนมพรรษาเจริญวัฒนามาครบ 50 พรรษาบริบูรณ์
18	2522	22 กุมภาพันธ์ 2522	สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร ทรงผนวช
19	2522	23 ตุลาคม 2522	สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้เจริญพระชนมพรรษาครบ 4 รอบ สมเด็จพระศรีนครินทร์ราชบรมราชชนนี เจริญพระชนมายุครบ 80 พรรษา และ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาเจ้าฟ้า

			มหาจักรีสิรินธร สยามบรมราชกุมารี เจริญพระชนมายุครบ 25 พรรษา
20	2525	5 พฤษภาคม 2525	สถาปนากรุงเทพมหานคร
21	2530	5 ธันวาคม 2530	พระราชพิธีมหามงคลเฉลิม พระชนมพรรษา 5 รอบ
22	2531	2 กรกฎาคม 2531	พระราชพิธีรัชมังคลาภิเษกสมโภชสิริ ราชสมบัติในมหามงคลสมัยที่ทรง ปกครองแผ่นดินยาวนานกว่า พระมหากษัตริย์พระองค์ใดที่ปรากฏ ในประวัติศาสตร์
23	2533	18 พฤศจิกายน 2533	ฉลองพระชนมายุ 90 พรรษา ของ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
24	2535	12 สิงหาคม 2535	พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระ ชนมพรรษา 5 รอบ ของสมเด็จพระ นางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
25	2539	9 มิถุนายน 2539	พระราชพิธีกาญจนาภิเษก
26	2542	5 ธันวาคม 2542	พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระ ชนมพรรษา 6 รอบ
27	2547	12 สิงหาคม 2547	พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระ ชนมพรรษา 6 รอบ ของสมเด็จพระ นางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
28	2549	9 มิถุนายน 2549	ฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี
29	2550	11 ธันวาคม 2550	เฉลิมพระชนมพรรษา 60 พรรษา
30	2553	5 พฤษภาคม 2553	พระราชพิธีบรมราชาภิเษกปีที่ 60
31	2554	5 ธันวาคม 2554	พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระ ชนมพรรษา 7 รอบ
32	2555	12 สิงหาคม 2555	พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระ ชนมพรรษา 80 พรรษา 12 สิงหาคม 2555 ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และพระราชพิธี

			มหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบ 28 กรกฎาคม 2555 ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร
33	2558	30 มีนาคม 2558	พระราชพิธีฉลองพระชนมายุ 5 รอบ 2 เมษายน 2558 ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
32	2559	8 สิงหาคม 2559	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองสิริราชสมบัติครบ 71 ปี 9 มิถุนายน 2559 และในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 12 สิงหาคม 2559 ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
33	2559	11 ธันวาคม 2559	พระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษเนื่องในโอกาสแรก “สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณฯ” ขึ้นทรงราชย์สืบราชสันตติวงศ์

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นายบุญนำ หนามฉัตร
วันเดือนปีเกิด	28 มิถุนายน พ.ศ. 2531
ตำแหน่ง	นิติกรปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
วุฒิการศึกษา	นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง เนติบัณฑิตไทย สมัยที่ 62 สำนักอบรมศึกษากฎหมาย แห่งเนติบัณฑิตยสภา
การศึกษาอบรม	ประกาศนียบัตรอบรมวิชาว่าความ รุ่นที่ 34 สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความแห่งสภานายความ
ผลงานวิชาการ	บุญนำ หนามฉัตร. “โทษประหารชีวิต : ศึกษาสัดส่วนใน การกำหนดโทษและการบังคับโทษ.” วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2559.
ประสบการณ์ทำงาน	2554 นิติกรปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร